

DEMOKRACIJA

PRILOGA

Novosti v svetu
telekomunikacij

SKRIVNOSTNA PRETEKLOST

Kandidat za
guvernerja BS
Andrej Rant na
naša vprašanja
o izobrazbi
in partijski
preteklosti ne
odgovarja.

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

INTERVJU

Dr. Robert Petkovšek

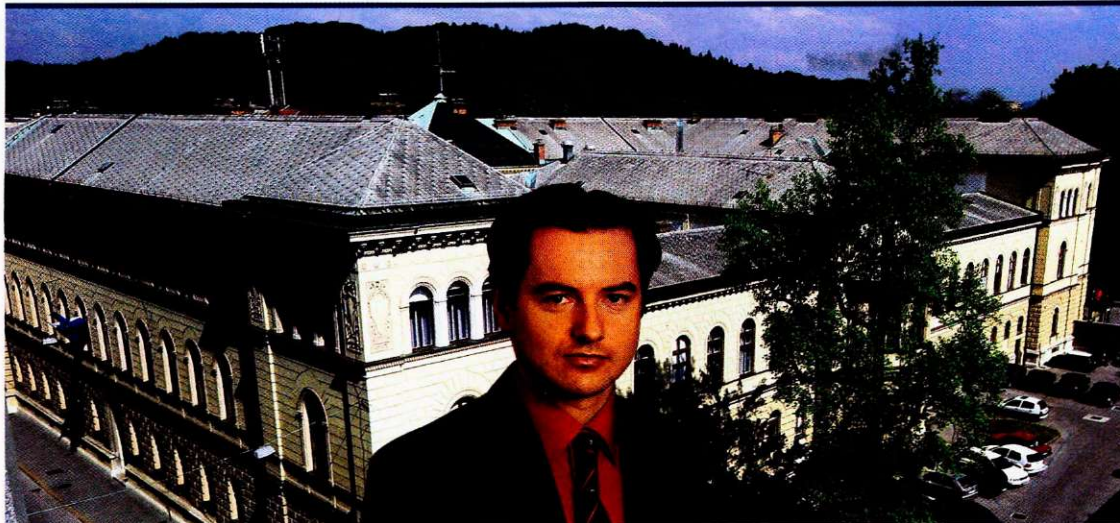
Dialog brez napetosti ni pravi dialog

Minister za zdravje opozarja:
Prekomerno pitje alkohola škoduje zdravju!

**Več smeha,
več žuraj!**

Velikodušna Slovenija

Metod Berlec

V teh dneh spet veliko poslušamo o t. i. izbrisanih, ki naj bi se jim bila pred petnajstimi leti zgodila velika krivica z domnevnim izbrisom, pri čemer se pozablja, da so si bili za to večinoma krivi sami. Osamosvojitvena zakonodaja je leta 1991 vsebovala zakon o državljanstvu Republike Slovenije in zakon o tujcih, ki sta vzpostavila državljansko telo nove države. Prvi zakon je pod izredno ugodnimi naturalizacijskimi pogoji omogočal pridobitev slovenskega državljanstva, kar je izkoristilo več kot 170.000 oseb, ki so sicer izvirale iz nekdanjih jugoslovanskih republik. Kdor ni zaprosil za slovensko državljanstvo, je lahko pridobil dovoljenje za prebivanje v Sloveniji po zakonu o tujcih. Tako so ravnali številni državljani držav naslednic nekdanje SFRJ, ki so živeli v Sloveniji. Tisti, ki niso zaprosili ne za eno ne za drugo, so februarja 1992 postali tujci z neurejenim statusom (brez dovoljenja za prebivanje na območju Slovenije). Skratka, ker so se požvižgali na delovanje slovenske pravne države in niso verjeli vanjo, je okoli 18.500 oseb ostalo brez ustreznega dovoljenja za prebivanje v Sloveniji. Postopoma si je večina teh le uredila status, kar jim je ne nazadnje omogočil zakon o urejanju statusa državljanov držav naslednic nekdanje SFRJ, sprejet leta 1999, ki je omogočil pridobitev dovoljenja za stalno prebivanje v naši državi pod novimi, ugodnejšimi pogoji. Do konca lanskega leta je tako več kot 12.000 »izbrisanih« pridobilo dovoljenje za stalno prebivanje, skoraj 2.000 pa jih je s spremembami zakona o državljanstvu dobilo slovensko državljanstvo.

In kaj pravi zadnja analiza ministrstva za notranje zadeve o osebah, za katere je bilo iz registra stalnega prebivalstva razvidno, da nimajo urejenega statusa? Po tej analizi je bilo ugotovljeno, »da so to posamezniki, ki so se odselili, ki niso odpuščeni iz državljanstva RS ali umrli«. Po zadnjih podatkih MNZ gre za 4.090 oseb, ki si niso uredile statusa, od teh pa jih kar 4.000 ne živi več v Sloveniji. To

pomeni, da problem t. i. izbrisanih sploh ni tako žgoč, kot ga želijo prikazati nekateri. Tako vlada kot MNZ zato menita, da je težavo mogoče rešiti edino z ustavnim zakonom, ki bi celovito uredil omenjeno problematiko. V zvezi z njo je bila doslej sprejeta že vrsta zakonov, ki pa so omogočali le posamične rešitve. Predlog ustavnega zakona med drugim določa, katerim državljanom drugih držav naslednic nekdanje SFRJ, ki so v Sloveniji že pridobili dovoljenje za stalno prebivanje, bi dovoljenje veljalo za nazaj in od kdaj. Ureja tudi izdajo dovoljenj za stalno prebivanje tistim, ki tega dovoljenja v Sloveniji še niso pridobili, veljavnost dovoljenja pa tudi to, kdaj je izpolnjen pogoj dejanskega življenja v Sloveniji za pridobitev dovoljenja za stalno prebivanje in katere odsotnosti iz Slovenije tega pogoja ne prekinejo.

Če poenostavimo, t. i. izbrisanim gre sedaj predvsem za to, da se jim prizna, da so stalno živeli v Sloveniji, kar bi jim omogočilo, da bi hitreje prišli do slovenskega državljanstva. Če pred petnajstimi leti slovensko državljanstvo še ni bilo cenjeno, danes, ko je Slovenija jedrna članica Evropske unije in Severnoatlantskega zaveznitva, to vsekakor je. Odločba ustavnega sodišča zahteva, da bi bilo vsem avtomatično priznано stalno prebivališče za nazaj, čeprav marsikateri »izbrisani« že dolga leta ne živi več v Sloveniji ali pa je v Sloveniji živel le občasno. Z ustavnim zakonom bi zagotovili individualno obravnavno, s čimer bi preprečili možnost zlorab in bi dejansko ugotovili, kdo že vsa leta živi v Sloveniji in kdo ne. Številni »izbrisani« tudi upajo, da jim bo kljub malomarnosti in omalovaževanju Slovenije od naše države zaradi domnevno storjene krivice uspelo iztožiti odškodnino.

Ob vsem tem je zanimivo, da v LDS in SD še naprej nasprotujejo sprejetju ustavnega zakona, ki bi to problematiko ustrezno rešil, čeprav jim je vztrajanje pri nespametni odločbi ustavnega sodišča škodovale že leta 2004 na državnozborskih volitvah. ■

Za rešitev vprašanja oseb, ki si ob osamosvojitvi niso uredile statusa v Sloveniji, je najustreznejši ustavni zakon, ki bi to problematiko celovito uredil.

UVODNE STRANI

- 9 Sinusoidni spopad titanov
- 10 **Pogledi:** Predsednika
- 11 Ali naj bo Cerkev revna?

POLITIKA

- 12 Razpadanje LDS se nadaljuje
- 15 Čas je za ustavni zakon o „izbrisanih“
- 16 Med kladivom in nakovalom

SLOVENIJA

- 18 Skrivnostna Rantova preteklost
- 22 Preprečevanje nehygieničnih povezav
- 24 Vlada na obisku v deželi štokelj
- 26 O izvrševanju zakona o javnih cestah
- 28 Število Slovencev v Porabju narašča

TUJINA

- 30 Najboljši jedrski sosed
- 32 **Globus:** New Orleans oživel
- 33 **Tuji tisk:** Amnezija dojenčkov

INTERVJU

- 34 Dr. Robert Petkovšek

NEKOČ IN DANES

- 38 Skrivnost Kominterne
- 40 Neuresničena vizija
- 41 Svet je čedalje manjši
- 42 **Naši kraji:** Rogaška Slatina

KULTURA

- 46 Slovenski plesni bienale
- 47 Žlahtna komedijanta

OGLEDALO

- 49 **Film:** Martinova zabava
- 50 **Avtomobilizem:** Nissan note 1,5 dCi
- 52 **Zdravje:** Post za zdravje
- 54 **Šport:** Smuk med nesmrtno
- 56 **Črna kronika:** Tragedija v Grosupljem
- 58 **Rumeno:** Junkar prepeva italijansko
- 60 **TV Kuloar:** Učinek pisanja!
- 62 **Kronika časa:** »Ne slišim dobro!«
- 66 Slovo nestrpnega varuha

34 Intervju: dr. Robert Petkovšek

Papež Benedikt XVI. poudarja, da sta krščansko verovanje in grška kultura utemeljena na razumu, usmerjena drug k drugemu in se dopolnjujeta. Vera teži k temu, da bi samo sebe razumela. K človekovemu dostojanstvu sodi, da tisto, kar počne, razume, da išče resnico.

12 Konsolidacija spodletela

Stanje v Liberalni demokraciji Slovenije se niti po nedavnem kongresu stranke ne umirja. Pretekli teden so iz stranke izstopili še trije njeni vidni poslanci. V državnem zboru je zaradi tega prišlo do ustanovitve nove poslanske skupine.

16 Med kladivom in nakovalom

Slovenski rojaki v sosednji Avstriji in Italiji zadnje dni doživljajo nove pretese. Medtem ko je Jörg Haider spet presenetil s predlogom o novem statusu Koroške, se je levosredinska vlada Romana Prodija znašla na robu prepada.

18 Skrivnostna Rantova preteklost

Kandidat za guvernerja Andrej Rant o svoji preteklosti pred letom 1990 vztrajno molči. Namesto pojasnil kot kakšen srednješolec pošilja okrog dva svoja pisna prispevka iz časa prevzemanja evra, s čimer naj bi dokazoval svojo strokovnost.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315, Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
 Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
 01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
 Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačić, dr. Metod Benedik, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošte, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
 Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, STA, fotomontaža

Tiskani mediji v razpisu ne bodo prikrajšani

Mitja Volčansek

Z Igorjem Prodnikom, generalnim direktorjem direktorata za medije na ministrstvu za kulturo, smo se pogovarjali o lanskem in letošnjem javnem projektne razpisu za sofinanciranje programskih vsebin medijev (t. i. medijski sklad).

V strokovni in politični javnosti se je v preteklih letih veliko govorilo o (ne)potrebnosti medijskega sklada. Koalicija Slovenija je zahtevala pluralizacijo slovenskega medijskega prostora, prav tako intelektualci, zbrani v okviru Nove revije, ki so leta 2003 oblikovali pobudo Nekaj je treba storiti, da bo v Sloveniji končno zaživela demokracija. Sedanja vlada je te zahteve delno uresničila. Med drugim z medijskim skladom, ki ga je razširila še na tiskane medije.

Je preteklo že dovolj časa, da bi ocenili uspešnost lanskega razpisa za medijski sklad oziroma javnega razpisa za sofinanciranje programskih vsebin medijev? Ste bili zadovoljni s številčnim odzivom prijaviteljenih projektov?

Evalvacija lanskega razpisa še poteka, rezultati bodo znani v začetku marca.

Je lanski razpis dosegel svoj namen glede na to, da so precejšnja sredstva dobili mediji regionalnega pomena, ki so bili že v preteklosti deležni državnih sredstev, medtem ko so bili drugi, ki so delovali v smislu uravno-

teženja političnega prostora, tega deležni v bistveno manjši meri?

Programi posebnega pomena, kamor spadajo tudi Regionalni radijski in televizijski programi, imajo višino sredstev zagotovljeno v 3. odstavku 4.a člena Zakona o medijih, ki določa: »Za razvoj programskih vsebin radijskih in televizijskih programov s statusom lokalnega, regionalnega in študentskega oziroma nepridobitnega radijskega ali televizijskega programa se nameni vsota, ki ustreza vrednosti 3 odstotkov zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu. Sredstva, ki jih pridobi izdajatelj na razpisih pristojnega ministrstva na podlagi statusa posebnega pomena, lahko porabi samo za namene iz tretje alineje prejšnjega odstavka.«

Za celotno financiranje programskih vsebin pa je bila v proračunu za leto 2006 namenjena okrog milijarda tolarjev.

Lahko 50-odstotno samofinanciranje pomeni – paradoksalno – dodatno finančno težavo za nekatere medije?

Ne.

V novem razpisu je nekaj opaznih novosti. Po novem je ena postavka namenjena izključno radijskim in televizijskim medijem, druga pa sofinanciranju RTV-programov, elektronskih in tiskanih izdaj. Bodo tiskani mediji zaradi tega na slabšem?

Kot smo že dejali, je za programe posebnega pomena določena višina sredstev v Zakonu o medijih, in sicer v 3. odstavku 4.a člena (glej prejšnje vprašanje, op. ur.), preostala sredstva pa so namenjena drugim medijem (tiskanim, radijskim in televizijskim medijem, elektronskim publikacijam in neodvisnim producentom). Višina sredstev, namenjenih za izvajanje zakona o medijih, je vsako leto določena z zakonom o izvrševanju proračuna. Zato tiskani mediji v ničemer niso prikrajšani.

Morda že lahko ocenite, kakšen je odziv na tokratni razpis, ki je glede na lansko leto omejen na tri projekte pri posameznem izdajatelju?

Na to žal še ne morem odgovoriti, saj je razpis odprt do 9. marca 2007.

Enkratno vplačilo
samo do
31. 3. 2007
EMISIJA JE OMEJENA

NALOŽBENO ZAVAROVANJE Z JAMSTVOM GLAVNICE
B.I.K.

POVEČAJTE SVOJ KAPITAL

Z VLAGANJEM V HITRO RASTOČE TRGE BALKANA, INDIJE IN KITAJSKJE

B.I.K. združuje perspektivno **naložbo** in življenjsko ter dodatno nezgodno zavarovanje. Commerzbank AG **jamči**, da izplačilo ob izteku zavarovanja ne bo nižje od čiste premije. Sklenitev 10-letnega zavarovanja nudi **davčne ugodnosti**.

Za dodatne informacije in za sklenitev zavarovanja pokličite našega svetovalca.

MODRA ŠTEVILKA
080 555 555

 triglav

Polh

Aleksander Škorc

Postava, preoblečena v izbrisane polha in z napisom "Hanžek je Faca" v roki, se je motala okoli domovanja Strojanovih in oprezala za policisti med prekoračevanjem njihovih pooblastil.

Policisti so postavbo nemudoma prepoznali kot znanega nasilneža MH (izdale so ga naramnice), ki pod krinko institucije že leta skuša na vsak način spraviti ob dober glas vse, kar ni skrajno levo. Odzvali so se ustrezno. Dokler je bil "polh" navzoč, niso kukali skozi okna v domovanje Strojanovih in tako tudi niso kršili njihove zasebnosti.

Polh, ki ni mogel zaznati nobenih kršitev, se je preoblekel v Hanžka in se vrnil v svoj urad. Ker se mu je mandat ravno končeval, a ni bilo še nič pametnega narejenega, je ugotovil, da so kršitve vseeno bile, in zadevo "Polh" izročil tožilcem. Tožilstvo ni zaznalo nobenih nepravilnosti razen Hanžkove nestrpnosti, a proti njemu ni ukrepalo, čeprav bi moralo, s čimer je ravnalo nezakonito. Hanžek očitne nepravilnosti tožilstva ni zaznal.

Potem je prišla nova varuhinja in Hanžek ji je prepustil posle. Prišel je tudi Krivic, ki je v pravni in tudi siceršnji praznini varuhinjo nemudoma izzval, a se le-ta z njim ni hotela prepirati. Krivic je takoj ugotovil njeno nesposobnost (kako naj ženska brani človekove pravice, če se niti prepirati ne zna) in se za slovo sprl s Hanžkom. Prepirala sta se daleč od oči in ušes javnosti, ostro in sočno, na zavidljivi ravni, celo stepla bi se, če bi se zmogla, nazadnje pa sta žalostno ugotovila, da sta pravzaprav na isti strani, in to tisti, ki se ji je čas iztekel.

Kaj pa nova varuhinja? Že to, da je ženska, je obetavno (ženske so mi bile vedno ljubše od moških in srčno upam, da mi istospolno usmerjeni ultralevi skrajneži domnevno moškega spola tega spodrslijajčka ne bodo šteli v zlo). Med drugim je izjavila, da bo še posebno pazila na kršitve pravic otrok. To je dobro za otroke in slabo za starše. Dejstvo je, da otroke vzgajajo starši, in če hočemo imeti srečne in zadovoljne otroke, jih moramo najprej osvoboditi staršev. Tako tistih, ki mislijo, da so jim otroke vzgojili sošolci le-teh in da vojna v lastnem stanovanju na otroke ne vpliva, kot tiste, ki za svoje otročičke ustvarijo svet, poln lažnega blišča in zgrešenih vrednot, in to po meri lastnih že davno izgubljenih iluzij. Svet, v katerem si otroci sicer lahko pridobijo marsikaj, z veliko dioptrijo in odvečnimi kilogrami vred, le ljubezni in sreče v njem ne morejo biti deležni. Nikoli.

H-umor

»Ni nam vseeno!«

(Voditelj Trenj Uroš Slak nas iz časopisnih strani opominja, da jim na Pop TV ni vseeno, če bodo zaradi konkurence javne televizije izgubljali gledalce.)

»Če bi nas zanimale funkcije, bi ostali v prejšnji stranki.«

(Neodvisni poslanec Matej Lahovnik je ustanovil poslansko skupino, v kateri menda ne bo funkcij. Se bodo odpovedali tudi funkciji vodje poslanske skupine?)

»Kam bi pa prišli, če bi vsak kmetijski minister, ki odleti, ustanovil svoj sindikat? V tem primeru bi jih imeli že osem!«

(Nekdanji kmetijski minister Ciril Smrkolj ni ravno navdušen nad novico, naj bi Marija Lukačič ustanavljala nov kmetijski sindikat. Več je kuharjev, slabša je jed.)

»Pomnilo ga bomo, Matjaža Hanžka, ki je s svojim delovanjem postavil najvišje standarde delovanja varuha človekovih pravic, etične in strokovne.«

(Dr. Spomenka Hribar je zadnjih šest let očitno živela v neki drugi državi.)

»Očitno je, da SDS in njeni poslanski skupini ne gre v račun rast priljubljenosti naše stranke med slovenskimi državljani in državljankami.«

(Poslanica SD Breda Pečan že ve, zakaj jo poslanec SDS Dimitrij Kovačič poziva k odstopu.)

»Deloma so ugodni rezultati sicer res plod zelo trdega in dobrega, tudi uspešnega dela naše stranke v zadnjih dveh letih, deloma pa so rezultati nekega prestrukturiranja, ki se godi na levi sredini in je rezultat krize v največji opozicijski stranki. In v tem smislu opozarjam na treznost in na hladno presojo teh rezultatov.«

(Predsednik SD Borut Pahor je ob rezultatih javnomnenjske ankete Ninamedie, kjer je SD tik za petami SDS, še vedno hladen kot špricer.)

»Nihče, ki je bil izvoljen na listi LDS, ne more na račun svojih privilegijev teh privilegijev prenašati drugam.«

(Predsednik LDS Jelko Kacin opozarja vse, ki so zapustili LDS, da s seboj ne bodo odnesli ničesar.)

»Super!«

(Nekdanji Playboyevi zajčici Nini Osenar je zadostovala ena beseda za opis občutkov med poziranjem v tangicah sredi Tartinijevega trga v Piranu.)

»Pa nič ne komentiram. (zvok vlaka) No, to je bil komentar.«

(Predsednik države Janez Drnovšek se drži pravila »nič ne bom rekel, tiho pa tudi ne bom«. Tudi takrat, ko ga vprašajo za komentar kazenske ovadbe proti njemu.)

»Govorica štirih iz LDS pobeglih poslancev je stoddotno protijanševska.«

(Siva eminenca Dnevnikovih novinarjev Jože Poglajen se prav nič ne boji, da bi poslanci, ki so izstopili iz LDS, podprli kakšno potezo sedanje vlade.)

Trnovski vrt spora

Bo Plečnikova dediščina zazidana?

Kljub glasnemu nasprotovanju ne le domačinov, ampak tudi arhitektov, umetnikov in nekaterih politikov bodo na vrtu ob trnovski cerkvi v Ljubljani začeli graditi dom starejših občanov.

Nedavno je svoj lonček pristavil še ljubljanski župan Zoran Janković, ki je trnovskemu župniku Antonu Kompareju z

zamisljivo o ureditvi podzemne garaže za z avtomobili preobremenjen prihodnji kompleks predlagal kompromis, ki pa je slednjega vznejevoljil, saj bi bil projekt s tem precej dražji od predvidenega.

Župnijski Karitas Trnovo, ki jo vodi župnik Kompare, za postavitev Doma Janeza Krstnika na vrtu tik ob hiši slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika menda manjka le še gradbeno dovoljenje, formalnih ovir v postopku po pridobitvi spomeniškovarstvenega soglasja pa naj ne bi bilo več.

Na drugi strani poskušajo nasprotniki projekta – ljubljanski arhitekturni muzej, ki ga vodi dr. Peter Krečič, Društvo arhitektov Ljubljane, Sklad arhitekta Jožeta Plečnika in četrtna skupnost Trnovo – graditev preprečiti, saj so prepričani, da bi dom uničil kulturno-zgodovinsko dediščino. Nasprotovanje so v začetku februarja med drugim izrazili v pismu ministrici za delo, družino in socialne zadeve Marjeti Cotman. Njihovo mnenje o podelitvi koncesije za gradnjo na omenjeni lokaciji, ki je vendar »pomnik slovenske kulture in osamosvojitve«, je izrazilo negativno. Izjavo za ohranitev trnovskega vrta so poleg številnih domačinov podpisali nekateri ugledni intelektualci zlasti iz kroga Nove revije, med drugim Niko Grafenauer in Drago Jančar, pred pol leta pa se jim je pridružil še evropski poslanec in kandidat za slovenskega predsednika Alojz Peterle. Po naših virih graditev doma odsvetuje tudi ljubljanska nadškofija, medtem ko se krogu posameznikov okoli trnovskega župnika in ljubljanskega župana z njo gotovo obeta gospodarska korist in jo zato podpirajo. P. A.

Modrosti tedna

»Hanžek je bil precej bolj diplomatski do leve politične opcije. Sporov nikoli ni stopnjeval do konfliktnosti ali celo sovražnosti, z nastopom Janševe vlade pa se je njegov nastop precej radikaliziral, še zlasti ob primeru romske družine Strojan, ko je v njemu lastnem vehementnem slogu podal z dramatičnim patosom ozaljšano izjavo o koncu pravne države.«

(Novinar Peter Rak)

»Nobenega dokaza ni, da je (vlada, op. ur.) sploh kdaj ravnala populistično, je pa dovolj podatkov za sklepanje, da je zaradi nepopularnih oziroma nepopulističnih ukrepov ter načrtov izgubljala podporo.«

(Sociolog dr. Frane Adam)

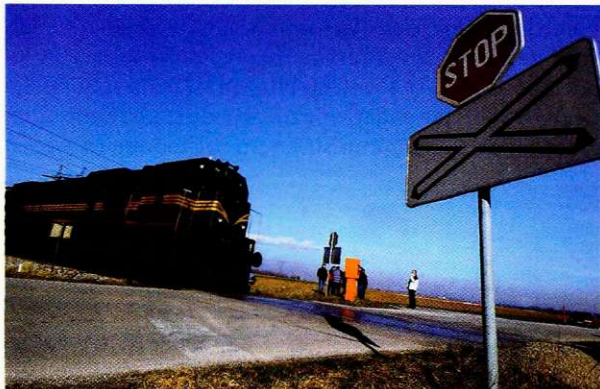
Sporen železniški prehod

Občani Kidričevega so po nedavnem protestu zaradi nevarnih železniških prehodov pri kraju Cirkovce in po nezadovoljstvu z obljubami agencije za železniški promet minuli teden zahtevali še sklic izredne seje odbora državnega zbora za promet. Predsednik odbora Josip Bajc je že obljubil, da bo zahtevo posredoval ministrstvu za promet, s katerega naj bi mu v najkrajšem

času poslali predloge morebitnih rešitev. Tako Cirkovčani v noči na soboto niso izvedli načrtovanega 24-urnega varovanja železniškega prehoda, saj od odbora pričakujejo učinkovite rešitve.

V začetku meseca (dva tedna po eni od tragičnih nesreč) je agencija sporočila, da bodo zapornice na omenjenem prehodu postavljene najkasneje do junija letos, promet pa naj bi preusmerili na druge, zavarovane prehode. V civilni iniciativi občanov Kidričevega se s predlaganimi rešitvami niso strinjali v celoti, saj bi to

lahko povzročilo nove težave v cestnem prometu. Kot je znano, je nedavno eden od železniških prehodov pri Cirkovcah zahteval dve smrtni žrtvi v tednu dni, skupaj v zadnjih letih kar osem, v celotni občini pa je zaradi neprimerno zavarovanih železniških prehodov v zadnjih šestih letih umrlo enajst ljudi. P. A.

Na prvi pogled je prehod pri kraju Cirkovce dokaj pregleden.

Nikoli končana zgodba

Včeraj je minilo šest let od brutalnega napada na Mira Petka. Policija po zagotovilih slovenske policijske uprave odmeven primer napada na nekdanjega novinarja še vedno intenzivno preiskuje, vendar pa Petek močno dvomi, da bi bila lahko takšnemu primeru kos. »Očitno je bil v ozadju konstrukt sodelovanja med policijo ter kriminalnim in

Nekdanji novinar Miro Petek

gospodarskim podzemljem, ki finančno stoji za napadom,« meni Petek, ki je danes poslanec SDS. Poleg tega je razočaran tudi nad delom tožilstva, saj to ni izkoristilo vseh pravnih sredstev. Vrhovni državni tožilec, ki je obravnaval zadevo Petek, je celo presodil, da ni pogojev za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti, čeprav sta to pričakovala tako Petek kot mariborska višja državna tožilka Elizabeta Györkös. Obtoženi napada, ki jim je murskosoboško sodišče avgusta 2005 po petnajstih mesecih sojenja izreklo oprostilno sodbo, pa v tem času od države zahtevajo tudi po več sto tisoč evrov odškodnine zaradi neupravičenega pripora. Kot je znano, so Mira Petka neznanci hudo pretepli 28. februarja 2001, mnogi pa so prepričani, da je bil napad posledica novinarjevega razkrivanja tranzicijskih stranpoti na Koroškem. P. A.

Plače sodnikov še v zraku

Po odločbi ustavnega sodišča, ki je zaradi ukrepov glede sodniških plač postavilo pod vprašaj celotno reformo plačnega sistema v javnem sektorju, je minister Virant prejšnji četrtek začel pogajanja s predstavniki sodstva.

Naj spomnimo, da se je Ustavno sodišče RS negativno izreklo glede zakona, ki bi višino plač javnih uslužbencev bolj kot doslej odmerjal v skladu z delovno uspešnostjo. Zakon naj bi bil sporen zaradi možnosti zniževanja sodniških plač, kar bi lahko privedlo do zmanjšanja avtonomije sodne veje oblasti.

No, četrtekovo srečanje v prostorih ministrstva za javno upravo je že na začetku postreglo s presečenjem, saj sta zaradi protesta predsednika vrhovnega sodišča Franca Testena usklajevanja zapustila predstavnik društva tožilcev Hinko Jenull in generalna državna tožilka Barbara Brezigar. Predstavniki pravobranilcev so ostali do konca, čeprav je Testen negodoval tudi nad njihovo navzočnostjo. Kot so kasneje sporočili iz urada generalne državne

Predstavniki sodnikov z ministrom Virantom o novem plačnem sistemu

tožilke, naj bi bil Testen zagrozil z odhodom sodnikov od pogajalske mize, v uradu pa obžalujejo, da sodna veja oblasti pri usklajevanjih ne nastopa enotno. Po Testenovo gre odločitev ustavnega sodišča razumeti tako, da za določitev plač tožilcev in pravobranilcev pride v poštev druga zakonska podlaga kot za sodnike.

Tako je kmalu postalo jasno, da bodo vsa nadaljnja pogajanja o sistemu plač v pravosodju potekala ločeno, čeprav je vlada s skupnimi usklajevanji želela zagotoviti enak status vsem skupinam v

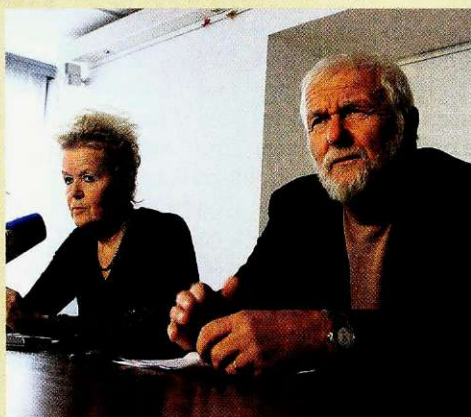
pravosodju. Virant je sicer dejal, da se bodo kljub ločenim pogajanjem še naprej zavzemali za to, da ne bi delali razlik med tožilci in sodniki.

Vladna stran vztraja, naj bo tudi pri sodniških del plače odvisen od delovne uspešnosti, obe strani pa naj bi se glede tega nekoliko bolj strinjali, saj je vladna stran zagotovila, da pri tem ne bo pomembna le količina, ampak tudi kakovost opravljenega dela. Po Testenovo pa je vprašanje, kako bodo merila za ocenjevanje delovne uspešnosti delovala v praksi.

Večjo oviro utegne predstavljati uvrstitev v plačne razrede, ki je po mnenju sodnikov prenizka. Čez dva tedna naj bi bil nov krog pogajanj, takrat pa bo tudi bolj jasno, kako daleč od dogovora sta obe strani. M. V.

Za spremembe v šolstvu

Društvo Pobuda za šolo po meri človeka je v ponedeljek, 26. februarja, na tiskovni konferenci predstavilo stališče o sedanjih in prihodnjih spremembah v šolstvu. Kot je dejala podpredsednica društva Angelca Likovič, ki je znotraj društva predsednica komisije za osnovno šolo, vse spremembe sledijo ciljem, ki jih društvo podpira, to pa je večja avtonomija ravnateljev in učiteljev, kakovost pouka, skrb za dobro organizacijo celotnega vzgojno-izobraževalnega procesa, delna razbremenitev učencev in sodelovanje s starši. Prvi sveženj potrebnih sprememb (spremembe pri nivojskem pouku, nacionalnem preverjanju znanja, imenovanje ravnateljev, potrjevanje učbenikov itd.) je bil po mnenju društva že izpeljan, v pripravi pa je drugi sveženj sprememb, kot je brezplačna izposoja učbe-

Angelca Likovič in Hubert Požarnik

nikov, prilagodljiv predmetnik, odprava splošnega učnega uspeha, ureditev izbirnih predmetov in interesnih dejavnosti, vzgojni načrt šole in pravila šolskega reda. Treba bo pripraviti še tretji sveženj sprememb, in sicer vrniti vzgojnemu predmetu mesto, ki jim pripada, poleg tega pa sprejeti pravilnik o preverjanju znanja in ocenjevanju, urediti izobraževanje učiteljev ter ustanoviti prosvetno zbornico, ki bi združevala učitelje. G. B.

Delodajalci odšli

V petek, 23. februarja, so se po daljšem premoru nadaljevala pogajanja med socialnimi partnerji o zakonu o delovnih razmerjih. Prvič je pogajanja, ki se bodo nadaljevala 9. marca, vodila nova ministrica za delo, družino in socialne zadeve Marjeta Cotman. Da so bili pogovori trdi, priča prekinitve, ki so jo dosegli predstavniki delodajalcev, ki naj ne bi imeli mandata za nadaljnja pogajanja. Cotmanova namreč ni sprejela dopolnil, ki so jih pripravili delodajalci. Zakonski predlog po njihovo ne vsebuje vseh interesnih vprašanj, za katera se zavzemajo. Drugačnega mnenja so bili sindikati. Predsednik ZSSS Dušan Semolič je tako ravnanje ministrice ocenil kot dosledno, ravnanje delodajalcev pa umestil v okvir spremenjenih razmer znotraj delodajalskih organizacij, ki se bojujejo za svoje članstvo. Čeprav lahko obžalujemo dejstvo, da so pogajanja zastala, še preden so se začeli vsebinski pogovori (na vrsti so bila vprašanja o mobilnosti delovne sile), je vendarle pozitivno, da sta obe strani izrazili zadovoljstvo z ministričinim pristopom. M. V.

Ministrica Marjeta Cotman s socialnimi partnerji

Sinusoidni spopad titanov

Metod Berlec, foto: Gregor Pohleven

Drnovšek kazensko ovaden Pretekli teden je na Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani prispela anonimna kazenska ovadba zoper predsednika republike Janeza Drnovška. Pod njo se je podpisala civilna iniciativa Stop Communism Mafia. Anonimni avtorji Drnovšku očitajo sum storitve več kaznivih dejanj. S pomilostitvijo nekdanjega direktorja družbe Hit Danila Kovačiča naj bi bil predsednik zlorabil svoja pooblastila, za kar naj bi bil prejel podkupnino. Drugi del ovadbe se nanaša na domnevno Drnovškovo sejanje sovraštva, razdora in nestrpnosti, saj naj bi bil s svojimi besedami pred božičem v Ambrusu žalil verska čustva krajanov. Urad predsednika republike se je na to odzval s protiovadbo proti nezanim osebam. Po mnenju predsednikovega urada so anonimni avtorji ovadbe želeli škodovati ugledu predsednika republike. Janez Drnovšek je ovadbo proti sebi na Jesenicah komentiral z besedami, da je ugotovil, da je v zadnjih dneh prišlo do opaznega povečanja negativnosti, „ki so uperjene proti meni“. Hkrati je pristavil, da s predsednikom vlade Janezom Janšo ni v sporu in da med njima ni napetosti. „Jaz ne želim biti v sporu, želim samo konkretno opravljati svoj posel kot predsednik države. Mislim, da to želi tudi predsednik vlade.“ Na drugi strani spora z Drnovškom ni želel javno nadaljevati niti predsednik vlade, zato Drnovškovih izjav na obisku v Pomurju ni komentiral.

Vpliv na javno mnenje Kot je pokazala javnomnenjska raziskava Ninamedie, ki je bila objavljena v ponedeljkovem Dnevniku, „spor“ med predsednikom republike in predsednikom vlade, ki je izbruhnil ob iskanju novega kandidata za guvernerja, škoduje tako Janezu Drnovšku kot Janezu Janši. Med politiki je najbolj priljubljen Borut Pahor, sledi mu Janez Potočnik, tretji pa je Janez Drnovšek, ki je bil dolga leta z Milanom Kučanom na vrhu lestvice najbolj priljubljenih politikov. Njegovo ravnanje v zadnjih dveh letih je zmanjšalo njegov ugled v slovenski družbi. Na četrtem mestu je ljubljanski župan Zoran Janković, peti je predsedniški kandidat Lojze Peterle, šesti minister za šolstvo in šport Milan Zver in sedmi minister za javno upravo Gregor Virant. Na osmem mestu je tokrat Janez Janša, ki mu je zadnji „spor“ z Drnovškom očitno škodoval. Glede na leto prej pa je v primerjavi z Drnovškom pridobil zaupanje. Med strankami je še vedno na vrhu Slovenska demokratska stranka (20,9-odstotna podpora). Na drugem mestu so se utrdili Pahorjevi Socialni demokrati (18-odstotna podpora), ki jim očitno koristi razpadanje LDS (samo še 9, 8-odstotna podpora).

Pahorjeva dilema Razpadanje največje opozicijske stranke LDS gre na roko Socialnim demokratom, ki po javnomnenjskih anketah postajajo najmočnejša stranka tranzicijske levice. Verjetno je zato v zadnjem času predsednik SD Borut Pahor zaostрил kritike do vlade, da bi na svojo stran pridobil razočarane volivce LDS. Del volivcev nekoč največje stranke v državi zato prihaja k njim, del

Spor med premierjem Janšo in predsednikom republike Drnovškom se je nekoliko umiril.

Eno osrednjih vprašanj slovenske politike in njene prihodnosti je, ali bo Borut Pahor kandidiral za predsednika republike ali bo ostal predsednik SD.

med neopredeljene volivce, nekaj tudi k drugim strankam. Zdi se, da je načeloma zmerna retorika predsednika SD Boruta Pahorja padla na plodna tla. Vseeno pa se zdi, da Pahor pretirava, ko govori, da njegova stranka, če bo prišla na oblast, na pomembnih funkcijah ne bo nikogar zamenjala iz političnih razlogov. Slednje je seveda povsem nerealno, saj je nemogoče dobro izvajati vladni program z ljudmi, ki se s tem programom ne poistovetijo. Po drugi strani pa je res, da je sedanja vlada velik del kadrov tranzicijske levice pustila na njihovih mestih, kar pomeni, da morebitni „levi“ vladi veliko ljudi sploh ne bi bilo treba zamenjati. Sicer pa Socialni demokrati pod vodstvom Boruta Pahorja pripravljajo alternativni vladni program in sestavljajo ministrsko ekipo za volilno leto 2008.

Ob tem se postavlja ključno vprašanje, kaj bo naredil Borut Pahor. Se bo odločil za predsedniško kandidato, kjer ima velike možnosti, da zmaga, ali bo vztrajal na mestu predsednika stranke, pri čemer je uspeh njegove stranke na prihodnjih državnoborskih volitvah kljub pozitivnim trendom bolj negotov. Zato je eno osrednjih vprašanj slovenske politike in njene prihodnosti, kako se bo v naslednjih mesecih odločil Borut Pahor! **D**

Ideologija in predsednika

Pavel Ferluga

Odkar je Slovenija neodvisna, je imela samo dva predsednika države: Milana Kučana in Janeza Drnovška.

Vse države oz. njihovi volivci, ki dajo kaj na svoje dostojanstvo in ugled, po navadi za svojega predsednika izvolijo človeka, ki jih predstavlja v svetu in ima ugleden ter spoštovanja vreden »curriculum vitae«. Ker predstavlja državo in njene državljane, je tudi njihovo ogledalo. Zakaj smo imeli Slovenci le dva predsednika, in še ta prav nič ugledna? Tudi marsikdo zunaj naše države se vpraša, ali res ne premoremo nič boljšega. Kako naj si razlagamo to hibo?

Osamosvojitve je bila plebiscitarno izglasovana in okupator je bil izgnan. Takoj po tem bi morala nastopiti lustracija kot v večini postkomunističnih držav in voditelji diktatorske oblasti bi morali pred sodišče, saj so teptali vse človekove pravice in zatirali vsako demokratično miselnost, da o humanizmu, morali in etiki ne govorimo. Oba naša predsednika države sta bila izrazita predstavnika zločinske organizacije, kar je KPS (ZKJ) nedvomno bila, toda oba sta bila ne samo nagrajena za kolaboracijo s to organizacijo, ampak jima je bilo dovoljeno, da sta vseskozi izvajala apologijo komunističnega ideološkega kriminala. Volivci so pozabili, da je prvi predsednik Kučan (glavni sekretar okupatorske ZKS) vseskozi ščuval izobraževalno telo šolskega sistema, da so »vojaki revolucije«, drugi pa je znan, da je podpisal uvedbo taborišč za politične zapornike (ko je bil predsednik SFRJ). Krasna demokracija! Kljub »prvovrstnemu« ugledu sta bila oba izvoljena. Lustracija ni bila izvedena. Jeguljasti oznovec Bučar je za časa Demosa temu nasprotoval, češ, »prej boste morali prek mojega trupla«, in tudi sedaj (v Trenjih) je kar ogabno navijal za Drnovška. Res škoda, da že prvič Demos ni imel poguma, da bi šel čez njegovo truplo, saj bi prihranili čas in energijo za dosego demokracije, ki je še danes okrnjena. Kaj pa naši vrli »Slovenci«? Nedvomno jih bo vsaj polovica spet nasledla enemu od teh dveh prototipov vnovičnih revolucionarnih nagnjenj.

Odgovor je lahko le eden. Vsem tistim Slovincem, ki so se po vojni izobraževali v okupatorskih boljševiskičnih šolah, so vgradili psihološki čip, ki je usmerjal njihov vsakdanjik na vseh področjih v edino zveličavno resnico, da so le komunisti tisti, ki predstavljajo vse vrednote novega razreda in njihovega življenja od rojstva do smrti. Ta maksima velja še danes, zato ne bo nič čudnega, če bomo za predsednika republike spet izvolili šamana ali vojaka revolucije. Smo res edinstven narod.

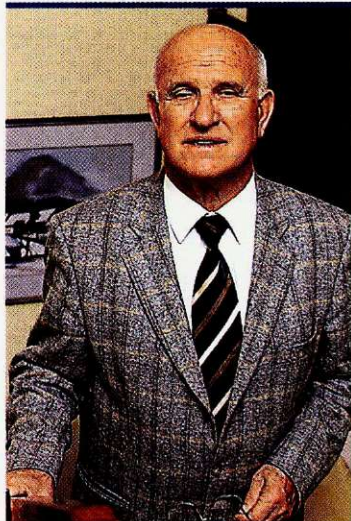

Pokojninski sistem

Vida Kocjan

Skrb za pokojnine in prebivalstvena politika postajata v Sloveniji v zadnjem času čedalje bolj žgoče vprašanje.

Strateški svet za gospodarski razvoj je na zadnji seji obravnaval ekonomskorazvojne posledice demografskih gibanj v Sloveniji. Ugotovil je, da je upadanje števila prebivalstva realen problem in da bo treba pokojninski sistem postopoma spreminjati tako, da bo javnofinančno vzdržen in družbeno socialno sprejemljiv. Demografske spremembe povzročajo predvsem neugodno razmerje med prebivalstvom v delovni dobi in tistim, ki je starejše od 65 let, projekcije pa kažejo, da bi se v Sloveniji utegnili poslabšati dolgoročno vzdržnost javnih financ na področju pokojnin. Povečano tveganje pa ne izvira le iz teh gibanj, temveč predvsem iz obstoječega pokojninskega sistema, ki v spremenjenih demografskih razmerah ni dolgoročno vzdržen. Takšne so ocene strokovnjakov, kar pomeni, da so problemi znani, prav tako pa so makroekonomistom znane tudi rešitve. Poudarjajo, da bo temelj prihodnjega pokojninskega sistema še zmeraj javni pokojninski sistem, ki bo slonel na sistemu sprotne prispevkov, hkrati pa izpostavljajo, da je treba storiti vse, da bo preglednejši in bolj enostaven. Pri tem imajo seveda prav, a vse to bi morali urediti že pred časom. Če ne pred osamosvojitvijo slovenske države, pa takoj po njej. Ponekod v tujini oziroma v t. i. zdravih gospodarstvih je tako, da se prispevki plačujejo v poseben sklad, država ta denar pametno obrača in oplaja, pokojnine pa se nato črpajo iz skupnega vira. Naši politiki pa so v preteklosti dopuščali, da smo vse sproti »pojedli« oziroma porabili. Ker se stvari ne dajo spremeniti čez noč, makroekonomisti zdaj razmišljajo o rešitvah. Pri tem je dobrodošla Kapitalska družba, ki je nastala v času privatizacije družbene lastnine. Spomnimo se, da je bila desetina vsega nekdanjega družbenega premoženja obvezno namenjena za polnjenje tega sklada. Zdaj se nam bo to obrestovalo pri pokojninah, čeprav je tudi res, da teh sredstev ne bo dovolj. Zato je za varno starost vseh, ki se približujejo upokojitvi, potrebno še prostovoljno varčevanje. Ob tem se kaže tudi nujna potreba po prebivalstveni politiki, ki bo med drugim zavzela aktivno stališče do spodbujanja rojstev in opredelila priseljevanje, na kar smo v preteklem poldrugem desetletju pogosto pozabljali. Slovenija si mora prizadevati tudi za ohranitev pozitivne rasti zaposlenih. Aktivno delovanje na področju prebivalstvene in zaposlitvene politike je namreč nujno, da bi preprečili napovedano močno znižanje potencialne gospodarske rasti. Če se tega zavedamo navadni državljani, mora biti to še toliko večja skrb naših voditeljev. S predsednikom države na čelu.

Ali naj bo Cerkev revna?

Dr. Janez Jerovšek

Cerkev je predmet stalnih napadov s strani LDS in SD, in to od propada socializma dalje. Kot je ugotavljal nekdanji ljubljanski nadškof Franc Rode, so bili napadi na Katoliško cerkev po letu 1990 močnejši kot zadnje desetletje socializma. To pomeni, da je notranji sovražnik sistemska potreba totalitarnih strank oziroma njihovih naslednic. Danes večina ljudi ne ve, kakšnemu terorju je bila Cerkev izpostavljena v času revolucije in po končani vojni.

Uradna zgodovina nam tega nikoli ni prikazala in tudi velik del zgodovinopisja, ki se ukvarja z novejšo zgodovino, danes o tem molči, ker še vedno deluje v okviru miselnih kategorij iz časa socializma. Če pa preberemo knjigo škofa Antona Vovka V spomin in opomin ter knjigo Tamare Griesser-Pečar Cerkev na zatožni klopi, vidimo, skozi kakšen teror je šla Katoliška cerkev na Slovenskem. Škofa Vovka je takratna Ozna stalno zasliševala in mu grozila z zaporem. Večino njegovih sodelavcev so zaprli, v škofiji pa so delali preiskave. Samo v ljubljanski škofiji so zaprli več kot dvesto duhovnikov. Najbolj kruto dejanje je bilo, ko so škofa Antona Vovka polili z bencinom in ga zažgali. Cerkvi so nacionalizirali velik del njene lastnine in ustvarili okolje, v katerem je izredno težko delovala. Cilj partije je bil Katoliško cerkev iztrgati iz hierarhične podreditve Vatikanu in jo postopoma uničiti. Verni ljudje niso mogli delati uspešne delovne in profesionalne kariere. Ne samo da je Cerkvi uspelo preživeti vse to, zelo subtilno je pomagala tudi pri rušenju totalitarnega sistema.

Po padcu socializma je LDS nadaljevala protikatoliško politiko zveze komunistov. Motilo jo je vsako povečanje vpliva Cerkve ali njene dejavnosti. Ker ni mogla več izvajati politike nasilja, je izvajala intenzivni ideološki in propagandni boj proti Katoliški cerkvi. Motilo jo je vračanje cerkvenega premoženja in vsaka cerkvena dejavnost, ki je segala v socialno, vzgojno, izobraževalno, kulturno ali politično sfero. Poseganje Cerkve v ta področja je pojmovala kot nedovoljeno, in to v imenu ločitve Cerkve od države. Če namreč politika posega v tista socialna, kulturna, izobraževalna in vzgojna področja, ki so za cerkveni nauk in vrednote zelo pomembna, potem ima Cerkev pravico, da s političnimi sredstvi poseže v ta dogajanja.

Slovenski liberalci, ki niso evropski liberalci, Cerkvi ne priznavajo pravic, kot jih ta uživa v drugih evropskih državah. Najnovejša gonja proti njej je, da postaja bogata in da se je začela ukvarjati z gospodarskimi posli, s katerimi ustvarja celo dobiček. To pa ne spada k Cerkvi, ki naj bo ponižna, revna, njena dejavnost pa strogo omejena na verske okvire.

Težava je, da noben nauk ali vrednostni sistem ne more uspevati brez organizacije. Cerkev ni samo moralni nauk, ni samo konsistenten sistem dogem in filozofski nauk, je tudi organizacija, ki je s svojo zgodovino dokazala ne samo zmožnost preživetja, temveč tudi zmožnost prilagajanja. Totalitarni sistemi so propadali, Cerkev pa je ostala in preživela vse viharje in nasilja. In to je zmogla ne samo s svojim naukom, temveč tudi s svojo organizacijo. Vsakdo, ki se razume na delovanje organizacije, ve, da ta potrebuje vire za svoje delovanje. In eden najpomembnejših virov so finančna sredstva. Cerkev ne more sama vzdrževati vseh cerkva v Sloveniji. Opozicijske stranke, naslednice nekdanje partije, moti, da Cerkev dobiva nazaj svojo lastnino, še bolj pa jih moti, da kupuje delnice in vlaga kapital v pridobitne dejavnosti. Če so Cerkev pol stoletja ekonomsko uničevali, je povsem naravno, da hoče dobiti nazaj to, kar je imela. Pravico ima, da s svojo dejavnostjo posega na vsa tista področja, na katerih deluje Katoliška cerkev v Evropi. Cerkev v Sloveniji si ne kupuje razkošnih plovil in drugih dragih dobrin, kot to počnejo nekateri naši kapitalistični tajkuni.

Težava je tudi to, da tudi dokajšen del slovenske javnosti misli, da Cerkev ne sme posegati v gospodarsko dejavnost in ustvarjati dobička. Kako to razumeti in razložiti? Vedeti moramo, da je bila Katoliška cerkev več kot pol stoletja predmet napadov s strani komunistične oblasti. Vsa šolska mladina je bila iz-

obraževalna in vzgojno ateistično indoktrinirana, učili so jo, da je Katoliška cerkev izdajalska, reakcionarna, opij za ljudstvo in podobno. Dolgoletna indoktrinacija, povezana z

Noben nauk, vrednostni sistem ali ideologija ne more uspevati brez organizacije.

drugimi prikritimi elementi nasilja, je v delu slovenske populacije pustila protikatoliško matrico mišljenja. Ta pa lahko sprejme vsako proticerkveno propagando.

Dejansko pa Cerkev kljub delnicam in raznim nakupom ni bogata. Nadškof Uran je dejal, da so po medijskih napadih na njeno domnevno bogastvo verniki tako znižali svoje prispevke v puščice, da ne zadoščajo niti za ogrevanje cerkva. Če primerjamo sredstva, ki jih obrača ljubljanska nadškofija, s sredstvi, ki jih letno obrne samo RTV Slovenija (26 milijard tolarjev), so cerkvena res zelo majhna. ■

Konsolidacija spodletela

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Stanje v Liberalni demokraciji Slovenije se niti po nedavnem kongresu stranke ne umirja. Pretekli teden so iz stranke izstopili še trije njeni vidni poslanci in skupaj z Matejem Lahovnikom ustanovili samostojno poslansko skupino.

Zadnje dogajanje v največji opozicijski stranki dokazuje, da so imeli prav tisti, ki so po januarskem kongresu stranke napovedovali, da se z vnovično izvolitvijo Jelka Kacina za predsednika stranke in nekakšno navidezno konsolidacijo, do katere naj bi bilo prišlo na kongresu, razmere v stranki ne bodo bistveno izboljšale. Slednje je bilo mogoče čutiti že na kongresu, ko je vodja poslanske skupine LDS Anton Rop najprej skupaj z nekaterimi poslanci kongres zapustil, še preden je volilna komisija razglasila izide volitev novega predsednika, temu pa so v naslednjih

dneh sledili še nekateri izstopi iz stranke. Tako je dan po kongresu svojo izstopno izjavo na stranko poslal Slavko Gaber, ki je veljal za nekakšnega strankinega ideologa, dan pozneje pa sta to storila še člana njenega sveta Miha Kozinc in Milan M. Cvikl. V nasprotju z Matejem Lahovnikom, ki je hkrati kot iz stranke izstopil tudi iz poslanske skupine, Cvikl in Gaber tega nista naredila, vendar je bil njun izstop iz stranke dovolj pomenljiv. Kazal je namreč, da kongres ni prinesel pomiritve.

Ker potem novih izstopov nekaj časa ni bilo, so nekateri domnevali, da so se razmere v stranki umi-

rile, a so se očitno zmotili. Pretekli teden so iz stranke izstopili še trije poslanci: Pavle Gantar, Davorin Terčon in Alojz Posedel. Njihov izstop je bil toliko odmevnejši, ker so se hkrati odločili, da bodo izstopili tudi iz poslanske skupine in v parlamentu oblikovali samostojno poslansko skupino. Vsi trije poslanci razlogov za izstop še ne želijo razkriti. Tako za naša vprašanja niso bili dosegljivi ne Pavel Gantar, ne Davorin Terčon in ne Alojz Posedel. Edini, ki je bil pripravljen kaj povedati o tem, je bil vodja nove poslanske skupine Matej Lahovnik. Kot nam je dejal, je že ob svojem izstopu pred kon-

gresom rekel, da iz stranke in poslanske skupine izstopa iz osebnih razlogov, zato v zvezi s tem ne želi dajati nobenih pojasnil.

Kacin: Izstopi pričakovani Nekoliko zgovornejša sta bila predsednik stranke Jelko Kacin in Anton Rop. Kacin je v izjavi za nekatere medije izstopa iz stranke označil za pričakovane, predvsem glede na to, kar se je dogajalo že pred kongresom LDS. »Nobeden od teh, ki so izstopili, ni sodeloval pri pripravi programskega dokumenta. Nekateri se tudi niso udeležili kongresa, zato bi rekel, da je v tem trenutku težko komentirati, kaj bo

iz tega nastalo.« Na vprašanje, ali so po njegovo za izstope poslancev iz stranke kriva programska razhajanja v poslanski skupini, je Kacin odgovoril, da kakšnih večjih programskih razlik med poslanci poslanskega kluba in poslanci, ki so iz njega izstopili, ne vidi. Na vprašanje, ali to pomeni, da bo LDS ostala brez svojih predstavnikov v nekaterih delovnih telesih, pa je dejal: »Nihče, ki je bil izvoljen na listi LDS, ne more na račun svojih privilegijev teh privilegijev prenašati drugam. Za temi ljudmi stojijo glasovi volivk in volivcev in poslanska skupina LDS ima pravico do opravljanja določenih dolžnosti in prevzemanja določenih funkcij v DZ.«

Anton Rop, ki je tako v poslanski skupini izgubil štiri poslance, je to obžaloval, saj so, kot je dejal, v poslanski skupini z njimi dobro sodelovali. Hkrati je priznal, da odstopi kažejo, da se stranka na kongresu ni konsolidirala. »Treba je priznati, da takšni odhodi kažejo na to, da stranki na kongresu ni uspelo zadosti povezati vrst, da so nekateri s tega kongresa odšli nezadovoljni in razočarani. Zdaj so posledice tukaj. Je pa tudi res, da ne glede to, koliko so te posledice sedaj neprijetne za LDS, lahko to na daljši rok seveda pripomore k temu, da se bo v Sloveniji politična sredina okrepila in bomo vsi skupaj na koncu močnejši,« je dejal Rop. Na vprašanje, ali pričakuje še kakšne nove izstope, pa je odgovoril: »Nemogoče je oceniti, kaj se bo še dogajalo, vem pa, da je enkrat že bil poskus, da bi bistveno več poslancev in poslank odšlo. Za zdaj se je večina odločila, da še vztrajamo v poslanskem klubu LDS in pravzaprav bo prihodnost pokazala, ali bomo lahko skupaj delovali ali ne.«

Rop je torej posredno potrdil, da je za zadnje izstope poslancev najverjetneje kriv zadnji kongres stranke, ki očitno ni presejal nasprotij med nekaterimi skupinami, s čimer se strinjajo tudi nekateri zunanji opazovalci dogajanja. Zgodovinar dr. Božo Repe, ki občasno komentira politično dogajanje, pravi, da je skupni imenovalec zadnjih pa tudi prejšnjih izstopov ta, da želijo poslanci mandat korektno izpeljati do konca, vendar brez obvezujoče zveze s stranko,

Matej Lahovnik, vodja nove PS

Anton Rop je razmišljal o odhodu iz LDS.

Milan M. Cvikl o prestopu še molči.

iz katere so izstopili, ker z vodstvom očitno ne najdejo več najmanjše možnosti za »modus vivendi«. Hkrati so po Repetovem mnenju za izstopi najverjetneje tudi nekatere osebne računice, ki so usmerjene v čas po izteku poslanskega mandata. »Ma-

Kdo bo naslednji? Seveda se poleg vprašanja, kaj je poslanec LDS spodbudilo k izstopu iz stranke, postavlja tudi vprašanje, ali lahko v prihodnje pričakujemo še nove izstope. Odgovora na to verjetno ta čas ne pozna nihče, precej verjetno pa je, da

Marko Pavliha in Matjaž Švagan, ki so že prej večkrat izražali nezadovoljstvo s stranko. Nobeno presenečenje ne bi bila niti prestopa Slavka Gabra in Milana M. Cvikla. Spomnimo se, da je bilo mogoče na parlamentarnih hodnikih slišati domnevo, da sta slednja v poslanskem klubu ostala predvsem zato, da lahko uporabljata vso tehnično in kadrovske podpora, ki pripada poslanskim skupinam. Z ustanovitvijo nove poslanske skupine bi lahko zdaj to podporo dobila tudi v njej. Milan M. Cvikl nam na vprašanje, ali razmišlja o prestopu v novo poslansko skupino, v ponedeljek ni želel odgovoriti. Na vprašanje, ali je odločitev o prestopu kakor koli povezana z ustanavljanjem nove stranke oziroma ali bi se pridružil novi stranki, pa je dejal: ▶

Nova poslanska skupina pomeni zametek nove stranke, kot so si jo zamislili Gregor Golobič in drugi.

tej Lahovnik na primer ima po koncu mandata možnost vrnitve na fakulteto, podobno Marko Pavliha, zadnji trije in še kdo pa so bolj profesionalni politiki in bodo v njej poskušali verjetno ostati,« pravi Repe.

se bo to nadaljevalo. Rop je v prej navedeni izjavi priznal, da je tudi sam razmišljal o odhodu iz poslanske skupine in je tako eden najverjetnejših kandidatov za izstop. Poleg njega bi se lahko za isti korak odločili Majda Širca,

Pavel Gantar, Alojz Posedel, Davorin Terčon: izstopi iz Liberalne demokracije Slovenije se nadaljujejo. Kdo bo naslednji?

Zgodovinar dr. Božo Repe

Končno besedo pri novi stranki bosta imela Milan Kučan in Zoran Jankovič.

► »Že večkrat sem dejal, da je nova stranka v slovenskem političnem prostoru potrebna, saj stranka, ki sem ji pripadal, očitno ni izpolnila pričakovanj, ki smo jih imeli. Slovenski politični prostor potrebuje stranko, ki bo zastopala demokratično liberalna stališča. Na vprašanje, ali bi se taki stranki pridružil, vam v tem trenutku

ne morem odgovoriti, o tem se bom odločal, ko bo oziroma če bo ustanovljena, je pa moja odločitev odvisna predvsem od njene vsebine in vizij, ki jih bo imela.«

V iskanju novega zavetja Čeprav Cvikel na vprašanje, ali se bo v primeru ustanovitve nove stranke pripravljen pridružiti novi poslanski skupini, ne želi odgovoriti, se zdi, da bo pri morebitnih novih izstopih iz poslanske skupine LDS veliko vlogo igralo prav dejstvo, ali se bo na levici pojavila nova stranka. Če se bo, potem bodo izstopi iz LDS verjetno še bolj množični kot doslej. Zdi se namreč, da nekateri v stranki pa tudi poslanski skupini samo čakajo, kdaj bo ustanovljena nova

stranka, da bodo lahko v njej poiskali novo zavetje. No, na njihovo nesrečo za zdaj nič ne kaže, da bi se na levici ta kmalu pojavila. Zdi se namreč, da v krogu nekdanjega predsednika Milana Kučana, ki bo brez nepotrebnega ovinkarjenja zagotovo eden njenih glavnih mecenov, predvsem čakajo, kako se bodo razpletale stvari z Zoranom Jankovičem. Če bi slednjemu v Ljubljani uspelo narediti vse tisto, kar je obljubljal, bi bila to dobra iztočnica za novo stranko, saj bi mu ugled še dodatno zrasel, sicer pa z novo stranko najverjetneje ne bo nič, razen če se ne bi iz ozadja pojavil na primer Janez Potočnik, ki je do zdaj odločno zavračal vsakršno nastopanje v politiki. S tem se strinja

tudi dr. Repe, ki na vprašanje, ali bi zadnji izstopi iz poslanske skupine LDS lahko pomenili, da je blizu ustanovitev nove leve stranke, odgovarja, da se o tem govori že vse od ustanovitve Foruma 21, ki pa se za to iz različnih razlogov ni odločil, zato ostaja odprto vprašanje, ali je danes za takšno stranko sploh še dovolj sinergije, ki bi vse zainteresirane za takšno stranko povezala do te mere, da bi se odločili za njeno ustanovitev. Po Repetovem mnenju bi bila takšna stranka danes potrebna. Slovenija glede na proporcionalni volilni sistem na vrhu potrebuje tri relativno izenačene stranke desno-liberalno-socialdemokratske sredinske usmeritve, sicer ni mogoče zagotoviti nadzora oblasti in socialnega ravnotežja, poleg tega pa je vprašanje tudi njen voditelj. »Voditelj bi moral biti prepoznavna osebnost, saj ga v dveh letih pred volitvami ni mogoče narediti. Zunaj imen, s katerimi špekulirajo mediji, novih obrazov ta čas ne vidim,« pravi Repe.

Glede na to se res zdi, da je ustanovitev nove stranke povezana predvsem z Jankovičem (morebiti tudi s Potočnikom, čeprav je slednje glede na njegovo odločnost malo verjetno), posledično pa tudi z dogajanjem v LDS. Če se bo Jankovič izkazal in prevzel vodenje nove stranke, potem lahko pričakujemo še več izstopov iz LDS in njeno precejšnje oslabitev, če pa nove stranke ne bo, se bo agonija v LDS najverjetneje nadaljevala. ■

ANKETA

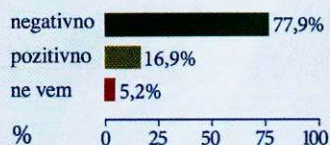
Se je t. i. izbrisanim pred petnajstimi leti zgodila krivica?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Kako ocenjujete Drnovškove izjave v preteklih dneh?

Glasovalo: 290

DEMOKRACIJA spletna

Nova poslanska skupina uradno ustanovljena

Vsi štirje »odpadniški« poslanci so kmalu po izstopu iz poslanske skupine LDS napovedali ustanovitev nove samostojne poslanske skupine in to se je v ponedeljek tudi uradno zgodilo. Predsednik državnega zbora France Cukjati je po pogovoru z njenim vodjem Matejem Lahovnikom štirim poslancem priznal status samostojne poslanske skupine, kar pomeni, da jim odslej pripada tudi določeno število parlamentarnih prostorov in tehničnega osebja. Poslanski skupini naj bi pripadlo tudi vodenje enega parlamentarnega odbora, vendar naj bi se Cukjatijev kolegij o tem dokončno odločil v petek. Na kolegiju naj bi odločili tudi o tem, v katerih odborih bodo sedeli poslanci. Ko bodo odločali o tem, bodo po Cukjatijevih besedah najverjetneje sledili uveljavljenemu načelu, da poslanec, ki odide iz ene poslanske skupine in se pridruži drugi, »ta mesta odnese s seboj«.

Lahovnik je novo poslansko skupino označil kot opozicijsko samostojno poslansko skupino, ki so jo oblikovali tako, da so lahko ostali svojo vrednotam, prepričanju in programskim usmeritvam, ki so jih zastopali. Dejal je tudi, da je nova poslanska skupina načeloma odprta do vseh, ki bi se ji želeli pridružiti.

T. i. izbrisani so napovedali, da bodo slovensko državo tožili za odškodnino.

Čas je za ustavni zakon

Gašper Blažič, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

V zvezi s problemi »izbrisanih« se je v ponedeljek, 26. februarja, ob petnajsti obletnici izbrisa s posebno izjavo za javnost oglasil poslanec SDS Branko Grims.

Kot je v izjavi pojasnil Grims, je problematika t. i. izbrisanih neločljivo povezana z vprašanjem temeljnih vrednot naše države in še posebej osamosvojitve Slovenije. Zavrnil je nekatere trditve »slovenskih ultralevičarjev«, po katerih naj bi bili v Sloveniji ob osamosvojitvi 18.500 ljudem odvzeli državljanstvo. Po Grimsovem mnenju ta problem ne obstaja, ampak je ravno nasprotno. »Prav vsakemu prebivalcu je bila namreč ob osamosvojitvi ponujena možnost pridobitve državljanstva in Slovenija je edina nova država v Evropi, ki je ravnala tako demokratično,« je v izjavi za javnost zapisal Grims.

Za popravo krivic Grims se je tudi zavzel za popravo krivic, kolikor so bile storjene, hkrati pa je opozoril, da ne smejo imeti pri tem koristi tisti, ki so 'kalkulirali' glede osamosvoji-

tve. Zato je treba vsak primer obravnavati posebej, kar pa po njegovem mnenju zaradi pomankljive odločbe ustavnega sodišča brez ustavnega zakona praktično ni izvedljivo. »Ker bi se ob obravnavi ustavnega zakona razgalile vse manipulacije na eni in osvetlila dejstva v zvezi z osamosvojitvijo Slovenije na drugi strani, del političnih strank kategorično zavrača vsako razpravo o ustavnem zakonu,« pravi Grims in nadaljuje: »Tiste, ki kategorično zavračajo razpravo o ustavnem zakonu in računajo, da bodo iz tega dolgoročno imeli politični profit (nove volivce?), želimo ponovno opozoriti, da s tem ravnanjem potiskajo Slovenijo v neprijeten položaj, ko moramo v tujini vedno znova pojasnjevati problematiko slovenske osamosvojitve, na katero bi vendar morali biti vsi upravičeno ponosni. Iz notranjepolitične 'računice' zni-

ževati ugled Slovenije v tujini in preprečevati sprejetje ustavnega zakona o t. i. izbrisanih se tem strankam ni obneslo na volitvah leta 2004 in se jim tudi na naslednjih ne bo.«

Poslanec SDS Branko Grims

Ustavni zakon je edina rešitev

Grims je opozoril tudi na dejstvo, da se je leta 2005 za ureditev vprašanja »izbrisanih« z ustavnim zakonom v javnomnenjski anketi izreklo 60 odstotkov vprašanih, za omenjeno rešitev pa sta se leta 2004 zavzela tudi predsednik države Janez Drnovšek in predsednik SD Borut Pahor, vendar zaradi nasprotovanja LDS in SD dogovor ni bil dosežen.

Kot je zapisano v izjavi, je vlada LDS-SD »začela izdajati odločbe brez preverjanja podatkov, kar se je hitro spremenilo v farso, saj so jih na desetine poslali na neobstoječe naslove«. Na koncu izjave je Branko Grims v imenu SDS izrazil prepričanje, da »bi bilo za ugled Slovenije v svetu najbolje, če bi vse politične stranke privolile v argumentiran dialog o tej problematiki in vzpostavile dejansko pozitiven odnos do slovenske osamosvojitve tudi v dejanjih in ne le v besedah, kar pomeni, da bi se dogovorile za takojšen začetek postopka sprejemanja ustavnega zakona, katerega osnutek je vlada Republike Slovenije pripravila že pred več meseci«.

Odziv MNZ Podobno kot Grims tudi ministrstvo za notranje zadeve meni, da je za rešitev problema »izbrisanih« primeren ustavni zakon, ki sta ga že pred časom pripravila ministrstvo in vlada. Kot je zapisano, predlog zakona med drugim določa, katerim državljanom drugih držav naslednic nekdanje SFRJ, ki so v Republiki Sloveniji že pridobili dovoljenje za stalno prebivanje, bi dovoljenje veljalo tudi za nazaj in od kdaj. Ureja tudi izdajo dovoljenja za stalno prebivanje za tiste državljane drugih držav naslednic nekdanje SFRJ, ki dovoljenja za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji doslej še niso pridobili, in veljavnost dovoljenja. Ministrstvo je še zapisalo, da je bilo državljanom drugih držav naslednic nekdanje SFRJ ponujenih veliko možnosti, da uredijo svoj status v Republiki Sloveniji. Iz uradnih evidenc tudi izhaja, da je večina teh oseb svoj status uredila in brez težav živi v Republiki Sloveniji. ■

Med kladivom in nakovalom

Mitja Volčanšek, foto: arhiv Demokracije, STA

Slovenski rojaki v sosednji Avstriji in Italiji zadnje dni doživljajo nove pretrese. Medtem ko jih je Jörg Haider spet presenetil s predlogom o novem statusu Koroške, se je levosredinska vlada Romana Prodija znašla na robu prepada.

Zunanjepolitične teme praviloma ne zahajajo na te strani, vendar stopnjevanje napetosti in negotovosti v obeh sosednjih državah neposredno vpliva tudi na Slovence v Furlaniji - Julijski krajini in na avstrijskem Koroškem. Zlasti v Italiji Slovenci že dolgo pričakujejo premike pri udejanjanju globalnega zaščitnega zakona na območju tržaške in goriške pokrajine.

Prebrodili krizo? Vladno krizo v Italiji je povzročilo glasovanje v senatu o smernicah zunanje politike, pri čemer je skrajna levica postavila pod vprašaj nadaljnje sodelovanje italijanskih vojakov

v mirovni misiji v Afganistanu in razširitev ameriškega vojaškega oporišča v okolici Vicenze. Medtem ko je obrambni minister Arturo Parisi ob rob vrha Nata v Španiji potrdil obvezo Italije, da v tej bližnjevzhodni državi vztraja vsaj še do leta 2011, je vlada vztrajala tudi pri obvezi glede ameriškega oporišča, ki jo je podedovala od prejšnje, Berlusconijeve ekipe, in to kljub množičnim protiameriškim demonstracijam.

Prav slednje so, kot že večkrat v kratkem obdobju, odkar se je Prodi umestil v palači Chigi, pokazale na razklanost parlamentarne večine, saj so v demonstracijah sodelovali vodilni

predstavniki vladnih strank, kot je predsednik italijanskih komunistov Diliberto. Podobno so lani nekateri ministri Prodijeve vlade demonstrirali proti radikalnemu proračunu, ki je bil deležen skoraj soglasnega negotovanja vseh družbenih skupin ne glede na politično prepričanje.

Prejšnjo sredo je bilo glasovanje v zgornjem domu neuspešno, čeprav je Prodiu na papirju uspelo pridobiti podporo vodij koalicijskih skupin. Medtem ko je levosredinska večina v poslanski zbornici dokaj trdna, predvsem zaradi nagrade zmagovalcu, kot jo določa volilni zakon, je stanje v senatu precej negotovo. Zato je sedanja

vlada glasovanje o posamičnih zakonih večkrat vezala na zaupnico vladi, potrebno večino pa so ji pogosto zagotovili šele glasovi dosmrtnih senatorjev. Tudi zato je bilo spremljanje padca Prodijeve vlade na neki način podobno kroniki napovedanega prevrata.

Potem ko je Prodi po neuspelem glasovanju v sredo, 21. februarja, predsedniku republike Napolitanu vrnil mandatarstvo, se je začel krog pogajanj. Končana so bila presenetljivo hitro. V soboto dopoldne je Napolitano mandat znova podelil Prodiu. Ta je pred tem (nekdanje) koalicijske partnerje vezal nase s seznamom 12 točk, ki so pogoj za

Avstrijski kancler Alfred Gusenbauer in italijanski premier Romano Prodi se soočata s težavami.

Haider se spet poigrava z dvojezičnimi napisi.

njegovo nadaljnje vodenje levo-sredinske koalicije. Točke obsegajo podporo mednarodnim obveznostim in izpeljavo spornega projekta hitre železniške povezave Lyon–Torino kot dela petega evropskega koridorja, ne omenja pa razvpitega načrta priznanja nekaterih pravic zunajzakonskim (tudi homoseksualnim) parom, ki je Prodiu v zadnjih mesecih nakopal negotovanje Italijanske škofovske konference.

Včeraj, 28. februarja (po zaključku redakcije, op. M. V.), je potekalo glasovanje o nespremenjeni vladni ekipi, ki naj bi po napovedih vendarle dosegla potrebno podporo. Še zmeraj pa je vprašljivo, kako bo ista koalicija dosegla potrebno dolgoročno poenotenje. Kljub napovedani podpori desnosedinskega senatorja Marca Follinija ima Prodijsva koalicija z njim vred zagotovljenih le 158 glasov od potrebnih 161. Drugače rečeno, vlada se bo za golo preživetje spet opirala na glasove dosmrtnih senatorjev in senatorjev, ki predstavljajo Italijane v svetu. Ironično je, da je za njihovo vključitev v parlament poskrbela prejšnja, desnosedinska vlada.

Ni razlik Za nas bolj žgoče pa je vprašanje, kako bo ta nestabilnost vplivala na izvajanje zaščitnega

zakona, ki ga je Berlusconijsva vlada v svojem petletju dosledno obstruirala. Vendar tudi ni jasno, zakaj Prodi v prvih devetih mesecih mandata nikakor ni našel časa za določitev sestave paritetnega odbora, ki naj bi določil območje izvajanja zakona.

Očitno manjšinske glasove še naprej izrabljajo italijanski levičarski politiki, ki so razen v besedah enako nekonsistentni kot njihovi desničarski kolegi. Razen seveda, ko gre za politično nagrajevanje predstavnika Oljke Miloša Budina, ki se je iz senatorja prelevil v podsekretarja na obskurnem ministrstvu za mednarodno trgovino in ki v letih, ki jih je preživel v senatu, ni naredil praktično ničesar za slovensko skupnost, kot je za našo revijo pred časom razlagal tajnik Stranke Slovenska skupnost (SSK) Damijan Terpin.

Celovski burkež Onstran Karavank se medtem kljub nastopu postnega časa nadaljujejo

Do vladne krize je prišlo zaradi podpore širitvi ameriške vojaške baze.

Očitno so italijanski levičarji razen v besedah enako nekonsistentni kot njihovi desničarski kolegi.

Tajnik SSK Damijan Terpin

politične maškarade deželnega glavarja Jörga Haiderja. Ta je prejšnjo sredo na očitno resna prizadevanja zveznega kanclerja Alfreda Gusenbauerja po uresničitvi določbe ustavnega sodišča v zvezi z dvojezično topografijo odgovoril z napovedjo razglasitve »svobodne države Koroške«. Kot je priznal sam deželni glavar, je glavni razlog za takšno pobudo v ravnanju zveznih oblasti do te dežele. Čeprav ni prvič, da Haider predlaga uvedbo tovrstnega statusa za deželo, ki ji jo vodi (to je od leta 1991 storil že dvakrat), pa je namen predloga prozoren. Po Haiderjevih besedah je zamislil botroval ne le »poseben zgodovinski razvoj« Koroške, marveč tudi »vnovična vzpostavitev rdeče-črnega sistema« oziroma koalicije socialdemokratske in ljudske stranke. V nedavnem govoru je Haider v svojem populističnem gozaju skuhal domala vse, tudi obrambo dežele med plebiscitom leta 1920 in domnevne provokacije Slovenije z upodobitvijo knežjega kamna na evrokovancih in »spornimi« šolskimi zemljevidi z označenim slovenskim etničnim ozemljem na jugu Koroške.

»Večne« table Vendar so Haiderjeve besede in morebitna sprememba poimenovanja dežele vsebinsko prazne v nasprotju z vprašanjem postavitve dvojezičnih krajevnih tabel, ki se mu Haider z vso silo upira. Razvoj zadnjih dni je bil tudi v tem po-

gledu precej zanimiv. Haider je v nedeljo, 18. februarja, znova predlagal, da bi manjše dodatne tablice s slovenskim imenom kraja, ki jih je ustavno sodišče lanskega decembra zavrnilo kot nezadostne, pripeli neposredno na izvirne table v nemščini. Sredi prejšnjega tedna pa se je zgodilo nekaj za črno kroniko: sporne slovenske tablice v Drveši vasi in Pliberku so izginile. Čeprav ni jasno, kdo stoji za tem, je dogodek prišel kot naročen za četrtkov poseg, ki ga je Haider napovedal že nekaj dni prej. Delavci cestne uprave so v omenjenih krajih na nemške krajevne napise pripeli manjše slovenske. Na očitno kršitev odločbe ustavnega sodišča so se nemudoma odzvali v Narodnem svetu koroških Slovencev in dunajsko vlado pozvali k ukrepanju ob »vnovičnem zasmevanju in ponižanju slovenske narodne manjšine«. Odzvali so se tudi v krovni politični stranki koroških Slovencev Enotni listi in južnotirolski Zeleni.

Ob vsem ribarjenju v kalnem nekoliko več upanja med avstrijskimi politikami vliva le kancler Gusenbauer, ki je v petek obiskal Celovec in govoril o vladnem načrtu rešitve dvojezične topografije, ki pa, kot je znano, niti slovenske skupnosti ne zadovoljuje v celoti. Gusenbauer namerava načrt, ki temelji na t. i. Karnerjevem predlogu, izpeljati tudi brez popolnega soglasja vpletenih. Tako naj bi do leta 2010 postavili table v 158 krajih, najpomembnejša pa je razširitev klavzula, ki bi omogočila kasnejšo postavitev dodatnih dvojezičnih tabel. ■

Skrivnostna Rantova preteklost

Vida Kocjan, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven, S. Gruden/STA

O svoji preteklosti pred letom 1990 Andrej Rant vztrajno molči. Namesto pojasnil kot kakšen srednješolec pošilja okrog dva svoja pisna prispevka iz časa prevzemanja evra, s čimer naj bi dokazoval svojo strokovno usposobljenost.

Predsednik države Janez Drnovšek še vedno vztraja pri kandidaturi Andreja Ranta za guvernerja Banke Slovenije in grozi, da če ta v parlamentu ne bo dobil potrebne podpore, drugega kandidata ne bo več predlagal. Govori celo o institucionalni krizi države, v katero naj bi zašli, „če ga poslanci ne bodo poslušali“ oziroma če ne bodo sledili njegovemu predlogu. Tudi Rant še vedno pri-

čakuje, da bo v parlamentu izvoljen. Glede na to, da ga že več kot dva tedna prosimo za odgovore na nekatera vprašanja o njegovi preteklosti in nas skupaj z Gordano Pipan, tiskovno predstavnico za stike z javnostjo v Banki Slovenije (Pipanova je bila novinarka na Delu, v banko je prišla po Gasparjevi izvolitvi), gladko ignorirata, se postavlja vprašanje, kakšen bi bil Rant kot guverner, če bi bil iz-

voljen. Bi tudi tedaj odgovarjal le na vprašanja, ki bi bila njemu všeč, na manj prijetna pa bi molčal oziroma bi jih gladko prezrl. Če bi bilo tako, si z lahkoto predstavljamo, kako bi se vedel kot guverner: samovšečno, samozadostno in ignorantsko. Takšnega guvernerja pa Slovenija ne potrebuje.

Rantovo sprenevedanje Namesto da bi Rant odgovarjal tudi

na manj prijetna vprašanja novinarjev, javno poziva poslanske skupine v državnem zboru, „naj ga vendar sprejmejo na pogovor“. Pri tem se izgovarja recimo na to, da se je „poslanska skupina NSi pred kratkim srečala tudi s kandidatom, ki v prvem krogu uradno ni bil predlagan v postopek“, zato „bi pričakoval spoštovanje načela enakosti obravnave“. O kakšnem načelu enakosti obravnave govori

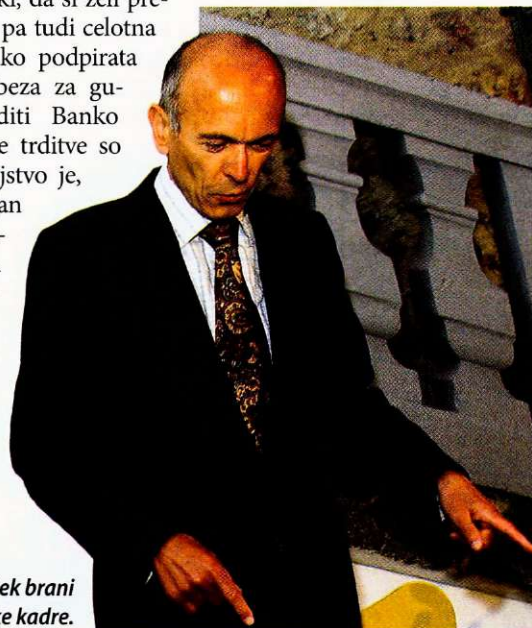
nekdo z različnimi seminarскими nalozami, za katere se na koncu niti ne ve, kdo je dejanski avtor, iskal službo, pri tem pa ne bi imeli diplome. Smešno je tudi, ko izjavlja, da je kredibilen in sposoben vodenja Banke Slovenije, to pa podkrepi z besedami, da je v Banki Slovenije „vendarle v službi že 15 let“; da je bil pred tem zaposlen v Narodni banki Slovenije, ki je bila podrejena Narodni banki Jugoslavije, pa ne sliši rad oziroma se s tem ne hvali.

Trojica Sam že ve zakaj ne, saj je vanjo prišel s političnimi zvezami nekdanjih komunističnih veljakov. Po naših podatkih je bil vsa leta član Zveze komunistov Slovenije, v Narodni banki Slovenije pa dolgoletni partijski sekretar. Z Mitjo Gasparijem, ki je tudi z zvezami prišel v Narodno banko Slovenije, je sodeloval v okviru ekonomske sekcije Marksističnega centra CK ZKS, za katerega sta skupaj pripravljala gradiva s področja bančništva. Z Rantom je sodeloval tudi Milan M. Cvikel, poslanec, ki je pred kratkim izstopil iz članstva LDS, ne pa tudi iz njene poslanske skupine. Cvikel je bil некоč zaposlen v Banki Slovenije, Rant pa mu je bil očitno nadrejen. V podatkovni bazi Cobiss najdemo več gradiv, ki sta jih Cvikel in Rant pripravljala skupaj pred letom 1990, nekatera od njih pa sta podpisala Gaspari in Rant.

Rant, saj se na razpis za guvernerja sploh ni prijavil. Prijavo sta oddala le mag. Mitja Gaspari in dr. Boštjan Jazbec. Spreneveda se tudi, ko pravi, da bi mu poslanci s tem omogočili osebno predstavitev, „da jim tudi osebno odgovorim na pomisleke“, hkrati pa se sklicuje na evropska načela. Nekako mu ne moremo verjeti, če vemo, da smo mu v preteklih tednih iz uredništva Demokracije poslali več vprašanj in ga prosili za odgovore. Ostali smo brez njih. Rant tudi sicer skrbno skriva vse, kar se je v povezavi z njim in njegovim delom dogajalo pred slovensko osamosvojitvijo, zato je malo verjetno, da bi poslancem postregel z ustreznimi odgovori. Kmalu po Drnovškovem predlogu je v javnost poslal dve pisni razpravi iz zadnjega časa, kar je podobno, kot če bi

Pljuva v lastno skledo Ob tem se pojavljajo očitki, da si želi premier Janez Janša pa tudi celotna koalicija, s tem ko podpirata dr. Boštjana Jazbeza za guvernerja, podrediti Banko Slovenije. Takšne trditve so iz trte izvite. Dejstvo je, da je bil dr. Boštjan Jazbec član strateškega sveta za gospodarstvo v vladi, ki jo je vodil Anton Rop. V strateškem svetu pri premierju Janši ga na primer ni. Prav tako dr. Jazbec

Janez Drnovšek brani stare partijske kadre.

Vprašanja, na katera Rant ne odgovarja:

1. Kdaj, pri kom in s kakšnim naslovom diplomske naloge ste diplomirali na filozofski fakulteti in kdo je bil vaš mentor?
2. Kdaj, pri kom in s kakšnim naslovom diplomske naloge ste diplomirali na ekonomski fakulteti in kdo je bil vaš mentor?
3. Kje ste bili zaposleni od leta 1971 do 1973, ko ste prišli v NBS, ter ali je bila zaposlitev v NBS vaša prva zaposlitev?
4. Od kdaj do kdaj ste bili član ZKS?
5. Od kdaj do kdaj ste bili sekretar partijske organizacije v NBS?
6. Ali ste imeli kakšne druge politične funkcije pred letom 1990?
7. Ali je mogoče vpogledati v vaši diplomski deli ali dobiti vsaj prvih nekaj strani poskeniranih?

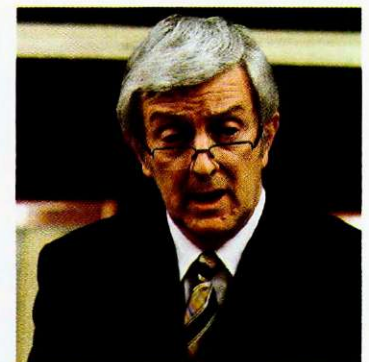
Opomba avt.: Ta vprašanja smo Andreju Rantu osebno postavili najmanj petkrat, hkrati smo za odgovore prosili tudi Gordano Pipan, ki v Banki Slovenije vodi službo za stike z javnostjo. Na nobeno prošnjo nismo prejeli odgovora. Oba sta nas preprosto ignorirala.

Rantova pomanjkljiva izobrazba

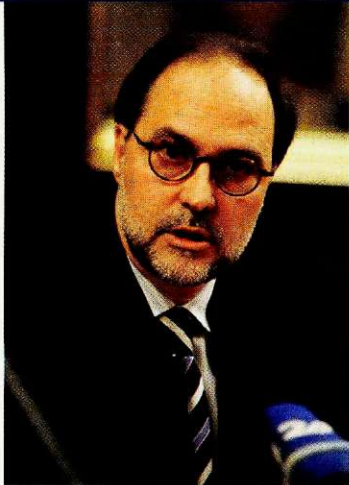
O tem, naj bi bil Andrej Rant leta 1971 diplomiral na filozofski fakulteti, smo pretekli teden že pisali. V arhivu fakultete nismo našli ne podatkov o tem in ne njegovega diplomskega dela, saj pravijo, da so „stare stvari“ zaradi pomanjkanja prostora „odstranili“. Rant naj bi bil nato leta 1986 – po njegovih izjavah pa leta 1987 – diplomiral še na ekonomski fakulteti. Ves njegov študij je zavil v tančico skrivnosti, sam o tem molči; o izobrazbi ga ni vprašal niti novinar tednika, ki je pretekli teden objavil pogovor z njim.

ni sodeloval v okviru odbora za reforme, ki je bil pod okriljem zdajšnjega predsednika vlade. Ni ga torej v nobeni vladni strukturi, zanimivo pa je, da ga je leta 2003 kot neodvisnega strokovnjaka v svet Banke Slovenije predlagal Janez Drnovšek, takratni predsednik vlade. V obrazložitvi ga je označil

kot neodvisnega strokovnjaka z ljubljanske ekonomske fakultete. Takrat je bil Jazbec neodvisen, danes pa Drnovšek trdi drugače. Pljuva torej v lastno skledo, pri tem pa ni pripravljen pojasniti, zakaj dr. Jazbec zanj kot kandidat za guvernerja nenadoma ni sprejemljiv. Čeprav se je prijavil na razpis, ga Drnovšek vztrajno ignorira, v izvolitev pa ponuja svoje izbrance; najprej Gasparija, ko pa ta v parlamentu ni bil izvoljen, je ponudil Ranta, čeprav se slednji na razpis ni prijavil. Gre torej za dvoličnost predsednika države, kar pa ni novo. Drnovškovo dvoličnost ▶

Andrej Rant, kandidat za guvernerja

Mitja Gaspari, guverner v odhajanju

Milan M. Cvikl na priložnost še čaka.

Igor Šoltes je priložnost zagrabil.

► kaže tudi strašenje z institucionalno krizo v državi, če bo Banka Slovenije ostala brez guvernerja, ker bo Drnovšek vztrajal pri Rantu.

Licemerje O tem Drnovšek najbrž ni razmišljal pri svojih poskusih, da bi za predsednika Računskega sodišča RS postavil politično deklariranega človeka. Prvi razpis za predsednika računskega sodišča je Drnovšek objavil 5. septembra leta 2003, saj naj bi predsedniku Vojku A. Antončiču mandat potekel 31. januarja 2004. Novega predsednika računskega sodišča je državni zbor v času vladavine LDS imenoval šele 19. maja 2004. In kdo je postal predsednik? Igor Šoltes, vnuk Edvarda Kardelja. Šoltesa smo v zadnjem desetletju večkrat opazili na kandidatnih listah LDS za ljubljanski mestni svet. Leta 1994 in 1998 se je na listi LDS potegoval za ljubljanskega mestnega svetnika, leta 2002 pa se je potegoval za svetnika v ljubljanski četrtini skupnosti Dravljje. Pri tem ne moremo niti mimo Drnov-

škovega predloga, da v neodvisni nadzorni državni organ imenuje Milana M. Cvikla. Tudi takrat se je o Cviklu govorilo kot o neodvisnem strokovnjaku, danes pa se kaže, kako neodvisen je Cvikl in kako neodvisno bi kot predsednik računskega sodišča deloval. Toliko o Drnovškovih „neodvisnih“ kandidatih. Cvikl je »zaslovel« v času, ko je kot državni sekretar na ministrstvu za finance sodeloval v proračunski zgodbi, v kateri je prihodkovna stran proračuna trajala 13 mesecev, četudi jih ima leto le 12. Predlog je v poziciji in opoziciji izzval salve smeha.

Komedijanstvo Sicer pa se je imenovanje predsednika računskega sodišča vleklo od objave prvega poziva za zbiranje kandidatov za omenjeno funkcijo, to je 5. septembra 2003, do 19. maja 2004. Drnovšek je po posvetovanju s predstavniki poslanskih skupin državnemu zboru 7. novembra 2003 za predsednico računskega sodišča predlagal svetovalko prve namestnice pred-

sednika računskega sodišča Florjano Bohl. Državni zbor je njeno imenovanje zavrnil. Bohlova se ni odločila, da bi znova kandidirala. Urad predsednika republike je drugi poziv objavil 5. decembra 2003, med šestimi kandidati pa je Drnovšek izbral direktorja Centra za finančno upravljanje v Novi ljubljanski banki Milana M. Cvikla. Cviklu so v državnem zboru za izvolitev zmanjkali štiri poslanski glasovi (prejel jih je 42). Izmed prijavljenih na tretji poziv (objavljen je bil 5. februarja 2004) je Drnovšek državnemu zboru v imenovanje predlagal Andreja Engelmana, a tudi ta 23. marca ni dobil dovolj glasov. Vsi trije kandidati so pred glasovanjem v državnem zboru dobili podporo v parlamentarni mandatno-volilni komisiji. Drnovšek je moral tako objaviti še četrti razpis (v uradnem listu je bil objavljen 26. marca 2004). Nanj so se prijavili: Dragica Povh, voditeljica službe za notranjo revizijo na ministrstvu za notranje zadeve, Miroslav Berger, član uprave podjetja

Zarja iz Novega mesta, Blanka Vežjak iz mednarodne revizijske službe KPMG Slovenija, Martin Jakše, zaposlen na Aerodromu Ljubljana in nekdanji član računskega sodišča (po razkritju dejanj v povezavi z Darsom se je moral posloviti s tega delovnega mesta), Jože Končan, zaposlen v državnem zboru, Igor Šoltes, pooblaščenec za informacije javnega značaja, in Silva Jamnik, revizorka na računskem sodišču. Drnovšek je med njimi izbral Šoltesa in ta je 19. maja 2004 po zaslugi LDS, ZLSD in SNS dobil zadostno podporo v parlamentu.

Za konec A vrnimo se k Andreju Rantu. Tako Drnovšek kot Rant delujeta usklajeno, čemur se niti ne čudimo. Prvi se je tega naučil v letih, ko je vodil vlado, drugi pa v času nekdanjega totalitarne režima, ko je zvesto služil partiji. Več kot očitno je tudi, da je bila osrednja slovenska banka pod prejšnjim komunističnim režimom valilnica politično protežiranih in preverjenih kadrov za prevzem najvišjih strokovnih funkcij. Med njimi sta bila mag. Mitja Gaspari in Milan M. Cvikl, Andrej Rant pa je bil t. i. rezervni kader. Drnovšek se zdaj precej bolj kot doslej tudi politično razkriva in kaže svoje prave barve. Gre seveda za sprenevanje pod krinko neodvisnosti. „Neodvisnih“ kandidatov mu že v preteklosti ni zmanjkalo, vedno pa so na pravih mestih pristali „pravi“ ljudje. Partiji in tistim, ki so ga povzdignili na položaje, kakršne je zasedal, se tako nikoli ni izneveril in jim še danes zvesto služi. **D**

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

DNEVNIK TV PRIMORKA

Od ponedeljka do petka ob 20.00

ENCIKLOPEDIJA RAZVOJA ČLOVEKA

DVD-dokumentarec Pred osmimi milijoni let

ČZP Večer, d.d., 2504 MB

SPEKTAKULARNA DOKUMENTARNA USPEŠNICA, KI VAS POPELJE V SVET NAŠIH PREDNIKOV

Naša zgodba se začne pred osmimi milijoni let z nastankom velikega tektonskega jarka in izsuševanjem vzhodne Afrike. To je bil trenutek diferenciacije. Začelo se je obdobje avstralopiteka, izumitelja pokončne hoje ...

Sreda, 7. 3.

za 4,15 EUR (995 SIT) ob nakupu tednika 7dni

V zbirki štirih DVD-dokumentarcev Enciklopedije razvoja človeka so še:

- Od odkritja ognja do homo sapiensa (izid 14. 3.)
- Poselitev planeta in boj z naravo (izid 21. 3.)
- Selitve in prve skupnosti (izid 28. 3.)

Naročniki tednika 7 dni ali Večera si lahko DVD-je zagotovite z naročilom po telefonu: 02/23 53 326, 02/23 53 427 ali 02/23 53 500, e-pošti: knjiga@vecer.com, spletni trgovini www.vecer.com/trgovina ali po pošti na naslov: ČZP Večer, 2504 Maribor. DVD-je vam bo raznašalec prinesel na dom, plačilo po položnicah za 7 dni ali Večer. Zaloge so omejene.

Proti nehigieničnim povezavam

Denis Vengust, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

V podružnici Nove Ljubljanske banke v New Yorku naj bi bilo v preteklosti prihajalo do nepravilnosti. Štirje poslanci SDS so pozvali vlado, da od guvernerja Banke Slovenije pridobi odgovore glede poslovanja podružnic NLB v tujini.

Največja parlamentarna stranka hkrati sprejema ukrepe, ki naj bi v prihodnje preprečevali takšne afere. V preteklem času smo bili priče namigom o nepravilnostih oziroma finančnih malverzacijah, do katerih naj bi bilo prihajalo v podružnici Nove Ljubljanske banke v New Yorku, konkretno v banki LBS New York. Poslanci Jože Tanko, Rudolf Petan, Branko Grims in Jožef Jerovšek navajajo, da je takratne nepravilnosti preverjala celo ameriška finančna policija. Po njihovem

mnenju tako obstaja upravičen sum, da so bili v nepravilnosti vpleteni takratni politični akterji iz najvišjih državnih vrhov, saj je nekdanji direktor banke LBS v New Yorku kmalu po odkritju nepravilnosti postal vodja urada takratnega predsednika vlade Janeza Drnovška. V istem času so poslance presenetile ter vnovič opozorile nase tudi informacije in namigovanja o nepravilnostih ter nezakonitem ravnanju družbe LHB Finance, d. o. o., slovenske podružnice frankfurtske LHB Internationale, ki je v

večinski lasti Nove Ljubljanske banke. Omeniti velja, da je bilo nezakonito ravnanje odkrito že pred dobrima dvema letoma. Vendar je pomembno izpostaviti, da niti slovenska javnost niti državni zbor nista bila obveščena o ukrepih, ki jih je oziroma bi jih morala izvesti Banka Slovenije, uprava in takrat nadzorni organi Nove Ljubljanske banke.

Premier Janez Janša

Vprašanja BS in vladi Poslanci SDS pozivajo vlado, da od guvernerja Banke Slovenije pridobi odgovore na skupno 13 vprašanj,

med drugim na to, ali sploh in kako pogosto je Banka Slovenije v preteklosti nadzirala poslovalnice slovenskih bank v tujini, kdaj

je bila Banka Slovenije obveščena o nepravilnostih v banki LBS v New Yorku in kakšne ukrepe je sprejela po tem obvestilu.

Vlado kot največjo lastnico NLB med drugim sprašujejo, ali vlada načrtuje kakšno širšo preiskavo »politično-kriminalnih povezav v ozadju nezakonitega bančnega poslovanja podružnic NLB v tujini, saj se v vseh zgodbah pojavljajo politično in celo sorodstveno povezane osebe«. Kot je znano, so se informacije glede poslovanja banke LBS pojavile po tistem, ko je predsednik države kot novega kandidata za guvernerja Banke Slovenije po neuspešni kandidaturi zdajšnjega guvernerja Mitje Gasparija predlagal sedanjega viceguvernerja Andreja Ranta.

Poslovanje frankfurtske LHB

Poslanci vlado tudi sprašujejo, kako je Banka Slovenije ravnala v primeru, kjer naj bi pri pregledu nezakonitega poslovanja LHB Finance, d. o. o., v Sloveniji ugotovila očitno sporno financiranje podjetja Delfi. Gre za podjetje, prek katerega je pod vodstvom Ivana Zidarja potekal menedžerski odkup podjetja SCT. Konkretno LHB očitajo ustvarjanje prihodkov Delfiju prek razlike med obrestnimi merami za 4 odstotne točke (LHB Finance naj bi Delfiju denar posodile po 7-odstotni obrestni meri, hkrati pa si ga od njega sposodile po 11-odstotni obrestni meri). Šlo naj bi torej za prelivanje denarja iz državne banke v zasebno podjetje.

Enajsto vprašanje, ki so ga podali poslanci, se dotika nezakonitega finančnega poslovanja LHB. Banka Slovenije naj bi bila pri pregledu nezakonitega poslovanja LHB Finance, d. o. o., v Sloveniji ugotovila, da je družba LHB Finance odkupila delnice Telekom Slovenije od Petra Tevža v vrednosti 150 milijonov tolarjev. Poslance tudi v tem primeru zanima, kako je v zvezi z očitno nezakonitostjo finančnega poslovanja ukrepala centralna banka.

V dvanajstem vprašanju poslance zanima problematika LHB. Banka Slovenije naj bi bila pri pregledu nezakonitega poslovanja LHB Finance, d. o. o., v Sloveniji ugotovila, da je bil ob

Kakšne nepravilnosti so se dogajale v podružnici NLB čez lužo?

vsem navedenem eden izmed vodilnih ljudi v strukturi LHB Finance Tomaž Rogelj Banki Slovenije dobro znan iz afere z banko SIB. Poslanci se sprašujejo, kako je mogoče, da je kljub postopkom, ki so že tekli v zvezi z banko SIB, omenjena oseba mirno opravljala nezakonite bančne posle v drugi finančni ustanovi v Sloveniji.

SDS proti združevanju funkcij

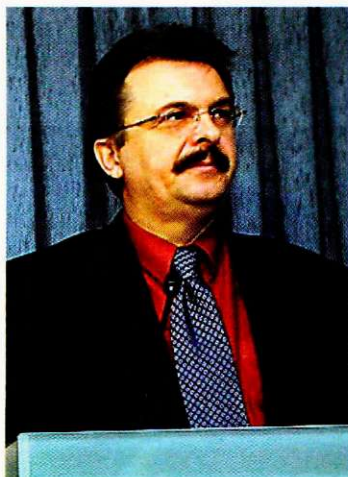
Opisani primeri jasno kažejo, da je bilo slovensko gospodarstvo v preteklosti dolga leta prepolno najrazličnejših nehygieničnih povezav, ki so bile glavni vzrok številnih nepravilnosti. Največja parlamentarna stranka, Slovenska demokratska stranka (SDS), se je odločila, da bo temu naredila konec. Na svoji nedavni seji sveta stranke v Brežicah je naredila enega izmed korakov v to smer in sprejela spremembo svo-

jega statuta, s katero želi nadaljevati uresničevanje prizadevanj za ločitev strankarske oziroma vladne politike od gospodarstva. V novem 12. a členu svojega statuta so slovenski demokrati zapisali, da so najpomembnejše politične funkcije v vladni stranki nezdržljive s funkcijami v gospodarstvu. Janša je ob tem dejal, da se želijo izogniti morebitnim konfliktom interesov kot tudi očitkom, da se ti pojavljajo, in zavarovati pred sumom (nevarnostjo) t. i. izkoriščanja notranjih informacij. V 12. a členu statuta SDS so zato zapisali: »Kadar stranka sodeluje v vladni koaliciji, funkcija člana izvršilnega odbora SDS ni združljiva s funkcijo predsednika ali člana nadzornega organa ter s funkcijo predsednika ali člana uprave gospodarske družbe v neposredni ali posredni večinski lasti Republike Slovenije niti s predsedovanjem športni zvezi ali

BS je bila vseskozi pasivna.

športnemu klubu, ki tekmuje v profesionalni ligi. Če je nekdo od članov izvršilnega odbora SDS imenovan ali izvoljen na funkcijo, ki ni združljiva z opravljanjem funkcije člana izvršilnega odbora SDS, je o tem dolžan v roku 8 dni obvestiti izvršilni odbor. To obvestilo se šteje kot nepreklicna odstopna izjava s funkcije člana izvršilnega odbora SDS ...« S tem je znano stališče vlade o nezdružljivosti funkcij ministrov in državnih sekretarjev s članstvom v nadzornih svetih gospodarskih družb v neposredni ali posredni večinski lasti države. Ministri in državni sekretarji se morajo tako do 31. avgusta posloviti iz teh nadzorih svetov. Minister za gospodarstvo Andrej Vizjak je kot zgled drugim že napovedal svoj odstop s funkcije predsednika nadzornega sveta Holdinga Slovenske elektrarne. Vsekakor gre za velik prispevek k čim bolj neodvisni sestavi nadzornih svetov v družbah z večinskim državnim lastništvom. **D**

Poslanci SDS so postavili poslanska vprašanja vladi in Banki Slovenije.

V deželi štorkelej

Peter Avsenik, foto: Bor Slana

Predstavniki vlade so se minuli teden mudili na skrajnem severovzhodu države – v Pomurju. Ugotovili so, da je v razvojnem smislu sicer še vedno na dnu med slovenskimi regijami, da pa ima potenciale, ki bi zaostanek lahko izničili.

Zvnovičnim obiskom Pomurja je vlada začela drugi krog obiskov po Sloveniji, potem ko se je v prvi polovici svojega mandata mudila že v vseh preostalih regijah.

Regionalizacija kot obet

Kot je na tiskovni konferenci ob koncu sredinega dela obiska poudaril predsednik vlade Janez Janša, so v Pomurju postavljeni temelji za to, da bodo nadomestili razvojni zaostanek za povprečjem. Nekateri podatki že danes kažejo pozitivne trende, denimo znatno, več kot 18-odstotno zmanjšanje brezposelnosti. Zlasti z uvedbo pokrajin bo imela regija še več možnosti za razvoj; po njegovih napovedih bi bile lahko volitve v pokrajinske organe izvedene hkrati z državnoborskimi prihodnje leto. Glede na nove pristojnosti in porazdelitev finančnih sredstev za regije si lahko Pomurje oziroma pokrajinski organi te regije obetajo okoli 190 milijonov evrov proračunskih sredstev. K večjemu razvoju pa bo gotovo pripomogla tudi graditev pomurskega avtocestnega kraka, saj bo med drugim zelo razbremenilo to prometnico, ki je zdaj preobremenjena s tovornjaki. Glede slednje se je vlada že odločila, da bo začela pobirati takso, ki bo namenjena obnovi ceste.

Kmetijstvo je med najpomembnejšimi dejavnostmi v Pomurju.

Prekmurec ali Prlek? Kot vemo, je Pomurje nižinska pokrajina od reki Muri, po kateri je dobila tudi ime. Območje na levem bregu Mure se imenuje Prekmurje, desni breg pa pri-

pada Štajerski in Prlekiji. To velja posebej poudariti zato, ker so nekateri prebivalci teh krajev izjemno občutljivi na to, če njihovo pokrajino imenujemo napačno. Tako Prleki nočejo

biti Prekmurci, Prekmurci pa ne Prleki. Njihovo občutljivost v zvezi s tem vprašanjem gre gotovo pripisati dejstvu, da so se prebivalci Prekmurja stoletja najbolj dosledno označevali za Slovence. Verjetno tudi zaradi izjemne narodne zavesti, ki so jo gojili, čeprav so se (ali pa morda prav zato) politično, gospodarsko in kulturno dolga leta – od 11. stoletja dalje – razvijali pod močnim vplivom razmer, ki so prevladovali v ogrski polovici tedanje Avstro-Ogrske. Kot vemo, je bilo leta 1919 Prekmurje končno priključeno Kraljevini SHS. Dolgoletna politična odmaknjenost regije se na marsikaterem področju kaže še

Premier Janša in minister Vizjak sta obiskala Murales.

Predsednik Romov Jožek Horvat Muc

Minister Milan Zver je sodeloval pri okrogli mizi.

Minister Karl Erjavec si je ogledal protitankovsko orožje.

danes in temu najbrž lahko pripišemo, zakaj je Pomurje po skoraj vseh kazalnikih gospodarsko najmanj razvita regija.

Na 1336 kvadratnih kilometrih in v 26 občinah Pomurske regije živi danes približno 125 tisoč ljudi, kar je 6,5 odstotka celotnega slovenskega prebivalstva. Regija ima več kot 17-odstotno brezposelnost (2005) in najnižjo izobrazbeno sestavo. Povprečna brutoplača na zaposlenega v regiji je bila leta 2003 le dobrih 200 tisoč tolarjev, medtem ko je bila v okviru celotne države kar za petino višja. Bruto domači proizvod je istega leta znašal 8.535 evrov, kar je 68 odstotkov nacionalnega povprečja. Najpomembnejši dejavnosti v regiji sta kmetijstvo in turizem, posebni problemi pa so med drugim beg kadrov v gospodarsko razvitejša območja, visoka brezposelnost in delovno intenzivna industrija.

Romsko vprašanje Sredin del obiska, ki ga je pospremila tudi naša ekipa, se je začel z delovnim posvetom v hotelu Livada v Moravskih Toplicah. Nato so se predstavniki vlade razkropili po svojih delovnih področjih. Tako so premier Janez Janša, minister za okolje in prostor Janez Podobnik ter direktor vladnega urada za narodnosti Stanko Baluh obisk nadaljevali v bližnjem hotelu Ajda, kjer so se srečali z vodstvom Zveze Romov Slovenije. Kot je dejal Baluh, sta obe strani ugotovili velik napredek pri reševanju romskega vprašanja v minulih dveh letih. S sestankom je bil zadovoljen tudi

predsednik romske zveze Jožek Horvat Muc.

Minister za gospodarstvo Andrej Vizjak si je nato skupaj s premierjem Janšo ogledal podjetje Murales v Ljutomeru. V podjetju, ki že od svojega nastanka posluje uspešno in zaposluje blizu dvesto ljudi, sta si ogledala mize, stole in klopi iz masivnega lesa. Pogovarjala sta se tudi z direktorjem podjetja Stanislavom Škaličem.

V 1. osnovni šoli Murska Sobota se je med drugim mudil Milan Zver, ki je v navzočnosti ravnateljev šolskih zavodov ter vodilnih predstavnikov lokalnega gospodarstva in občin sodelo-

je bil v Pomurju državni sekretar Gvido Mravljak. Poleg skupine PANVITA (skupina podjetij, katerih dejavnost je nadzorovana in okolju prijazna pridelava hrane od njive pa vse do mize) je Mravljak obiskal kmetije Cigut, Štefko in Gjerkeš. Vroče pa je bilo na Hotizi, kjer se je minister za zunanje zadeve Dimitrij Rupel srečal s predstavniki tamkajšnje krajevne skupnosti in z vaščani. Hotižani so zunanjega ministra kar zasuli z vprašanji o reševanju slovensko-hrvaških obmejnih odnosov in z vsakodnevnimi težavami prebivalcev te pomurske vasi z južnimi sosedi. Ivan Žagar,

Edina predstavnica nežnejšega spola med ministri Marjeta Cotman je zaradi sveta ministrov za zaposlovanje v Bruslju sredin del obiska prepustila državnemu sekretarju na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Marku Štrousu. Ta je med drugim obiskal območno enoto zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Murski Soboti. Minister za pravosodje Lovro Šturm je kot ponavadi obiskoval upravne enote ter okrožno in okrajna sodišča, minister za javno upravo Gregor Virant pa se je srečal z načelniki upravnih enot. V Muri, enem najuspešnejših

Regionalizacija, dokončanje prometnih povezav in morebitna ustanovitve visokošolskega središča so razvojni potenciali Pomurske regije.

val pri okrogli mizi na temo Kako lahko izobraževalni sistem podpre napore lokalnega gospodarstva v regiji. Obrambni minister Karl Erjavec je obiskal vojašnico v Murski Soboti, si ogledal predstavitev 76. protiklepne čete in dodobra preučil njeno orožje.

Ministra v Muri In preostali ministri? Andrej Bručan, minister za zdravje, si je med drugim ogledal gastroenterološko ambulanto v Radencih. Minister za promet Janez Božič se je na lendavski občini z njenimi predstavniki pogovarjal o graditvi pomurskega avtocestnega kraka iz Maribora v Pince na slovensko-hrvaški meji. V imenu kmetijskega ministrstva

minister za lokalno samoupravo in regionalno politiko, se je na delovnem posvetu v Črenšovcih srečal z župani in predstavniki občin. Govorili so o pokrajinski zakonodaji, lokalni samoupravi in regionalizaciji, ki je za to območje, kot smo omenili že uvodoma, še zlasti aktualna. Notranji minister Dragutin Mate si je ogledal mejni prehod v Petišovcih in se srečal z vodstvom Policijske uprave Murska Sobota. Minister za visoko šolstvo Jure Zupan je v Murski Soboti obiskal dislocirano enoto Fakultete za kmetijstvo Univerze v Mariboru. Medtem si je kulturni minister Vasko Simoniti ogledal potek obnove gradu Negova in Špitala.

pomurskih podjetij, se je v družbi Karla Erjavca mudil finančni minister Andrej Bajuk.

Boljši časi? Gospodarski položaj, avtocesta in preskrba z vodo so po mnenju ministrov Andreja Vizjaka, Janeza Božiča in Janeza Podobnika najbolj žgoči problemi dežele štokelj. Vendarle kaže, da se tej regiji zlasti po prehodu na pokrajine obetajo boljši časi. Regionalizacija bi lahko skupaj z dokončanjem prometnih povezav in vodovodnega sistema ter morebitno ustanovitvijo visokošolskega središča ugodno vplivala na vsestranski razvoj regije in na višji življenjski standard njenih prebivalcev. **D**

Nad tisoč opozoril za odstranitev

Vida Kocjan, foto: Dejan Simčič

Pogovor z Janom Sajovcem, vodjem sektorja za tehnično urejanje prometa in varnost pri Direkciji Republike Slovenije za ceste, o obvestilih, ki so jih cestna podjetja naslovila na posameznike, da odstranijo objekte ob cestah zunaj naselij.

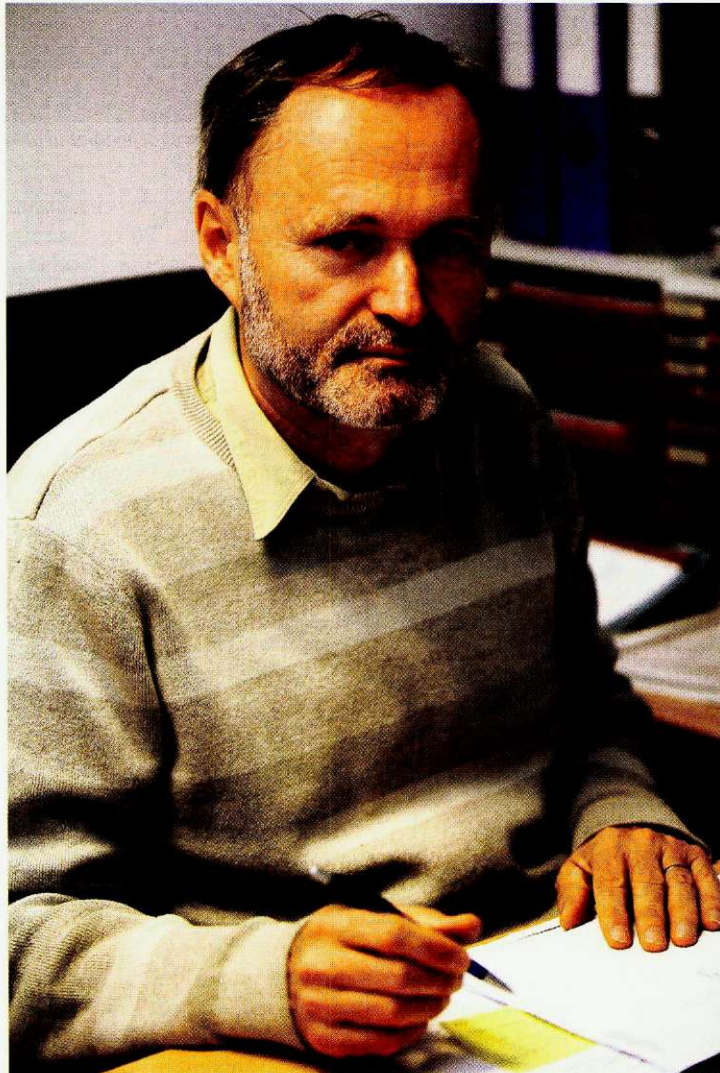
V preteklih tednih so cestna podjetja na razne naslove pošiljala obvestila, s katerimi so posameznike (podjetnike, kmete in druge) opozarjala, da morajo odstraniti objekte za obveščanje in oglaševanje ali druge postavljene objekte (ograje, plotove in podobno) ob cestah zunaj naselij. Pri tem so se sklicevala na veljavni zakon o javnih cestah, ki ureja to področje. Za to jih je pooblastila Direkcija RS za ceste (DDC), ki je odgovorna za tekoč in varen potek prometa na javnih cestah. Ker je to pri posameznikih na podeželju, katerih zemljišča, ograje pa tudi razni smerokazi, ki so po tem zakonu obravnavani kot objekti oglaševanja, povzročilo precej hude krvi, smo se za odgovore na posamezna vprašanja obrnili na Jana Sajovca, ki je pri DDC odgovoren za to področje.

Kdaj je bil sprejet zakon o javnih cestah?

Zakon o javnih cestah je bil sprejet leta 1997 in že takrat je bilo sprejeto določilo, po katerem je na cestah zunaj naselij obveščanje in oglaševanje prepovedano, razen seveda v izjemnih primerih, ko so ta obvestila pomembna za udeležence v prometu. Po sprejetju zakona se je izoblikovala praksa, da so ta obvestila izključno tista, ki jih na primer Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu postavlja z namenom opozarjanja voznikov na ukrepe, ki so potrebni za izboljšanje prometne varnosti.

Zakaj pa cestna podjetja šele zdaj pošiljajo obvestila za odstranitev nekaterih objektov ob cestah zunaj naselij?

To področje je urejeno v dveh členih Zakona o javnih cestah, in

Ljudem je treba povedati, da zakoni obstajajo in da so v skladu z njimi, preden začnejo karkoli delati, dolžni pridobiti soglasje.

sicer je v 47. členu zakona določeno, da je za kakršen koli poseg v varovalni pas državne ceste, ki se giblje od 15 do 40 metrov, kar je odvisno od kategorije ceste, potrebno soglasje DDC. Po 68.

členu Zakona o javnih cestah pa daje soglasje k tem tudi občina. Večina oglaševalcev postavila te objekte le na podlagi soglasja občine. Zakaj se doslej ni nihče tega lotil, ne vemvendar zadeva

ni nova. Leta 2005 je število teh znakov očitno doseglo mejo, da je to začelo motiti več ljudi, zato smo po naročilu direkcije začeli opozarjati posameznike, da morajo znake odstraniti. To velja predvsem za odseke cest zunaj naselij, kjer je to prepovedano in ni možnosti legalizacije. V to delo smo nato vključili podjetja, ki za DDC pogodbeno vzdržujejo ceste, to so cestna podjetja, ki so doslej na posamezne naslove poslala že več kot tisoč dopisov.

Prihajam iz Dolenjske in sem med vožnjo do vas videla, da ob regionalni cesti zunaj naselij ni prav veliko znakov ali ograj; našela sem jih manj kot deset ...

Predvsem gre za postavljene objekte ob križiščih in priključkih, ko različna podjetja ali posamezniki želijo obvestiti ljudi, kje se nahajajo, vendar je to prepovedano. Še posebej je to prepovedano v križiščih, saj je ponavadi to postavljeno v preglednem trikotniku, kar pomeni, da voznik, ki se vključuje na prednostno cesto, nima ustrezne preglednosti. O številu znakov na konkretnih cestnih odsekih pa bi težko govoril.

Za podjetnik je življenjskega pomena, da ljudje vedo, kje je njihovo podjetje. Kako je mogoče to urediti?

Za to, da bi bile te stvari vseeno označene, je bila ob koncu lanskega leta izdana dopolnitev pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah. Pravilnik prinaša novost, da firma lahko označi, kje opravlja svojo dejavnost tudi na cesti zunaj naselja, vendar po določilih pravilnika. To velja v primeru, če se takšno podjetje ne nahaja v kraju, ki je označen s kažipotom.

Kaj morajo podjetniki ali drugi pridobiti v tem primeru?

Treba je dati vlogo na DDC in zaprositi za postavitev signalizacije. Stroške krije predlagatelj, vendar pa se postavitev izvede po določenih pravilnika.

Kako je pa z ograjami, ki jih postavljajo predvsem kmetje, ki pasejo živino nedaleč od ceste? Med njimi so tudi takšni, ki imajo na primer zemljo v zakupu od državnega sklada in za to zemljo plačujejo najemnino. Zdaj so dobili dopis, da morajo ograje prestaviti 15 metrov stran od ceste. Kaj lahko naredijo?

Tega ne poznam dovolj, saj se s tem v našem sektorju ne ukvarjamo. Ukvarjamo se predvsem s signalizacijo in opremo ter s tem povezanim oglaševanjem. Lahko pa rečem, da je treba za vsako postavitev česar koli v varovanem pasu podati vlogo na direkcijo, podobno kot sem to omenil za oglaševanje. Sicer pa ni nujno, da se ograja umakne za več kot 15 metrov. Če pa se, pri tem direkcija kot upravljavec ceste nima nobenih pristojnosti več. Ograja je lahko tudi znotraj 15 metrov, vendar je treba paziti, da preglednost ceste s tem ni okrnjena. Mislim predvsem na preglednost v križiščih in priključkih. Moram reči, da takega primera še nisem zasledil. Vsekakor morajo tisti, ki postavljajo žične mreže, oglasne panoje ali lesene plotove, formalno vlogo z obrazložitvijo posredovati na DDC, da pridobijo soglasje.

Ali to pomeni, da se stvari urejajo za vsak primer posebej oziroma pristojne službe primere obravnavajo individualno?

Če bodo posamezniki dali ustrezne vloge, se bo to seveda obravnavalo od primera do primera. Ljudem je treba povedati, da zakoni obstajajo in da so v skladu z njimi, preden začnejo kar koli delati, dolžni pridobiti soglasje. To niso gradbena dovoljenja, temveč le soglasja za poseg v varovalni cestni pas. Če takšne stvari niso postavljene v preglednem trikotniku in so zunaj t. i. cestnega pasu (meter ali dva), s pridobitvijo soglasja ne bi smelo biti težav.

Kakšni pa so odzivi na to akcijo?

Odzivov je veliko, ker v ta sklop spadajo tudi stvari, ki so bile pred letom 1997 opredeljene kot neprometna signalizacija, vzdrževalci in upravljavci tega pa so bila cestna podjetja, ki so tudi dajala soglasja. S sprejetjem zakona in nato pravilnika o prometni signalizaciji se je ta zadeva razčistila. Kot sem že dejal: zdaj je v določenih primerih mogoče postaviti lamele za označevanje teh objektov. Odstranjujemo pa vse stare zadeve, ki so bile postavljene pred letom 1997. Ker je zakon to spremenil, bi morali v prehodnem roku petih let lastniki teh objektov stvari urediti in prilagoditi določilom novih predpisov. Ker tega niso naredili, prejemajo pozive za odstranitev.

Kako pa je to urejeno v državah EU? So bile razlog za sprejetje tega zakona evropske direktive?

Ne. V nekaterih državah so ceste praktično nasmetene z različnimi oglaševalskimi tablamami, še huje kot pri nas, vendar ima večina držav na tem področju vzpostavljen red.

Ali menite, da ograje, razni smerokazi in podobno res odvrtajo pozornost voznikov od vožnje in pomenijo nevarnost za udeležence v prometu? Na podlagi kakšnih dokazov in mnenj je sploh nastal zakon?

Voznik naj bi se psihološko skoncentriral na prometno signalizacijo. Po raznih raziskavah, ki so jih opravili psihologi, je jasno, koliko informacij lahko voznik sprejme v določenem času. Če mu jih damo preveč, bo pozabil na prometne znake. Ali drugače: imamo na primer znak za divjad z dopolnilno tablo 1 kilometer. V tem kilometru si sledi na primer še 10 informacij o gostilnah ali drugih lokalih, kar pomeni, da bo voznik, še preden bo prevozil ta kilometer, pozabil na divjad, ker je dobil preveč drugih informacij. V naselju so hitrosti manjše, zato oglaševalske table niso takšen problem. Zato večine znakov za nevarnost v naselju ne postavljajo. **D**

Ministrstvo je dela plačalo

Izvajalci del na Osnovni šoli Majšperk so sredi februarja pripravili tiskovno konferenco, na kateri so ministrstvu za šolstvo in šport očitali, da ni izpolnilo obljube, da bo preučilo dogajanje v zvezi z neplačili gradbenim podizvajalcem in obrtnikom, ki so delali na novi Osnovni šoli Majšperk, in da se ministrstvo z njimi ni pripravljeno pogovarjati. Na ministrstvu očitke v celoti zavračajo in poudarjajo, da je bila na podlagi zahteve ministra Milana Zvera ustanovljena posebna delovna skupina, ki je temeljito in natančno pregledala vse aktivnosti, povezane s sofinanciranjem investicije v OŠ Majšperk. Poglobila se je v vse dogodke, povezane s pogodbenimi obveznostmi med ministrstvom in občino Majšperk, k sodelovanju pa je povabila tudi Urad RS za nadzor proračuna. V izhodišču je preverila tudi nezakonitosti, na katere so javno opozorili upniki (gradbeni podizvajalci in obrtniki). Komisija je ugotovila, da v navedenem primeru ni prišlo do nepravilnosti pri porabi proračunskega denarja. Iz zbranih informacij je mogoče sklepati, da je šlo v tem primeru domnevno za

Osnovna šola Majšperk

poslovno goljufijo med izvajalcem gradnje, njegovim glavnim podizvajalcem in drugimi podizvajalci (obrniki), za pregon takih goljufij pa ni pristojno ministrstvo za šolstvo in šport, temveč policija, tožilstvo, sodišče. Na ministrstvu poudarjajo, da so na to že večkrat opozorili upnike in jih napotili na ustrezne organe. Ti naj bi to upoštevali, zato se na ministrstvu čudijo izjavam predstavnikov podizvajalcev, da se ministrstvo z njimi noče pogovarjati. „Od njih bi kvečjemu bilo korektno in prav, da javnosti odkrito povedo, da smo jim bili pripravljene prisluhniti, da smo se z njimi tudi sešli in da smo jim v pisnih odgovorih (naslovljenih na Damjana Perka kot zastopnika izvajalcev del na OŠ Majšperk) jasno odgovorili, kaj vse je bilo s strani ministrstva za šolstvo in šport storjenega za pozitivni razplet nastalega položaja. Znova poudarjamo, da je ministrstvo uporabilo vsa pravna sredstva, ki jih ima na voljo. Zato upamo, da bodo pristojni organi čim prej končali s preiskavo, saj tudi naše ministrstvo zanima, kako so dejansko potekale finančne transakcije in kdo so akterji, ki so vključeni v domnevno poslovno goljufijo,“ pravijo pristojni na ministrstvu.

Ker gre res oškodovanje podizvajalcev, domnevne nepravilnosti pa segajo do naročnika del, bomo o zgodbi obširneje pisali v eni od prihodnjih števil Demokracije. Preverili bomo tudi, kako daleč so z razčiščevanjem zadev organi pregona, in predstavili zadevo v celoti. Dejstvo je namreč, da je država oziroma resorno ministrstvo dela plačalo, denar pa je nato „potoval“ prek posrednikov in se na koncu izgubil, tako da do podizvajalcev del niti ni prišel. Krivci so torej drugje, ne na ministrstvu. V. K.

Število Slovencev narašča

Janez Škalič, foto: Gregor Pohleven

Predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnok nam je predstavil manj znano sliko položaja porabskih Slovencev. Zveza je nastala že leta 1990 in je najstarejša krovna nestrankarska organizacija naših rojakov v tej državi.

Gospod Hirnok, iskrene čestitke ob vnovični izvolitvi za predsednika Zveze Slovencev na Madžarskem. kateri mandat je to in kdaj je bila Zveza Slovencev na Madžarskem ustanovljena?

Zveza Slovencev na Madžarskem je bila ustanovljena leta 1990 in sedaj so me že petič izvolili za predsednika.

Kakšne so vaše naloge?

Moja prvenstvena naloga je, da predstavljam zvezo tako na Madžarskem kot v Sloveniji in da si prizadevam doseči cilje, ki jih je izoblikovalo predsedstvo zveze, ki šteje 19 članov.

Ob tem imamo zelo veliko srečo, da nismo odvisni od madžarske vlade in od nobene stranke, saj je Zveza Slovencev na Madžarskem samostojna in

neodvisna krovna organizacija Slovencev v tej državi.

Ali imate pri dostopu do raznih uradnih institucij na Madžarskem ali v Sloveniji kakšne težave?

Ne, nobenih težav pri tem nimamo, saj z obema državama dobro sodelujemo; več imamo opravka s Slovenijo, ki v veliki meri financira naše delovanje. Skoraj vse, kar smo do sedaj dosegli, smo dosegli s pomočjo slovenske države. Tudi Kulturno-informativni center smo v približno 90 odstotkih zgradili s slovenskim denarjem.

Koliko pa je ta čas Slovencev na Madžarskem?

Na Madžarskem ta čas živi okrog 5.000 Slovencev, od tega jih živi od 3.000 do 3.500, v Porabju oziroma v okolici Monoštra,

kjer je sedem vasi, v katerih živijo Slovenci. Drugi Slovenci živijo v večjem številu predvsem v mestu Sombathely, to je županijsko središče, in v glavnem mestu Madžarske Budimpešti. Nekaj Slovencev je tudi v županiji Győr-Szopron v Moshomagyaruvarju, kamor so se v zadnjih desetletjih preselili zaradi dela.

Največ Slovencev torej živi v Porabju. So se na zadnjih volitvah vsi opredelili za Slovence?

Upoštevati moramo podatke iz leta 1990, ko se je na Madžarskem za Slovence opredelilo 1.960 ljudi, leta 2000 pa že 3.440, kar pomeni, da so Slovenci na Madžarskem edina manjšina, ki se ji je povečalo število pripadnikov. To je seveda zelo pozitivno in dobro.

Sedaj pa čakamo na novo ljudsko štetje, ki bo na Madžarskem leta 2010, pri katerem spet pričakujem pozitivne spremembe.

Kakšna pa je organiziranost Slovencev na Madžarskem?

Do leta 1990 smo bili Slovenci na Madžarskem organizirani v okviru Demokratične zveze Južnih Slovanov. To je bila organizacija s sedežem v Budimpešti, kjer smo bili skupaj s Hrvati in Srbi. Proti koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja smo že videli, da prihaja do sprememb, in tako smo leta 1990 ustanovili Zvezo Slovencev na Madžarskem. Leta 1990 je Madžarska sprejela narodnostni zakon, s katerim je priznala 13 manjšin, med njimi Slovence. Na podlagi tega zakona so potem na volitvah leta 1994 ustanovili narodnostne samouprave oziroma manjšinske samouprave, iz njih pa so potem leta 1995 ustanovili državno Slovensko samoupravo, kar pomeni, da smo leta 1995 dobili še eno krovno organizacijo.

Razlika je v tem, da od leta 1995 Zveza Slovencev na Madžarskem deluje kot civilna organizacija, ki jo podpira slovenska država. Državna Slovenska samouprava pa je partnerica madžarske države.

Ali so Slovenci v Porabju organizirani tudi po vaseh?

Po narodnostnem zakonu imamo v vsaki vasi manjšinsko samoupravo. Kot Zveza Slovencev na Madžarskem skrbimo za civilno sfero, kar pomeni, da skrbimo za kulturne organizacije, ustanove, upokojenska, športna in gasilska društva.

Kako je s financiranjem Zveze Slovencev na Madžarskem?

Državno Slovensko samoupravo, ki je del madžarskega no-

tranjega ministrstva, podpira Republika Madžarska, in ker je Slovenija ne priznava, zanjo ne namenja sredstev.

Republika Slovenija 90-odstotno podpira Zvezo Slovencev na Madžarskem, ki je neodvisna organizacija. Ob tem lahko rečem, da je zveza dejansko na boljšem.

Koliko sredstev približno dobite od Madžarske in za kakšne namene?

Kot Zveza Slovencev na Madžarskem dobimo od madžarske države nekaj sredstev za naš časopis, prijavljamo pa se tudi na razne razpise; vse skupaj zneso približno 10 odstotkov našega proračuna, vse drugo dobimo iz Slovenije.

Madžarska in Slovenija sta leta 1992 podpisali meddržavni sporazum o varstvu slovenske manjšine na Madžarskem in madžarske manjšine v Sloveniji.

Sporazum je bil podpisan v duhu vzajemnosti, vendar dejansko stanje kaže, da dobi v Sloveniji madžarska narodna skupnost približno desetkrat več sredstev od slovenske države, kot jih dobijo pripadniki slovenske skupnosti na Madžarskem od madžarske države.

Ali se ta podatek nanaša na pripadnike skupnosti ali na celotna prejeta sredstva?

To so vsa prejeta sredstva, vendar je razlika velika, če upoštevamo, da šteje slovenska manjšina na Madžarskem približno 5.000, madžarska manjšina v Sloveniji pa okrog 8000 pripadnikov.

Kako je s slovenskim radijskim programom za Porabje?

Imamo slovenski radio, ki ima tedensko le 8 ur programa, kar je zelo malo. Sedaj smo dobili novo frekvenco, s katero bi želeli pokriti tudi del Goričkega. Zelo si želimo, da bi dosegli vsaj tri ure programa dnevno.

Kako pa je s slovenskim šolstvom na Madžarskem?

Na Madžarskem imamo ta čas dve osnovni šoli, in sicer na Gornjem Seniku in v Števanovcih, kjer se tudi učijo slovensko, vendar je največji problem premajhno število učencev, ki obiskujejo obe šoli.

V gornjeseniški osnovni šoli je zdaj 60 otrok od prvega do osmega razreda. Velik napredek je, da smo lani uvedli dvojezično šolstvo, kar je zelo dobro, vendar bomo rezultate videli šele čez nekaj let.

V osnovni šoli v Števanovcih je ta čas okrog 30 otrok, vendar v njej niso uvedli dvojezičnega pouka. Slovenski jezik se poučuje tudi v osnovni šoli v Monoštru, vendar je to bolj prostovoljno oziroma fakultativno, in na gimnaziji v Monoštru.

Poleg tega imamo še slovenski oddelek na pedagoški šoli v Som bathelyju.

V zadnjem času so preselili upravo trideželnega naravnega parka Goričko – Őrseg – Raab.

Območje je kot naravni park zelo zanimivo, vendar se v zadnjem času dogaja, da predpisi naravnega parka tako rekoč ovirajo razvoj in normalno življenje. Kot primer naj povem, da smo že pred leti naredili načrt za cesto med Verico in Gornjim Senikom, vendar je bil načrt, že tretji, sprejet šele pred kratkim, za izvedbo pa potrebujemo še denar.

Kakšno je kulturno življenje v Porabju?

Mislím, da je kulturno življenje v Porabju zelo bogato. Trenutno imamo kar 17 kulturnih skupin, tudi otroške, in v tem smo res najboljši, kajti v skupinah sodeluje okrog 150 članov.

Vzpodbudno je, da so to predvsem mladi ljudje, ki so tudi vedni Slovenci, kar je zelo dobro.

Prav tako imamo društvo upokojencev, ki šteje okrog 150 članov, poleg tega podpiramo in or-

Porabje je bilo nekoč del slovenskega narodnega telesa, z vstopom v Evropsko skupnost smo si spet veliko bližji.

ganiziramo športno življenje ter športna društva.

Podpiramo tudi gasilska društva, ki so v vsaki vasi. Gasilska društva niso taka kot v Sloveniji, temveč delujejo v zelo slabih razmerah, saj so na Madžarskem po drugi svetovni vojni tako rekoč odpravili prostovoljna gasilska društva; oživili smo jih spet po letu 1990.

Pri tem so nam veliko pomagale slovenska država in slovenske občine, da smo dobili gasilsko opremo in avtomobile ter na ta način oživili delovanje teh pomembnih društev.

Kakšno je sodelovanje s Slovenijo?

Mislím, da je sodelovanje zglédno, saj imamo odlične stike s političnimi organizacijami, predvsem z državnim zborom, komisijo DZ za Slovence v zamejstvu in po svetu, z uradom za narodnosti, javnim skladom za ljubiteljske kulturne dejavnosti, prav tako pa tudi z vlado in zunanjim ministrstvom.

Zelo dobre odnose imamo tudi s Prekmurjem, predvsem z občini na Goričkem, kar je zelo pomembno, saj smo si teritorialno zelo blizu. Porabje je bilo nekoč del slovenskega narodnega telesa, z vstopom v Evropsko skupnost smo si spet postali bližji. Klub temu moramo na tem področju še veliko narediti, saj bosta tako Madžarska kot Slovenija v času od leta 2007 do 2013 lahko pridobili precejšnja sredstva iz evropskih strukturnih skladov, pri čemer se moramo truditi, da pridobimo sredstva tudi za naše območje.

Kako je s prometnimi povezavami s Slovenijo? Mislím predvsem na mejne prehode med državama, ki sta članici EU?

Porabje s Slovenijo neposre-

dno povezujeta mejni prehod na Gornjem Seniku in na Verici. Mejni prehod na Gornjem Seniku je že nekaj časa odprta tudi za avtobuse. Problem obeh pa je odpiralni čas in tovorni promet, ki še vedno ni rešen.

V Porabju želimo razvijati tudi gospodarstvo, zato bi morala biti oba mejna prehoda odprta tudi za tovorni promet s Slovenijo.

Kakšna pa je starostna in izobrazbena struktura prebivalcev v Porabju in kako je z njihovim zaposlovanjem?

V preteklosti so se ljudje iz Porabja zaposlovali predvsem v bližnjem Monoštru, kjer je bila tovarna kos in tekstilna industrija. Tako so ljudje delali v industriji in nato še doma na kmetijah, vendar so v zadnjih 10 do 15 letih velike tovarne zaprli in veliko porabskih Slovencev je ostalo brez dela. Nekoliko laže je bilo, ker so skoraj vsi imeli doma nekaj zemlje in gozdove, vendar so bile to le manjše površine.

Ker živi tu večinoma kmečko prebivalstvo, je malo intelektualcev.

Brezposelnost v Porabju je velika, izobrazbena struktura ljudi pa dokaj nizka, saj ima večina prebivalcev le poklicno izobrazbo.

Kljub temu je razveseljivo, da ta čas kar devet študentov študira na Filozofski fakulteti v Ljubljani, zato se moramo truditi, da jim bomo takrat, ko se bodo vrnili, poskušali najti ustrezno zaposlitev. Pred nekaj tedni smo ustanovili tudi gospodarsko organizacijo z namenom, da bi se poleg kulture, ki je naša primarna dejavnost, ukvarjali tudi z gospodarsko dejavnostjo.

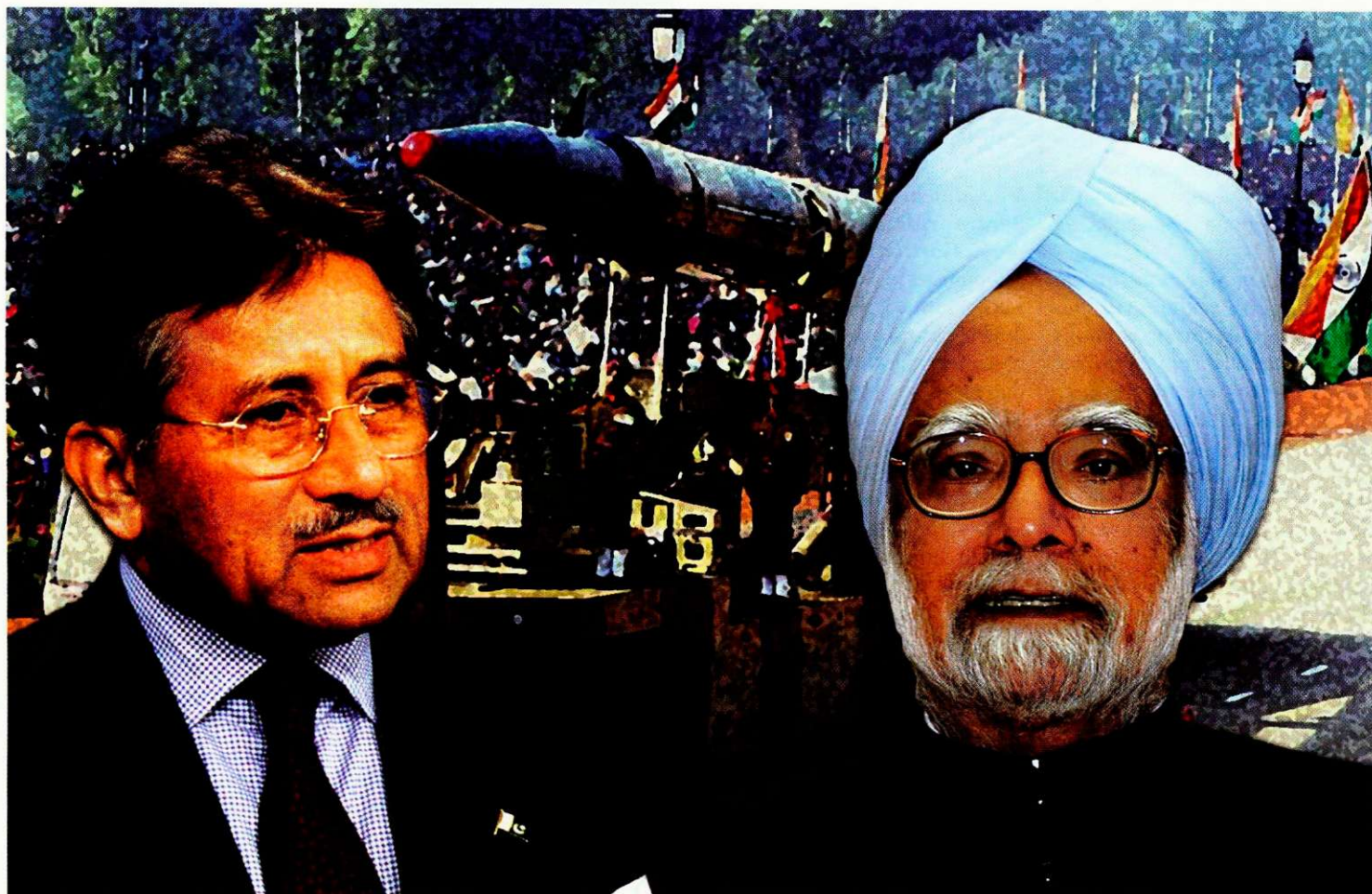
Porabje je zelo lepa pokrajina, ki jo bomo morali tako ali drugače izkoristiti tudi za turistične namene. Narodni park je na eni strani omejitvev, na drugi strani pa prednost, ki jo moramo izkoristiti.

Pomembna pridobitev za to območje so terme, ki jih gradijo v Monoštru, in spomladi bomo odprli termalni park. To bo vsekakor pozitivno vplivalo na Porabje. Turistom, ki pridejo za teden dni v Monošter, moramo ponuditi še kaj več kot le kopanje in to bi bila lahko dobra priložnost za naše ljudi. ■

Najboljši jedrski sosed

Ana Müllner, foto: Reuters, AP

Kar ni uspelo politikom in diplomatom, je uspelo terorističnim skrajnežem; nedavni bombni napad v Indiji je stara tekmeča Indijo in Pakistan presenetljivo poenotil, a oboroževalna tekma med njima se kljub temu nadaljuje.

Mirovna pogajanja med Indijo in Pakistanom potekajo v senci oboroževalne tekme.

Medtem ko so v preteklosti odnosi med jedrskima velesilama Indijo in Pakistanom večkrat dosegli kritično točko, sta sedaj državi enotni kot že dolgo ne. Razlog za to izboljšanje odnosov je v nedavnem terorističnem napadu na t. i. vlak prijateljstva, ki vozi iz Indije v Pakistan. Čeprav je omenjeni potniški vlak le eden od mnogih navideznih kazalnikov dobrih sosedskih odnosov med azijskima tekmicama, se je prvič zgodilo, da sta državi svoje dobre namene s papirja prenesli v prakso. Ali bo to dovolj, da bosta po šestdesetih letih rivalstva sklenili

trajni mir, pa je seveda vprašanje. Glede na oboroževalne ambicije obeh držav je to le malo verjetno.

Nepričakovana zrelost Teroristični napadi na mejnem območju med Indijo in Pakista-

nom so seveda vse prej kot redkost, a ponavadi so epilog dobili šele takrat, ko sta obe vladi sprožili kup medsebojnih obtoževanj in žaljivk. Po nedavnem bombnem napadu na potniški vlak, v katerem je umrlo 68 večinoma

pakistanskih civilistov, pa sta tako Indija kot Pakistan pokazala nepričakovano visoko stopnjo zrelosti, s tem da sta obsodila terorizem in se hkrati vzdržala nepremišljenih obsodb. Indijski predsednik vlade Manmohan Singh se je odzval z besedami, da »sta obe strani s tem le še bolj primorani nadaljevati mirovne pogovore«, pakistanski predsednik Pervez Mušaraf pa je v New Delhi na diplomatske pogovore za zaprtimi vrati nemudoma odposlal svojega zunanjega ministra Huršida Kasurija.

Omenjeni teroristični napad je posledično pripomogel tudi k

Nedavni teroristični napad na potniški vlak, ki povezuje državi

Združene države Amerike potihoma spodbujajo azijsko zdravo.

temu, da sta obe državi že nekaj dni po napadu podpisali sporazum, s katerim sta se zavezali k zmanjševanju nesreč z jedrskim orožjem. Kljub nepričakovani otoplitvi odnosov pa se odpira vprašanje, ali bo celoten mirovni proces potekal tako gladko kot sedaj. Od leta 2004, ko sta obe državi po šestdesetih letih stalnih napetosti, ki so se začele predvsem zaradi spornega lastninjenja pokrajine Kašmir (kar je bil tudi razlog za dve od treh vojn med Indijo in Pakistanom), začela mirovna pogajanja, so bila že večkrat pretrgana in pri tem sta se južnoazijski sili izkazali za precej naporni pogajalki. Čeprav je zdajšnje izboljšanje odnosov prebivalcem obeh držav vlilo precej novega upanja in optimizma, pa je trajno izboljšanje razmer na območju le malo verjetno zaradi velike oboroževalne tekme, ki jo spodbujajo predvsem ZDA in ki med državama poteka v senci mirovnih pogajanj.

Oboroževalna tekma S tem ko so se po 11. septembru temeljito premešale karte zunanje politike po vsem svetu, je prišlo do velikih sprememb tudi na južnoazijskem območju. Kmalu zatem so ZDA v pakistanski vladi spoznale strateško pomembnega zaveznika, ki se je v naslednjih

Pokrajina Balučistan

Lanski krvavi spopadi v Balučistanu

letih precej izkazal pri podpiranju ameriške vojne proti terorizmu. Pri tem se je Washington izkazal za zelo hvaležnega zaveznika; od leta 2001 do danes je vlada v Islamabadu dobila 900 milijonov dolarjev pomoči, v naslednjih dveh letih pa naj bi prejela dodatnih 600 milijonov, in to predvsem v vojaške name. To je pričakovano razburilo sosednjo Indijo, vendar je lani New Delhi z Belo hišo sklenil prav tako ugodno pogodbo o

Dokler bosta Indija in Pakistan razvijala vsak svoje jedrsko orožje, se mirovni pogovori ne bodo premaknili s točke.

Pozabljene pakistanske pokrajine

V zadnjega pol leta oblastem v Islamabadu bolj kot spori s sosednjo Indijo sive lase povzročajo manjšine, ki živijo v državi in vztrajno zavračajo pakistansko nadvlado. Gre za pakistansko pokrajino Balučistan, v kateri živi šest milijonov Balučev in se razteza na zahodu Pakistana ter delno tudi v Iranu in Afganistanu. Dogajanje na tem izgubljenem koščku sveta pa bi najverjetneje tudi tokrat ostalo skrito očem javnosti, če ne bi nanj opozorile maloštevilne pakistanske organizacije za človekove pravice. Od leta 1947 je med Baluči in pakistansko vojsko prišlo do štirih velikih oboroženih spopadov, zadnji je bil lansko jesen. Ko je bil avgusta 2006 ubit eden glavnih borcev za neodvisnost pokrajine, je v Balučistanu (katerega prebivalci že od nekdaj zahtevajo večjo avtonomnost oz. neodvisnost pokrajine) prišlo do več manjših uporov, na katere je general Mušaraf odgovoril z napadi letal F-16, ki so jih financirale ZDA. Zaradi napadov je moralo svoje domove zapustiti okoli dva tisoč ljudi, s tem pa je aktualna pakistanska oblast dokazala, da je za navidezni mir znotraj države pripravljena uporabljati prav tako krute metode kot njeni predhodniki.

Kar politični vrh v Islamabadu vztrajno pozablja, je dejstvo, da sporni pokrajini po ustavi (sprejeti leta 1973) pripada večja avtonomija. Na to so se doslej požvižgale vse pakistanske vlade vključno s sedanjo. Razlog za to je verjetno tudi v dejstvu, da je Balučistan ena izmed energetske najbolj bogatih pokrajin na območju. Prav tu načrpajo skoraj 40 odstotkov pakistanskega zemeljskega plina, pokrajina pa je bogata tudi z uranom ter potencialno zelo pomembnimi naftnimi nahajališči.

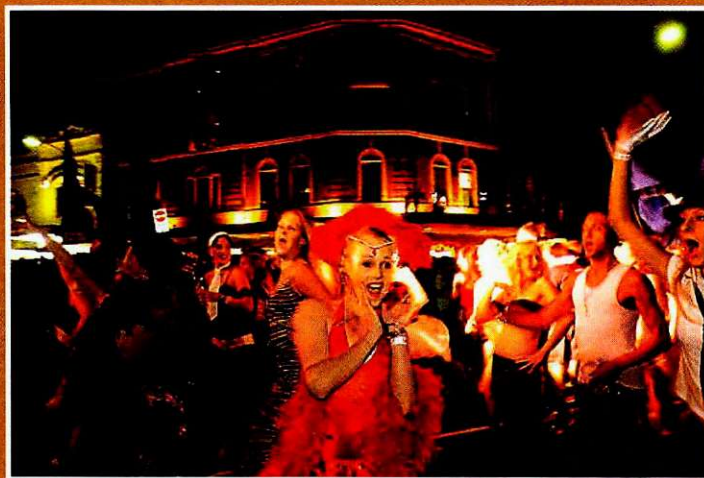
Reševanje dolgotrajnega problema te pozabljene južnoazijske pokrajine pa ni samo v pristojnosti Pakistana, temveč tudi Indije in Irana, kar je tudi eden od razlogov, da se status quo ohranja že tako dolgo. V sedemdesetih letih preteklega stoletja, ko je v Iranu vladal šah Pahlavi, je Iran tesno sodeloval s Pakistanom, vsaj kar se tiče skupnih napadov na pokrajino. Danes, ko je Iran eden največjih sovražnikov ZDA in ko so močno skrhani tudi odnosi med Islamabadom in Teheranom, so se spremenili tudi sosedski odnosi med pakistanskimi in iranskimi Baluči. Slednji so manj številni in posledično tudi manj organizirani. Medtem ko se zavzemajo za večjo avtonomijo oz. manjšinam prijaznejšo politiko, pa ostro zavračajo kakršno koli povezavo s pakistanskimi Baluči in idejo o morebitni skupni državi na območju današnje mejne regije. Glede vpletenosti Indije v omenjeni spor, je ta že nekaj let na točki, na kateri jo pakistanske oblasti obtožujejo, da podpira balučistanske upornike z namenom, da bi oslabil oblast v Islamabadu in tako odvrnila pozornost od sporne pokrajine Kašmir. A ne glede na odnose z državami, ki mejijo na Pakistan, bodo glavno vlogo v ozadju še naprej igrale ZDA, ki so v Pakistanu po terorističnih napadih 11. septembra našle enega svojih glavnih zaveznikov v boju proti terorizmu. Dokler bodo tako velikodušno financirale pakistansko vojsko in tolerirale močno sporne poteze pakistanskih oblasti, bodo spori v Balučistanu le še ena črna pika več na vesti ameriške administracije.

jedrskem sodelovanju med ZDA in Indijo. Indija je tako za ZDA v zadnjem času postala izredno pomemben gospodarski partner, kar bo v prihodnjih letih še pomembnejše, zato je treba ohranjati tople odnose. Kot kaže, je v 21. stoletju to najboljše početi s skupnim jedrskim programom. Tako Indija kot Pakistan že dalj časa razvijata je-

drsko tehnologijo, vsake toliko časa pa jo tudi javno preizkusita in tako dajeta svetu vedeti, da je Južna Azija vse prej kot varno območje. Kot kaže, pa se nobena izmed držav ne namerava odpovedati svojemu jedrskemu oboroževalnemu programu oz. ga zmanjšati. Pri tem obe tekmi poteze ZDA jemljeta le kot dodatno spodbudo. ■

New Orleans oživel

Ameriško mesto New Orleans je letos znova gostilo več tisoč ljudi, ki so veselo proslavili pustni torek, zadnji dan karnevalske sezone, ki se je uradno začela že 6. januarja. Pred orkanom Katrina se je v New Orleans, ki je takrat štel nekaj manj kot pol milijona prebivalcev, v tem času zgrnilo kakšnih milijon ljudi, ki so sodelovali ali pa si le ogledali številne parade maškar, nato pa se zabavali. V mestu danes živi le 200.000 ljudi, saj se zaradi počasne obnove po opustošenju številni ne morejo vrniti na svoje domove, mnogi pa so se tudi odločili, da ga zapustijo za vedno. Mestnim oblastem doslej ni uspelo obvladati razraščajočega se kriminala, najemnine so drage, obnova počasna, zavarovalne premije pa visoke. Ne glede na vse težave pa letošnja večja udeležba vzbuja upanje, da se bo mestu uspelo izvleči iz težav.

Ples Ples je na Dunaju ne le kulturna, ampak tudi pomembna gospodarska dejavnost. V avstrijski

prestolnici v času plesne sezone, ki traja od oktobra do marca, vsako leto pripravijo približno 450 plesov, ki se jih udeleži skupno 300.000 obiskovalcev. Povprečen udeleženec plesa po izračunih zapravi 170 evrov. Udeleženci dunajskih plesov tako letno zapra-

vijo 51 milijonov evrov. Različni plesi sicer pritegnejo različno število udeležencev. Najprivlačnejša sta operni ples, ki poteka v Dunajski državni operi in se ga letno udeleži 5.500 gostov, ter ples kavarnarjev, ki pritegne 5.000 ljudi. Na skoraj dveh tretjinah plesov zapleše od 200 do 500 gostov, ene četrtine plesov se udeleži 500 do 1.000 obiskovalcev, enega od sedmih plesov pa obišče več kot 1.000 gostov.

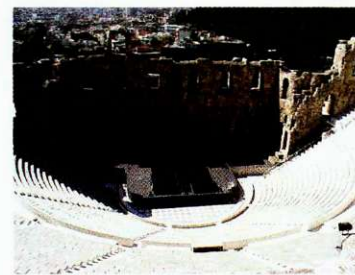
Evro se odmika Češka bo skupno evropsko valuto evro prevzela v letu 2012, nacionalni načrt za prehod na evro pa je že pripravljen. Točen datum uvedbe evra – ali se bo to zgodilo na začetku ali koncu leta 2012 – za-

zdaj še ni znan. Češka je pred tem napovedovala uvedbo evra za leto 2010, a zaradi visokega proračunskega primanjkljaja ni

še niti v evropskem mehanizmu menjalnih tečajev (ERM II), v katerem mora biti najmanj dve leti, preden uvede skupno valuto. Tudi zdaj se lahko zgodi, da se bo prevzem skupne valute še zavlekel, morda v leto 2013.

Novo odkritje Gradbinci so v središču Aten odkrili 2.500 let star amfiteater, v katerem naj bi bili v antiki uprizarjali klasiko, kot je denimo Aristofanova komedija Ahar-njani. Dela na gradbišču v okrožju Menidi so, takoj ko so odkrili prve dele amfiteatra, ustavili. Arheologi so nato odkrili 15 vrst apnenčastih sedežev amfiteatra, ki po njihovi oceni datira v 4. stoletje pr. Kr., v

TUJI TISK

La Repubblica

Nesrečni

Med enaindvajsetimi državami je Italija na osmem mestu po blaginji otrok v družinah. Ker so zajete večinoma visoko razvite države, so življenjske razmere otrok na splošno dobre, saj deluje sistem zdravstvenega varstva, otroška

smrtnost je nizka razen v ZDA, kjer je ta najvišja v razvitem svetu. V Italiji živi v revščini okoli 15 odstotkov otrok, enako je v Španiji, na Portugalskem, v Grčiji, Veliki Britaniji in ZDA. Samo skandinavske države so se v tem smislu zmogle obdržati na ravni 10 odstotkov. Kot sledi iz poročila, objavljenega na strani Unesca, je revščina v bogatih državah posledica političnih odločitev, ne pa ekonomskega razvoja. Angleški otroci in mladina se pritožujejo, da v Angliji vlada atmosfera »človek človeku volk«, da samo močnejši zmagujejo in zaradi odsotnosti trdnega varstva družine nižji sloji trpijo revščino.

Der Spiegel

Obnavljajo se

Do sedaj je bilo znano le, da se živčne celice obnavljajo samo pri živalih, znanstveniki pa so odkrili, da se v predelu človeških možganov, ki je sicer odgovoren za vonjanje, iz izvornih celic oblikujejo zreli nevroni, ki bodo nekoč

lahko pomagali »popraviti« poškodovane možgane. Vsak dan koža zraste za 0,002 milimetra. Nova krvna telesa že nekaj dni po tem, ko nastanejo v kostnem mozgu, začnejo izpolnjevati svoje temeljne funkcije. Z živčnimi celicami je vse veliko bolj zapleteno. Živčni končiči se obnavljajo v rokah, nogah in v tolšči kože, toda v centralnem živčnem sistemu se to ne dogaja, zato človek s poškodovanim hrbteničnim mozgom ne more več hoditi, živčno tkivo pa se nepovratno poškoduje pri infarktu. Zato je zadnje odkritje o razvoju novih celic v možganih še toliko pomembnejše.

čas torej, ki je veljal za zlato obdobje antičnega gledališča.

Voda na Marsu Na posnetkih Marsa z raziskovalne sonde ameriške vesoljske agencije NASA so razvidni novi dokazi, da je bila na tem planetu nekoč voda. Na posnetkih je namreč vidno, da so v

skalah večje doline temne in svetle plasti, med njimi pa več linearnih razpok, ki so obdane s svetlo skalo. Svetlejši deli naj bi nakazovali, kje je voda prodirala skozi skale, saj so minerali in tekočina osvetlili in utrdili skale, da so tako postale odpornejše od preostalih območij. Površina Marsa je sicer premrzla, da bi bila tam tekoča voda, vendar znanstveniki verjamejo, da bi se lahko voda na površje prebila iz globljih plasti in tam odložila naplavine, oblikovala jarke ter šele nato zamrznila.

Heroinski bankovci V Rimu so v okviru raziskave inštituta za go-

spodarski kriminal sledi kokaina odkrili kar na 97 odstotkih bankovcev za 20 evrov. Po podatkih italijanskih policistov, ki opozarja-

jo, da je uporaba tega mamila na Apeninskem otoku zelo velika, ob tem dodajajo, da so te bankovce uporabljali predvsem pri jemanju kokaina. Italija ni edini primer razširjene uporabe mamil v Evropi, saj je inštitut za raziskave na področju biomedicine in farmacije v Nürnbergu leta 2003 na 19 od 20 bankovcov odkril sledi kokaina, do podobnih izsledkov pa so prišli v Veliki Britaniji in Španiji.

Kip pisarja Arheologi so blizu piramide v Saqqari južno od Kaira našli redek dvojni leseni kip starodavnega egipčanskega pisarja in njegove žene. Dvojni kip Ha-Kaja in Spri-Ankh je bil najden v grobnici iz blata iz obdobja pozne pete ali zgodnje šeste dinastije faraonov, približno sredi 24. stoletja pred Kr. Pisar verskih zapisov in njegova žena sta bila pokopana v nekropoli blizu piramide, ki je bila zgrajena za Tetija, prvega faraona šeste dinastije. Grobnico je odkrila

skupina egiptovskih in avstralskih arheologov, ki območje Saqqare preiskuje že od zgodnjih sedemdesetih let minulega stoletja.

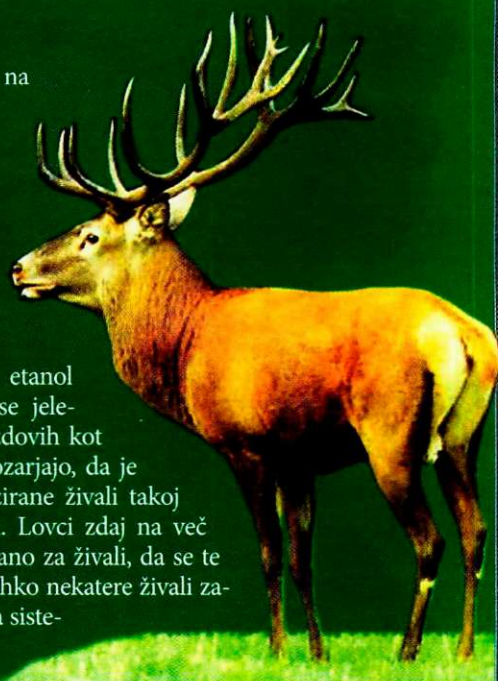
Kolera Poznavalci razmer v Etiopiji ocenjujejo, da je zaradi posledic kolere umrlo najmanj 700 ljudi, več kot 60 tisoč pa jih je okuženih. Zaradi tega menijo, da bi morali v državi uvesti izredno stanje, vendar se ministrstvo za zdravje razglasu upira, čeprav so jih mednarodni strokovnjaki opozorili, da gre de-

jansko za epidemijo kolere. Državne oblasti še vedno zanikajo, da bi šlo za kolero, in zatrjujejo, da gre za drugo vrsto bolezni. Bolezen naj bi bila izbruhnila aprila leta 2006 po močnem dežju, prizadela pa je tudi prebivalce sosednje Somalije in Kenije.

Opijanjeni

Zavod za gozdove na Češkem v zadnjem času opozarja sprehajalce na pijane jelene, ki se opotekajo po tamkajšnjih gozdovih. Krivec za to je glukoza v listih ogrščice in repe, iz katere po vretju nastane etanol in zaradi katerega se jelena opotekajo po gozdovih kot pijanci. Ob tem opozarjajo, da je treba tako alkoholizirane živali takoj prijaviti lovski zvezi. Lovci zdaj na več krajih nastavljajo hrano za živali, da se te ne bi opijanile, saj lahko nekatere živali zaradi motenj živčnega sistema tudi poginejo.

VIP: STA

TUJI TISK

Mignews

Dokazano

Ameriški znanstveniki so našli genetske dokaze sorodstva med severnoameriški Indijanci in ljudstvi vzhodnih predelov Rusije. Značilno razločevalno zaporedje DNK, ki so ga našli pri severnoameriških Indijancih, imajo tudi

avtohtoni prebivalci Sibirije. To odkritje potrjuje hipotezo, da so ameriški domorodci izšli iz ljudstev, ki so živela na prehodu med evrazijsko in ameriško celino, kjer je kasneje nastal Beringov preliv. Pregledani so bili vzorci DNK sibirskih ljudstev, 53 azijskih narodnosti in 18 narodnosti domorodnih prebivalcev Amerike. Skupaj je bilo pregledanih 1500 vzorcev, med njimi 445 vzorcev DNK Indijancev. Iskali so ponavljanje dela DNK 9RA, ki so ga našli vsaj pri enem predstavniku vsake narodnosti ameriških domorodcev, pri dveh narodnostih, ki živita v vzhodni Sibiriji, drugi narodi Sibirije, Mongolije in Japonske pa nima- jo tega označevalca.

The New York Times

Spomin

Odrasli se redko spominjajo dogodkov iz zgodnjih let, vendar to ne pomeni, da dojenčki ne oblikujejo spominov. Ta pojav se imenuje »amnezija dojenčkov«. Dolgo časa je veljalo prekrivčan, da dojenčki ne morejo

oblikovati spomina, vendar se je to izkazalo za neresnično. Sposobnost oblikovanja spomina je odvisna od struktur možganov, ki se razvijajo ob različnih časih. Te strukture se oblikujejo med osmim in osemnajstim mesecem življenja, v tem času pa strmo narašča tudi sposobnost dolgoročnega spomina. V starosti od šest mesecev do dveh let si otroci zapomnijo dogodke za en dan ali do enega leta. Tako imenovano spominsko »cedilo« odraslega človeka ima majhne odprtine, otroško pa velike, zato se pri dojenčkih veliko spominov izgubi. Odrasli ljudje si ponavadi dobro zapomnijo samo dogodke iz otroštva, ki so močno čustveno obarvani.

Dr. Robert Perkovsek

Dialog brez napetosti ni pravi dialog

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

Rodil se je leta 1965 v Ljubljani. Po končani Gimnaziji Ivana Cankarja v Ljubljani se je tam vpisal na filozofsko fakulteto, kjer je študiral klasično grščino, sociologijo kulture in filozofijo. Vzporedno je študiral teologijo in vstopil v Misijonsko družbo. Doktorat iz filozofije je naredil na Katoliškem inštitutu v Parizu. Je prodekan za študijske zadeve na teološki fakulteti, kjer je docent na katedri za filozofijo. Je član Slovenskega filozofskega društva in sekcije *Generatio europea* Evropske akademije znanosti in umetnosti s sedežem v Salzburgu. V francoščini je izdal knjigo *Eksistencialni status platonizma*, v nemščini pa *Heidegger-Index*.

Ste član Misijonske družbe, podiplomsko pa ste študirali na Katoliškem inštitutu v Parizu tako kot vaši sobratje kardinal dr. Franc Rode, celjski škof dr. Anton Stres in profesor na teološki fakulteti dr. Drago K. Ocvirk. Je za člane te družbe običajno, da se po diplomski študijsko izobražujejo v Parizu?

Res je, da smo nekoliko bolj povezani na francoski prostor, ker je tudi naša družba po izvoru francoska. Sv. Vincencij Pavelski, naš ustanovitelj, ki je živel v 17. stoletju, je največ deloval v Parizu. Tam je bilo dolgo časa tudi naše vrhovno vodstvo. Prvi od naših sobratov je v Parizu študiral dr. Franc Rode ob koncu petdesetih let prejšnjega stoletja. Tako je odprl pot drugim sobratom. Razlog je tudi ta, da ne bi vsi študirali v Rimu, kjer se podiplomsko izobražuje največ slovenskih duhovnikov. Ne nazadnje je Pariz zaradi svoje odprtosti študijsko izredno zanimiv. Tam se na področju filozofije vedno dogaja kaj novega.

Kakšno je poslanstvo Misijonske družbe, ki ji pripadate?

Misijonska družba je najprej misijonska. Z misijoni na francoskem podeželju je Vincencij poskušal odgovoriti na veliko duhovno krizo v svojem času. Tako so se začeli misijoni, kakršne poznamo danes. Misijonarje je pošiljal tudi v kraje, ki krščanstva še niso poznali, na primer na Madagaskar. Drugo poslanstvo družbe je delo med ubogimi. Vojne v 17. stoletju so za seboj puščale pravo opustošenje. Na to revščino se je Vincen-

cij odzval z organizirano pomočjo ubogim in družbi dal za geslo evangeljske besede: »Prišel sem, da oznanim blagovest ubogim.« Pri nas to delo v različnih krajih opravlja Vincencijeva zveza dobrote. V Ljubljani na primer vsak dan deli hrano brezdomcem, jih sprejema v zbirnem centru, kjer se lahko uredijo idr. Naše tretje poslanstvo je vzgoja duhovnikov. V Vincencijevem času ni bilo veliko možnosti za izobraževanje. Sam pa je čutil prav to, kako nujni sta za duhovnika dobra izobrazba in vzgoja. Člani družbe so tako delovali kot vzgojitelji po semeniščih. Pri nas to poslanstvo izpolnjujemo s svojim delom na teološki fakulteti, kjer sedaj predavamo trije, pred tem pa sta na fakulteti delovala še dva sobrata, kardinal dr. Franc Rode in sedanji celjski škof dr. Anton Stres.

V času dodiplomskega študija ste tako rekoč sočasno študirali teologijo na ljubljanski teološki fakulteti, ki tedaj še ni bila članica ljubljanske univerze, ter filozofijo, grščino in sociologijo kulture na filozofski fakulteti. Kaj je vplivalo na vašo izbiro omenjenih študijskih smeri? Je bilo težko usklajevati obveznosti na dveh fakultetah hkrati?

Ker se zaradi okoliščin nisem mogel vpisati takoj na teologijo, kar sem si želel, sem začel študirati na filozofski fakulteti, kamor sem v času gimnazije hodil poslušat grščino, nekoliko z zamudo pa sem se še isto leto vpisal na teologijo. Zaradi sorodnosti programov se je obveznosti dalo usklajevati. To bi bilo danes težje.

Še besedo o fakulteti. Večkrat kdo negotuje, da teološka fakulteta ne sodi v univerzo. Naj spomnim, da je bila leta 1919 med štirimi ustanoviteljicami ljubljanske univerze. Pred drugo svetovno vojno je univerza dala tri rektorje v štirih mandatih. Iz univerze jo je povojna oblast izključila 31. junija 1952, na datum, ki ne obstaja. Akt o izključitvi je bil torej pravno neveljaven, zato tudi leta 1991 ni bilo večjih težav z vrnitvijo fakultete pod okrilje univerze. Sicer pa je teološki študij na Slovenskem najstarejši organizirani študij, ki je skoraj brez premora potekal od začetkov 1589 v Gornjem Gradu. Tudi ljubljanska filozofska fakulteta vidi svojega predhodnika v

študiju filozofije, ki so ga 1704 uvedli jezuiti na svojem kolegiju. Prav tako je bil teološki študij pomemben predhodnik Univerze v Mariboru, kjer je škof Slomšek že leta 1859 ustanovil teološko šolo.

Duhovniško posvečenje in novo mašo ste dočakali sredi vojne vihre leta 1991 ...

Nekateri sošolci so morali novo mašo zaradi nevarnosti prestaviti. V ljubljanski župniji sv. Petra so jo zaradi alarma za letalski napad prekinili in jo nadaljevali popoldne. Jaz sem jo imel 7. junija v Godoviču, na dan, ko je general JLA Blagoje Adžić zagrozil z vojaškim udarom. Spomini domačinov na tiste dni so lepi. Takratni dogodki so jih zelo zbližali.

Filozofija pomeni »ljubezen do modrosti«. O ljubezni je lani v svoji okrožnici »Bog je ljubezen« govoril tudi papež Benedikt XVI. Kako pa na ljubezen gleda filozofija?

Ljubezen je ena najstarejših filozofskih tem. O njej so razmišljali že predsokratiki, Platon pa je v *erosu* prepoznal temeljno gibalno, ki človeka vodi k izpopolnjevanju samega sebe. Eros je tisto, kar človeka žene k popolnosti, k Bogu. Na tem mestu se je krščanstvo ujelo z grško filozofijo. Vendar je med grško in krščansko mislijo tudi razlika v pojmovanju ljubezni: po grškem pojmovanju je ljubezen dopolnjevanje samega sebe, se pravi, človek, ki je nepopoln, se mora dopolniti. Krščanstvo pa gleda na ljubezen bolj altruistično. Gre za darovansko ljubezen po zgledu Jezusa Kristusa. Bog je darovanska ljubezen. *Caritas* pomeni ljubezen do Boga, ljubezen do božje ljubezni, in hkrati ljubezen do bližnjega, ki izhaja iz ljubezni do Boga. V novoveški filozofiji te teme ne najdemo tako pogosto, saj je filozofijo pojmovala bolj kot znanstveno sistematiko.

Na teološki fakulteti ste diplomirali pod mentorstvom dr. Antona Stresa, in sicer na temo Heideggerjeve filozofije oz. o Bogu in biti. Če se prav spomnim, je Heidegger nasprotoval enačenju biti in Boga ...

Heidegger je brez dvoma eden največjih mislecev dvajsetega stoletja pa tudi eden ▶

► izmed najspornejših zaradi sodelovanja z nacizmom, čeprav je imel med najboljšimi učenci kar nekaj takšnih, ki so bili judovskega rodu: Hans Jonas, Hannah Arendt, Karl Löwith. Tudi njegov učitelj Edmund Husserl je bil judovskega rodu. Heidegger je začel s študijem teologije, bil v noviciatu pri jezuitih, a je bil zaradi zdravstvenih težav odpušen. Računal je na to, da bi prevzel stolico za krščansko filozofijo v Freiburgu, pa mu je to spodletelo. Nekoliko razočaran se je začel oddaljevati od katolištva. Močan vpliv so nanj imeli protestantski teologi, na primer Bultmann. Sam je menda nekoč izjavil, da bi rad postal drugi Luter. V svoji filozofiji pa se je vedno znova vračal k vprašanju Boga, vere in krščanstva. Njegova filozofija je nekakšno tiho razčiščevanje s krščanskim izročilom. Predvsem je kritiziral to, da je filozofija Boga razumela kot bitje in ga s tem podrejala pojmu biti. Sam, kakor je rekel, ne bi uporabil pojma biti v mišljenju Boga, če bi bil teolog. No, njegova kritika ni bila čisto upravičena. Se je pa približal negativni teologiji, zaradi česar so ga mnogi teologi sprejeli za svojega. Drugi so bili bolj kritični do tega. Med najostrejšimi kritiki je bil njegov učenec Hans Jonas, ki pravi, da Heidegger uvaja poganstvo, ki je verovanju nevarnejše kakor ateizem.

Kako pa bi opredelili pojem presežnosti, transcendence? Na filozofski fakulteti ste jo obdelali tako s filozofskega kot sociološkega vidika, v Parizu pa ste se posebej ukvarjali s Plotinom ...

Identiteta in prihodnost Evrope sta seveda odvisni od državljanov, ne od preambule ustavne pogodbe.

Plotin je eden najbolj briljantnih mislecev. Z neverjetno jasnostjo je mislil tudi tisto, česar ni mogoče izraziti. Živel je v 3. st. po Kr. Po rodu je bil iz zgornjega Egipta, učil je v Rimu, pisal v grščini. Pojem transcendence je domislil tako celovito, da mu kasnejša filozofija ni mogla dodati nič izvirno novega. Tudi glavni tokovi zahodne mistike imajo svoje korenine pri Plotinu. V izvornem pomenu je presežno tisto, kar presega vsa obzorja človeškega spoznanja, tudi obzorje biti. Zato presežnega ni mogoče opisati niti s pojmom biti, kar pomeni, da ga ni mogoče izreči. Na voljo je le najgloblji mistični izkušnji, ta pa je človeku darovana in ni sad njegovih prizadevanj in zmožnosti. Še eno pomembno posebnost najdemo pri Plotinu. V nasprotju z vzhodnimi duhovnostmi Plotin poudarja, da se v mističnem zlitju s presežnim ne izgubi oseba mistika. Na področju sociologije sem se s pojmom presežnosti srečal pri dveh pomembnih socioloških religijah, pri Thoma-

su Luckmannu in Petru Bergerju. Škoda, da ju – čeprav je Luckmann po rodu Slovenec – slovenska sociologija dolgo ni sprejela.

Kaj je sicer poslanstvo oz. namen filozofije? Mnogi si danes predstavljajo, da je to le teoretično razglabljanje brez koristi za človeka in družbo ...

Filozofija je nekakšna arheologija, ki koplje v globino človeške eksistence in poskuša odkrivati determinante smisla bivanja. To, mislim, je poslanstvo filozofije. Gre za vprašanja, ki jih v vsakdanji naglici hitro prezremo, pa so zelo pomembna, celo temeljna za naše življenje: na primer od kod prihajamo, kam gremo, kaj je moralno dobro, slabo. Brez odgovorov na ta vprašanja je človek izgubljen, potopljen v depresijo, ki je bolezen sodobnega časa.

Mnogi starogrški filozofi, tudi Platon in Aristotel, so se ukvarjali z Bogom oz. idejo Boga. Je torej mogoče potegniti vzporednico med filozofijo in teologijo, med razumom in razodetjem? Kaj pomeni naravna teologija?

Papež Benedikt XVI. poudarja, da sta krščansko verovanje in grška kultura utemeljena na razumu, usmerjena drug k drugemu in se dopolnjujeta. Vera teži k temu, da bi samo sebe razumela. K človekovemu dostojanstvu sodi, da tisto, kar počne, razume, da išče resnico. Razum je sredstvo, ki nam pomaga na poti do resnice. Na drugi strani pa filozof Jürgen Habermas, ki izhaja iz razsvetljenske tradicije, po enajstem septembru poudarja, kako pomembno je, da je tudi razum odprt

za religijo. Religije so nosilke tisočletnih življenjskih izkustev in so rezervoarji življenjskih resnic. Zato poudarja, da se mora sodobna znanost pustiti voditi tem življenjskim spoznanjem, do katerih sama ne more priti in to tudi ni njen poklic. Znanost je sposobna čudovitih spoznanj, ki pa jih je treba umestiti v širšo življenjsko modrost. Te se učimo od svojih prednikov. Brez teh življenjskih modrosti in njihovih religiozno-etičnih smernic lahko znanost postane sovražnica človeka. Pomislimo na uporabo atomske energije, na manipulacije v genskem inženiringu idr.

V srednjem veku je veljalo načelo, da je filozofija dekla teologije. Kaj to pomeni? Je s tem mišljena podrejenost?

Nikakor. Pomeni le, da opravlja svojo funkcijo. Filozofija je nekakšen laboratorij za sintezo in analizo temeljnih pojmov. V antiki je imela tudi nalogo duhovnega vodstva. To vlogo je v srednjem veku prevzela duhovna teologija. S tem je filozofija izgubila nekaj tiste vloge, ki jo je imela v antiki. Tudi danes je vloga filozofije v tem, da je nekakšen pojmovni servis drugim, področnim znanostim. Torej je nekakšna dekla, pravilneje rečeno: služenje.

Kje je mogoče danes iskati skupne točke med filozofijo in razodetjem glede na to, da je sodobni svet močno sekulariziran, prepad med evangelijem in kulturo pa velik? V Svetem pismu, natančneje v Apostolskih delih je omenjen Pavlov govor v Atenah, ko govori o Bogu na način, ki je prilagojen tamkajšnji kulturi, vendar je naletel na odpor, ko je začel oznanjati Kristusa.

V sodobni filozofiji je veliko zanimanja za vero. Prihajamo v postsekularistični čas. Sekularizem je bilo obdobje, ko je razum izključeval verovanje. Danes pa razum stopa v dialog z vero. Filozofija razuma ne jemlje več kot samozadostnega. Naloga razuma je, da v fenomenološkem smislu prisluhne specifični pojava kot pojava. Tako se filozofija odpira tudi pojavom, ki jih je prej izključevala iz svojega kroga, na primer razodetju ali učlovečenju, in iz njih celo izhaja. Tudi vprašanje krščanstva je čedalje bolj navzoče v filozofiji, v pozitivnem smislu, ne več v negativnem, kakor je bilo to v 19. stoletju, ki je krščanstvo prikazovalo kot zaostalost. Tako filozofija prispeva k renesansi krščanstva.

Sodobna Evropa se je v preambuli spodletele evropske ustavne pogodbe odrekla omembi krščanskih korenin. Je to lahko usodno za njeno identiteto?

Mislim da ne. Takšna, kakršna je, je Evropa zato, ker je krščanska. Demokracija, spoštovanje človekovih pravic in dostojanstva sta sad krščanske kulture. Druge kulture niso bile zmožne ustvariti teh temeljnih in univerzalnih vrednot, na katerih temelji današnja

globalna civilizacija. Pomislite, da temeljne človekove pravice še danes v marsikateri kulturi niso sprejete. To, da krščanstvo ne bi bilo omenjeno v preambuli, pa ni čisto samoumevno in v skladu z evropsko ustavno prakso. V marsikateri evropski ustavi najdemo omembo Boga ali verovanja. Irska ustava se začne z besedami: »V imenu presvete Trojice ...«, nemška z besedami »Ob zavedanju lastne odgovornosti pred Bogom«. Grška in malteška ustava omenjata celo veroizpoved. Identiteta in prihodnost Evrope pa sta seveda odvisni od državljanov, ne od preambule.

V kontekstu sekularizacije se pogosto pojavlja vprašanje, do katere meje sme religija nastopati v sodobni družbi in kulturi. Francija, kjer ste študirali, je med drugim domovina laicizma, ki se je manifestiral z znamenitim zakonom o ločitvi Cerkve in države leta 1905. Zakaj se je prav v Franciji pojavil laicizem, ne pa na primer v Nemčiji?

Naj spomnim na razliko med laicizmom in laičnostjo. Laicizem je poskus uniformiranja; misli, da smo lahko vsi enakopravni le, če smo vsi enaki. Zato je treba drugačne narediti enake. A takšno mišljenje je preživeto, čeprav pri nas mnogi še mislijo laicistično. Laičnost pa sprejema državljana v njegovi drugačnosti. Sodobni model laične države je model države-servisa, ki državljanu pomaga, da se uresniči v svoji drugačnosti. Z laicizmom ima Francija sama kar precej težav. Tudi v Nemčiji je bilo razsvetljenstvo močno, a se je razvilo bolj na teoretični ravni, Francija pa je znana po tem, da zna ideje prenašati tudi v prakso.

Nekateri slovenski intelektualci, še zlasti kritiki novega zakona o verski svobodi, menijo, da bi se morala Slovenija v odnosu do religije zgledovati po Franciji zaradi podobne opredelitve do religije v ustavi ...

... kakor lahko drugi menijo, da bi se morala zgledovati po kakšni drugi ureditvi. Francija je samo ena od evropskih držav, ni reprezentativna za vso Evropo. Model laicizma vsebuje veliko izključevanja. Kljub temu je francoski laicizem strpnejši od našega. Državne šole imajo na primer ob sredah prost dan za verouk.

Ste docent na teološki fakulteti. Kako bi odgovorili tistim, ki trdijo, da teologija ni znanost?

Pomembno je, kako razumemo znanost. Od Galileja naprej je novi vek znanost razumel v zelo ozkem, naravoslovnem smislu. V skladu s tem pojmovanjem vedenje, ki ni empirično preverljivo in matematično utemeljeno, ne more biti znanstveno. Danes je takšno pojmovanje preseženo. Neznanstveno je trditi, da je naravoslovnna empirično-matematična metoda obče veljavna. Gadamer – pred njim pa že Aristotel – je jasno pokazal, da je metoda podrejena predmetu misli. Metoda,

... biti Slovenec je ksenofob. Mislim, da so prav takšni stereotipi izraz nestrpnosti. Za velikimi besedami o strpnosti se skriva precej nestrpnosti.

ki jo uporablja etika, je povsem drugačna od metod, ki jih uporabljajo tehnične znanosti. Teologija sodi na področje humanističnih ved, ki imajo specifičen znanstveni aparat, povsem drugačen od naravoslovnega. Je kritična do same sebe in je sistemska. Ima torej vse elemente znanstvenega mišljenja. Pravzaprav je teologija najstarejša znanstvena panoga. Prvi grški znanstveniki so bili teologi; prvi srednjeveški znanstveniki so bili teologi; prvi novoveški znanstveniki so bili teologi. Spomnimo se Aristotela, Alberta Velikega, Descartesa ali Pascala. In s tem, ko je krščanstvo resnico postavilo v središče, je pospešilo demitologizacijo, odčaranje sveta, kar je odprlo pot znanstvenemu razumevanju sveta. V tem se krščanstvo ujema z grško kulturo.

Odzivate se tudi na aktualno dogajanje v družbi. V katoliškem tedniku Družina ste se tako kritično odzvali na dogajanje v zvezi z romsko družino Strojjan, česar pa nekateri katoličani niso sprejeli z odobravanjem. V zadnjem času se je poslovil dosedanji varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek, ki je vedno znova opozarjal na nestrpnost, tudi poročilo evropske komisije za boj proti rasizmu in ksenofobiji omenja diskriminacijo Romov, muslimanov in pripadnikov narodov iz nekdanjih jugoslovanskih republik. Kako vi gledate na nestrpnost? Smo Slovenci res nestrpni?

Slovenska ljudska kultura je zelo strpna. Takšno jo je naredila zgodovina. V tistem komentarju sem jo vzel v zagovor proti nekaterim »kulturnikom«, ki Slovence ponižujejo s spačenko »slovenceljni«. To so spet izkoristili ob omenjenem sporu in dokazovali svoj ideološki stereotip: biti Slovenec je ksenofob. Mislim, da so prav takšni stereotipi izraz nestrpnosti. Za velikimi besedami o strpnosti se skriva precej nestrpnosti. Kakor da nekateri ne morejo sprejeti tega, kar so, izročila, iz katerega so zrastle! Jasno, Ambrušanom in Strojjanovim pa želimo za vse čim boljši razplet.

Nestrpnost je spregovorila, ko je lani papež Benedikt XVI. izrekel citate, ki so spravili na noge veliko množico muslimanov, ki so se na papežev govor nasilno odzvali. V tedniku Družina ste zapisali, da je papež Benedikt XVI. goreč zagovornik dialoga, pred to pa postavlja iskanje resnice, brez katere je vsak dialog prazen in navidezen.

Dialog ni medsebojno dobrikanje, ampak napetost, pravi boj, kakor to vidimo v Platonovih dialogih. Če najprej ne povemo iskreno tega, kar mislimo, ne moremo iskati skupnih točk. Francoski filozof Goldsmith je rekel, da je dialog kot ptica, ki poskuša vzleteti, pa ima na nogah privezan svinec. Dialog brez napetosti ni dialog; pravi dialog izhaja iz jasnih, iskrenih besed. Mislim, da ga papež razume v tem smislu. ■

Skrivnost Kominterne

1. del

V. M.

Mohorjeva založba iz Celovca je izdala knjigo *Skrivnost Kominterne*, v kateri je Silvin Eiletz s pomočjo številne literature tudi slovenskemu bralcu odstrl pogled v to mračno organizacijo, ki je bila ustanovljena za izvedbo svetovne revolucije.

Silvin Eiletz je svojo knjigo *Skrivnost Kominterne* oprl na številno (neslovensko) literaturo, ki govori o Kominterni in vsem, kar je povezano z njo – stalinizmu, leninizmu, komunističnih partijah ter o breznih nasilja. Glavni vir mu je bila francoska zbirka tajnih telegramov Kominterne *Moscou-Paris-Berlin* iz leta 2003, v kateri so uredniki poudarili, da je nemogoče razumeti zgodovino evropskih komunističnih partij,

če ne poznamo Komunistične internacionale (Kominterne), ki je bila več kot dvajset let njihova skupna matrica. Objavljeni dokumenti v tej zbirki prikazujejo vso krutost stalinizma v razsežnosti, ki daleč presega človeško fantazijo.

Paranoja? Avtor se v knjigi ves čas opira na literaturo in ves čas prikazuje glavne akterje dogajanja, predvsem pa njihovo politiko ter ideologijo. Pri tem na več mestih poudari, da je stalinizem, ki je bil eden najbolj protičloveških sistemov v novejši človeški zgodovini, temeljil na nasilju (terorju) in na stalnem najhujšem strahu, ki je iz tega nasilja izhajal. Kljub temu je povzel nekatere svetovne avtorje, ki so poskušali pojasniti delovanje in bistvo stalinizma s paranojo, s katero naj bi bil obseden Stalin in s tem posledično tudi njegov sistem. Morda je paranoja igrala pomembno vlogo, vendar je bistvo leninizma, boljševizma, stalinizma in nasploh komunizma bolj preprosto: izvajati nasilje, ki pri ljudeh nemudoma povzroči eksistenčni strah. Na tem temelji vse drugo, na primer poslušna zvestoba, ovađstvo in ovajanje. V Sloveniji smo imeli med letoma 1941 in 1990 šolski primer takšnega sistema, zato je nepotrebno, da zanj iščemo razlage v manj pomembnih pojavih, kot je paranoja.

Nasilje in strah Naj na kratko povzamemo vsebino Eiletzove knjige. Zgodovina Kominterne se pokriva z zgodovino tragedije ruskega naroda, ki se je začela leta 1917 z boljševiško revolucijo. Boris Pasternak je v svoji knjigi *Doktor Živago* opisal arogantnost in zločinskost tako imenovanih ljudskih komisar-

jev in brutalnih boljševikov, ki niso imeli drugega nagiba kot prevzeti oblast in vladati ljudem. Pasternakovi ljudski komisarji, tako ženske kot moški, so primitivci, ki niso odgovorni nobenim moralnim načelom, ampak uživajo v svoji brezmejni oblasti, utrjeni z nasiljem in strahom.

Stalinistični sistem se je gradil na političnem (ideološkem) in administrativnem aparatu funkcionarjev in partijskih privržencev, ki so v tem sistemu računali na svoje koristi. In teh ni bilo tako malo. Seveda je tudi velik del prebivalstva sodeloval s stalinizmom in se z njim okoristil, čeprav gre tu predvsem za modus vivendi. Sistem se je popolnoma zbirokratiziral. Bil je neuničljiv, saj znotraj sebe ni imel opozicije, ki bi ga ogrožala ali odpravila. Vladal je zelo dolgo, v Sloveniji 45 let, v Sovjetski zvezi pa celo sedemdeset, kar pomeni, da je povsem zaznamoval več generacij. Danes sicer vemo, zakaj se je sesul. Temeljno spoznanje pa je, da je bil tako nečloveški, da je prav zaradi tega živel zelo dolgo. To »preprosto« resnico radi prezremo. Ponekod po svetu še vedno obstaja (Severna Koreja, Kuba, deloma Kitajska).

Politična policija Da bi imel sovjetski diktator svoj sistem pod nadzorom, je uvedel v njegovo osrčje tajno politično policijo GPU (oziroma NKVD), ki je bila odgovorna le njemu. Ta je leta 1934 postala »država v državi«, ali točneje, »država nad državo«; bila je hkrati sodna in izvršilna oblast.

Po Stalinovi smrti je v letih 1955–1958 prišlo na dan, da je bilo vodstvo NKVD v času stalinizma zbirališče pustolovcev s temno politično in kriminalno

preteklostjo. Stalin je za svojo tajno policijo potreboval ljudi, ki so mu bili popolnoma vdani in odvisni od njega, ker so od njega prejeli neomejeno oblast. Poleg tega so bili pripravljene izvrševati njegove zapovedi brez vsakršnih moralnih pomislekov. Bistvo sistema – in hkrati ironija – je bilo, da je bila večina teh funkcionarjev in agentov v tridesetih letih ubita in da je prišlo do nenavadnega pojava »dialektike« morilcev in žrtev. Morilci so postali žrtve sistema, ki so ga sami ustvarili. Tudi zato je bil stalinizem demonski sistem, saj so morilci sledili svojim žrtvam v gulagu ali kar na drugi svet.

Tajnost Do leta 1991 je bila Kominternina za zahodne zgodovinarje zavita v skrivnost. Šele ko so dobili dostop do strogo tajnih dokumentov v ruskih arhivih, je bilo pojasnjeno »najbolj temno obdobje, najmanj znana zgodovina komunističnih partij in Internacionale«.

Namen Eiletzove knjige je prikazati strukturo in organizacijo Kominterne v obdobju boljševizacije in v njenem dokončnem obdobju stalinizacije. Stalinizem je bil do leta 1945 omejen le na Sovjetsko zvezo, po končani vojni pa se je razširil kakor polip in zajel vso Vzhodno Evropo. Vse države so imele podobno stalinistično strukturo, razlikovale so se morda le po svoji doslednosti in učinkovitosti.

Skrivnost ali tajnost je bila vklesana v Kominterni v vse partije. Prav tako je bila tajna večina kontrolnih aparatov in drugih organov. To je bilo še posebej značilno za oči KGB oziroma NKVD v samem osrčju Kominterne. Tajnost je obdajala tiste dele Moskve, kjer so se šolali komunistični kadri. V zvezi z Mednarodno leninsko šolo, kjer so se v tridesetih letih šolali revolucionarji, avtor od »naših« omenja le Josipa Broz Tita (verjetno zaradi povzemanja tujih virov), vendar je treba tu – kar se tiče Slovenije – posebej poudariti, da je na njej sredi 30. let poučeval tudi Edvard Kardelj, kar pomeni, da že takrat ni bil le učenec, ampak

Silvin Eiletz

Dr. Silvin Eiletz je bil rojen leta 1928 v Slovenji Gradcu. Po vojni je emigriral iz Slovenije. Sredi 50. let je študiral ruščino in rusko zgodovino v Parizu, leta 1969 je doktoriral iz sovjetske filozofije v Berlinu. V letih 1969, 1970 in 1972 je opravil tri študijska potovanja v Sovjetsko zvezo. Med letoma 1970 in 1973 je predaval marksistično filozofijo na jezuitski univerzi v Buenos Airesu, med letoma 1973 in 1976 pa je študiral psihoanalizo na Dunaju, kjer je leta 1976 odprl svojo ordinacijo.

V letih 1975–1976 je kot profesor na dunajski univerzi poučeval sovjetsko filozofijo in psihoanalizo. Leta 2002 je bil gostujoči profesor na Univerzi v Mariboru, kjer je predaval na temo svoje knjige *Zgodovina neke kolaboracije: boljševiki in Nemci 1914–1918*; knjiga je leta 2001 izšla pri Celovski Mohorjevi.

tudi učitelj revolucionarne doktrine, za katero (še posebej Slovenci) dovolj dobro vemo, da je ena najbolj zločinskih političnih (ideoloških) doktrin v novejši zgodovini. Tajnost je obdajala tudi komuniste v ilegali.

Ovadah Tito Zgodovina Kominterne nam pokaže tudi ozračje, v katerem se je preoblikovala duševnost ruskega človeka, deloma pa tudi moralni propad tistih, ki so si poskušali z ovadbami rešiti življenje. Avtor kot ovaduh posebej označi Tita, vendar ta ni ovajal zato, da bi reševal svoje življenje, ampak ker je gradil svojo kariero. Kariere so delali tisti, ki so okoli sebe odkrivali ter s tem uničevali tako imenovane trockiste.

Grožnja in strah sta povsem prepojila družbeno ozračje in povzročila skrajno nezaupljivost med ljudmi. Sovjetski diktator je tako prevzgojil ljudi, da so se mnogi bali celo sami sebe – bali so se, da jim ne bi ušel v javnost kak nedovoljen stavek, beseda ali vzklík. Številni ljudje so v tistem času zaradi nenehnega strahu celo na pol ponoreli in tako postali nesposobni za delo.

Zgodovina Kominterne je zgodovina tako precizne organizacije, kakršne doslej ne pozna nobena druga politična oblast. Niti nacistična je na nekaterih področjih ni dosegala. Naloga Kominterne je bila stroga kontrola in ustvarjanje strahu (terorja) na vseh ravneh družbe.

Komunistični krematorij Avtor je v knjigi prikazal časovne etape stalinizma in s tem politike Kominterne. Tako veliko izvemo o prilagajanju oziroma

spreminjanju strategij, ki so bile pogosto vrtoglavo nagle, kar je povzročalo huda nasprotja in tragedije, posebej v tridesetih letih, ko je Kominternina narekovala politiko antifazišizma, »ljudskih front«, antiimperializma in domovinske vojne. Zlasti Stalinovo paktiranje s Hitlerjem leta 1939 je pri komunistih po Evropi povzročilo hude dileme in posledično velike spore.

Veliko izvemo o francoski komunistični partiji, ki je bila v 30. letih najmočnejša v Evropi, in o tragedijah nemških komu-

nistov. Še posebej zanimive so osvetlitve delovanja Stalina in Kominterne med špansko državljansko vojno (1936–1939), kar je zanimivo tudi za Slovence, saj so se tam šolali nekateri kasnejši vodilni partizanski boljševistično nastrojeni voditelji, na primer Franc Rozman-Stane in Dušan Kveder. Prav neverjeten je podatek, da je NKVD v Španiji uporabljala skrivni krematorij, v katerem se je znebila svojih žrtev, s čimer ni za njimi ostala nobena sled (stran 117). **D**

25. - 31. marec 2007

radijski misijon z brati kapucini na radiu ognjišče

ZIVETI V KRISTUSI

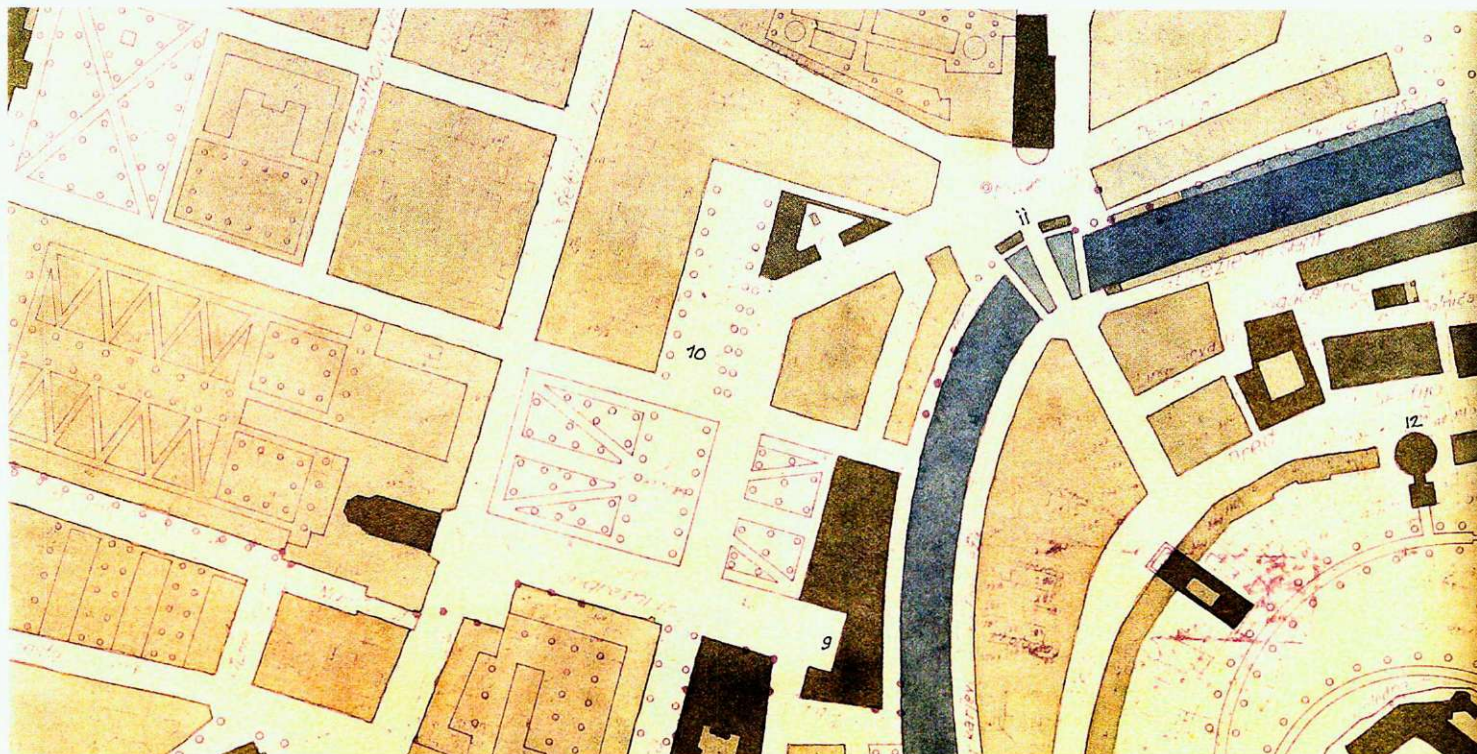
25. 3. 11^h začetek s sv. mašo pri bratih kapucinih v škofiji loki
29. 3. 20^h glasbeni večer za mlade v zavodu sv. stanislava
30. 3. spovedni dan
31. 3. 17^h zaktjuček pri bratih kapucinih v vipavskem križu

dnevni program:
7¹⁵ zgodba o svetniku za otroke
10¹⁵ misijonsko premišljevanje
13^h misijonsko premišljevanje
17^h misijonski pogovor
19³⁰ prenos molitve
20³⁰ misijonski večer (kontaktna oddaja)
10³⁵ 14^h priložnost za telefonski pogovor z duhovnikom (tel. 01 512 77 84)

Neuresničena vizija

V. M., foto: arhiv Demokracije

V Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) v Ljubljani je na ogled razstava načrtov Jožeta Plečnika, ki nosi naslov *Da ne pride v pogin in pozabljenje*. Predstavljeni so načrti, ki jih je mojster naredil med vojno, nato pa izročil v hrambo NUK.

Izsek iz Plečnikovega načrta Ljubljane

Razstava predstavlja zbirko dvaindvajsetih načrtov, ki jih je leta 1943 arhitekt Jože Plečnik podaril tedanji Univerzitetni biblioteki (danes NUK), s pripisom, »da ne pride v pogin in pozabljenje«. V njej so načrti za urbanistično ureditev Ljubljane in za nekatere javne

zgradbe, za katere Plečnik ni verjel, da jih bo mogel kdaj realizirati, sodili pa so v njegovo vizijo mesta in jih je želel ohraniti prihodnjim rodovom.

Slovenske Atene V načrtih je idejo grških Aten projiciral v svoj čas. Z njeno uresničitvijo bi dobili slovenske Atene. Njegova Ljubljana bi imela vse sestavine »klasičnega« sredozemskega mesta, zunanosti njegovih zgradb pa bi ljudi nagovarjale z nenavadno inventivnim modernističnim parafraziranjem minulih arhitekturnih slogov, izvedenih v modernih materialih.

Spremljajoči katalog razstave vsebuje besedili naših najboljših Plečnikovih poznavalcev Petra Krečiča in Damjana Prelovška, ki načrte umeščata v širši okvir njegovega arhitekturnega snovanja mestne podobe Ljubljane. Pred-

govor kustosa razstave Veselina Miškovića razstavo uvršča v niz avtorskih premišljanj o tem, kako se v gradivu NUK kaže proces nastajanja slovenske nacije, ter predstavlja svoje misli o Jožetu Plečniku in njegovem mestu v »ideologiji« slovenstva. Na koncu kataloga je objavljena tudi izbrana bibliografija o Plečniku za obdobje 1945–2006.

Plečnikove načrte je Miškovića leta 1999 odkril povsem po naključju v depoju kartografske in likovne zbirke. Tam je naletel na zavoj, na katerem je bila Plečnikova pisava, v njem pa je odkril mali zaklad, kar je danes vsem jasno.

Mojstrova vizija Načrti o ureditvi Ljubljane so mojstrova vizija, za katero je vedel, da ne bo uresničena. Bila je premočna, prevelika, prezahtevna, da bi se dala uresničiti. V načrtih predlagane rešitve so tako veličastne, da jih tako majhno mesto, kot je Ljubljana, ne bi moglo uresničiti. Sestavni del Plečnikovega predloga ureditve mesta predvidevajo tudi obsežna rušenja, kar je ne le finančno skoraj neuresničljivo, ampak je v nasprotju z umetnostno-zgodovinsko doktrino ohranjanja zgodovinske podobe mesta (edino če ne pride, Bog ne daj, do naravne katastrofe, kot je bil potres leta 1895). ▣

Radio Krka
106.6 MHz

Svet je čedalje manjši

V. M.

Izšla je prva številka revije *National Geographic Popotnik* v slovenščini, ki je, kot poudarjajo uredniki, namenjena popotnikom, turistom in avanturistom.

Poleg revij *National Geographic Slovenija*, *National Geographic Junior* in *National Geographic Mini* je to že četrta revija iz družine *National Geographica* v slovenskem jeziku. Zasnovana je po reviji *National Geographic Traveler*, ki ima sedež v ZDA, lokalne izdaje revije pa izhajajo na Poljskem, v Španiji, na Nizozemskem, Kitajskem, v Rusiji in Izraelu. Zdaj se jim je pridružila še Slovenija.

Z revijo *National Geographic Popotnik* je slovenski medijski prostor, kot zagotavljajo uredniki, pridobil kakovostno revijo,

namenjeno turizmu, popotništvu in avanturizmu. Turistična dejavnost v svetu narašča iz leta v leto, pojasnjujejo in s tem opravičujejo izid nove revije. Svetovna turistična organizacija je za prihodnji desetletji napovedala kar 4,1-odstotno rast na letni ravni. Leta 2020 naj bi po svetu potovala že poldruga milijarda ljudi. Ker čedalje več ljudi potuje, potrebujejo tudi kakovostne informacije.

Bogato, zanimivo In kaj jim ponuja *National Geographic Popotnik*? Bogata vsebina je name-

njena vsem, ki radi potujejo po Sloveniji in tudi širše po svetu. Prispevki v reviji so kombinacija prevodov člankov tujih avtorjev iz revije *National Geographic Traveler* in slovenskih avtorskih besedil. V prvi številki je na uvodnem mestu reportaža o prikupnih francoskih vasicah. Tako imenovani pogled poznavalca je namenjen prikazu Pariza (priložen je zemljevid Pariza). Poleg znamenitosti so navedene restavracije, bistroji, hoteli, trgovine in mnogi popolni naslovi. Tretji prispevek, namenjen Franciji, prikazuje Provanso. V posebnem pri-

kazu spremljamo vzpon na Mont Blanc, najvišjo goro v Alpah. Podamo se tudi na Korziko.

Urednica revije Darja Verbič je prispevala reportažo *V zavetju Kralja Matjaža*, ki prikazuje Koroško, še posebej Šentanel. Ista avtorica nas vodi tudi po poti literarnih velmož po območju Velikih Lašč.

Novinarica Maja Roš nam v rubriki *V pasti adrenalina* približa balonarstvo. Poleg lastnih doživetij nam naniza tudi številne podatke o balonarstvu in njegovi zgodovini, doda pa tudi krajše prikaze drugih t. i. zračnih športnih dejavnosti. V posebnih prispevkih so prikazani Nova Gorica s Kostanjevico, pust na Slovenskem in Sandnikarjev muzej v Kamniku.

Štirikrat na leto Revija namenja velik poudarek kakovosti na vseh ravneh: izboru besedil, prevodom, fotografijam in zemljevidom.

Revija *National Geographic Popotnik* bo izhajala štirikrat na leto. Vsak izvod bo obširno obdelal določeno temo. V prvi številki je to Francija. V prihodnji številki, ki izide maja, bo podrobneje opisana Grčija, septembra Italija in novembra London. Vsaki številki je priložen zemljevid. Letos so to karte Pariza, Grčije, Rima in Londona, ki so jih pripravili v kartografskem oddelku *National Geographica*. Vsak izvod revije obsega najmanj sto strani, formata 205 x 266 mm, tiskan pa je na vrhunskem gladkem papirju. Cena številke je 8,50 evra (2.037 tolarjev), spletna stran revije je www.ng-popotnik.si, v Sloveniji pa je njen založnik tako kot za druge izdaje *National Geographica* založba Rokus Klett. **D**

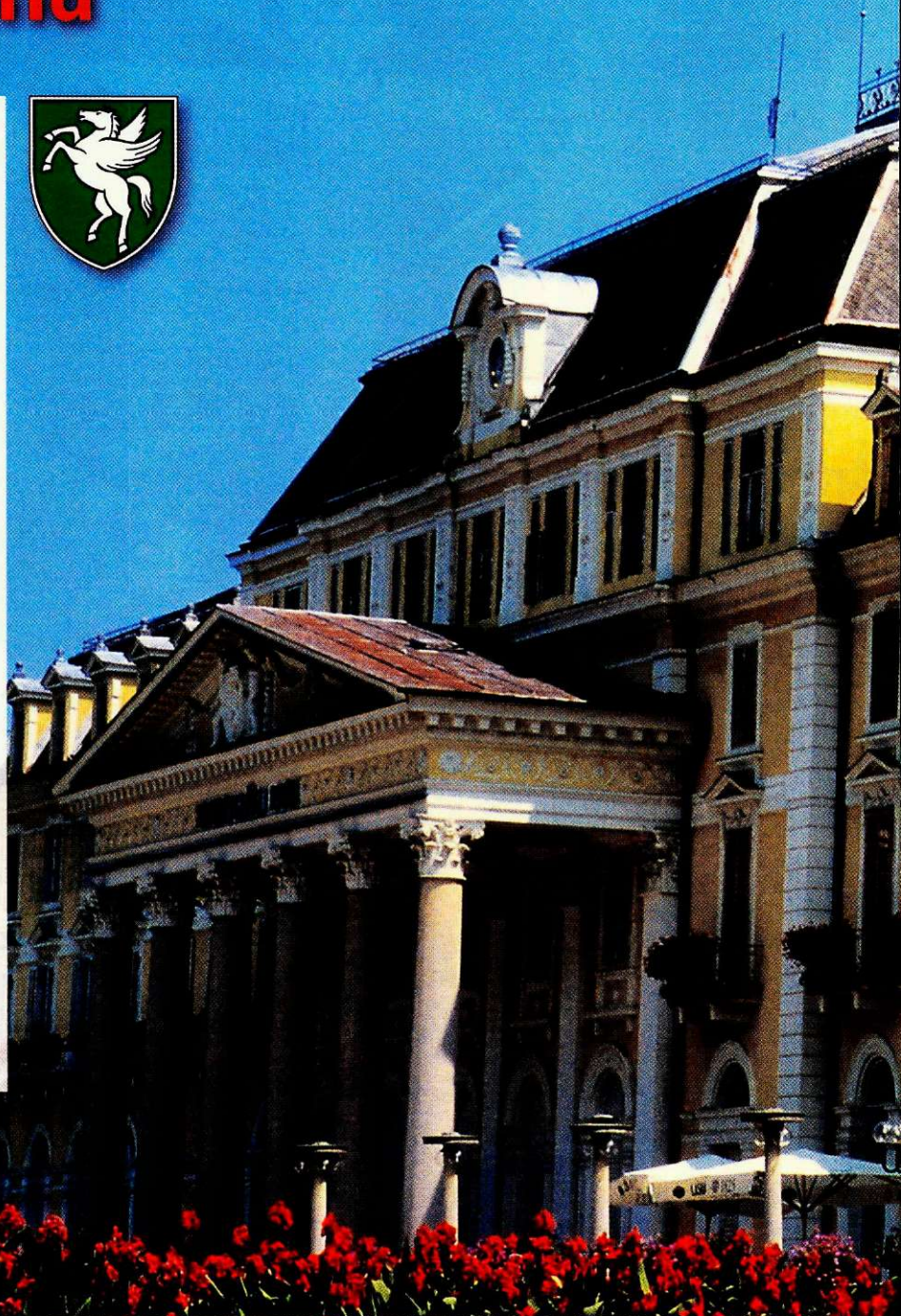
Rogaška Slatina

Petra Janša, foto: B. Bajželj, K. Lajevec

Rogaška Slatina (228 m) je mestno naselje v severovzhodnem delu Zgornjesotelskega gričevja, ki leži ob Ratanskem, Irskem in Imenskem potoku. K njemu spadajo zaselki Imence, Sv. Križ in Takalce. Po dolini tečeta železniška proga in stara glavna cesta Celje–Krapina. Nova obvoznica je speljana severno od kraja, skozi Spodnje Ngonje. Razvoj kraja je tesno povezan z zdraviliškim turizmom in danes je Rogaška Slatina **največje slovensko zdraviliško turistično naselje**, saj je v hotelih in zasebnih sobah na voljo okrog 1.360 ležišč.

Termalno-mineralna voda ima v bazenih od 27°C do 36°C, njeni telesu prijazni učinki pa temeljijo na vsebnosti natrija, kalija, magnezija, kalcija, sulfata in hidrogenkarbonata. Znamenitost kraja je tudi **kristalno steklo iz Steklarne Rogaška**, ki je danes znano po vsem svetu.

Legenda o Pegazu Vlogo atributa v grbu občine prevzema Pegaz na podlagi legende o nastanku rogaškega vreleca. V grboslovje vstopa Pegaz iz grške mitologije in ga pogosto srečujemo v povezavi s kultom vode. Njegova legenda je zapisana in upodobljena v nemški izdaji **knjige Roitschocrene iz leta 1687** avtorja Johana Benedicta Gründla, ki je prva znanstvena monografija o rogaški mineralni vodi. Tu je na prvi strani bakrorez, **prikaz legende o nastanku rogaških vrelcev mineralne vode**. Apolon, bog sonca in zdravilstva, je pozval krilatega konja Pegaza, ko je hotel odleteti na goro Parnas, naj na upodobljenem mestu udari s kopitom in tako odpre Roitschocrene, rogaški vrelec, podobno kot je po grški mitologiji odprl vrelec Hipokrene (hippos-konj).

Kapelica sv. Ane Leta 1804 so lastniki nastajajočega zdravilišča na Slatini zgradili kapelico in jo posvetili sv. Ani. Čaščenje Marijine matere, med ljudmi najbolj priljubljene svetnice, zavetnice žena in deklet, je povsem ustrezalo novi naravi kraja in je bilo ustrežnejše od čaščenja češkega svetnika sv. Janeza Nepomuka, ki so ga v kraj v začetku 18. stoletja vpeljali dunajski lekarnarji in je simboliziral blaginjo zdravilne vode. Katoliški svet je častil sv. Ano kot simbol materinstva že v 10. stoletju. Usliševala pa je tudi prošnje po blagodejnem dežju, »svete Ane

doti«, ki je sredi sušnega poletja poskrbela za letino. Mnogo studencev s čudodelno vodo je bilo imenovanih po njej. »**Voda sv. Ane**« je bila zdravilo zoper vročino, bolezni glave, trupa, želodca, priporočali so jo tudi nosečnicam in obsedencem.

Čaščenje sv. Ane v Rogaški Slatini se je ujemale z vnovičnim razmahom v 19. stoletju, ko je skupaj z akcijo naprednega, gospodarsko uspešnega **deželnega glavarja Attemsa** liberalno usmerjeni **nadvojvoda Janez, Habsburžan**, sin cesarja Leopolda II., takoj po stalni nastanitvi v Gradcu začel voditi prizadevanja za ureditev zdravilišča v Slatini. Ozračje, ki ga je ustvaril v zdravilišču, je zahtevalo zaščito svetniške avtoritete, ki je bila tako kot on priljubljena med ljudstvom in sprejemljiva tudi za obiskovalce zdravilišča zunaj katoliškega sveta, saj je poo-

Kristalna dvorana v Grand hotelu Rogaska

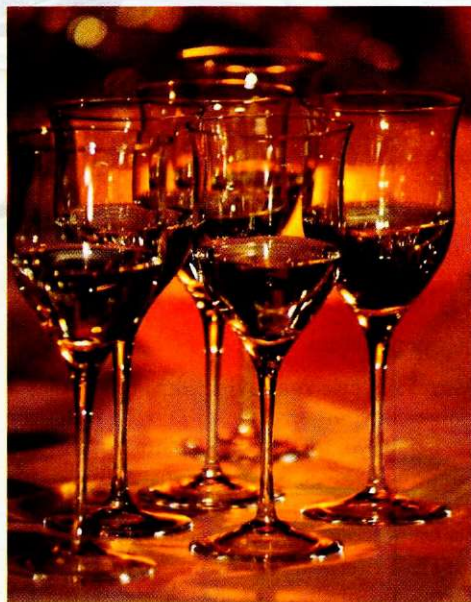
Kip Pegaza v osrednjem bazenu

Kapela sv. Ane iz začetka 19. stoletja

sebljala skrb za zdravje. S svojim praznikom je v novo ustanovo vnašala brezbržno radost in romantično vedrino.

Anin ples V deželah habsburške monarhije so že v 18. stoletju **26. julija obhajali razkošne veselice v čast »lepim Anicam«**. Njim na ljubo so skladatelji komponirali mnoge polke in četvorke. Slatinska veselica je bila v Trstu izpričana že leta 1776 in se je obdržala vse do danes. V noveli z naslovom »Anin ples« (Der Annaball) iz leta 1835 avtorja Johanna Gabriela Seidla, ki je kot celjski gimnazijski profesor dobro poznal razmere v Slatini, opisuje ljubezensko zgodbo med 34-letnim bogatim vdovcem, bankirjem baronom Edvardom von Althofom, in 24-letno vdovo, pevko Anno Müller. Za njen obetavni razvoj naj bi bil usoden prav Anin ples, ki je že takrat označeval višek sezone v zdravilišču in je kmalu postal **najpomembnejša plesna prireditev na Spodnjem Štajerskem**. Njegovi udeleženci niso imeli nobenih pomislekov ples dočakati kar v svojih kočijah, saj je bila prostorska stiska v zdravilišču zelo velika. Po molitvi v premajhni zdraviliški kapelici so park preplavile trume njegovih udeležencev, ples pa se je začel s slovesno polonezo. V drugi polovici 19. stoletja se je plesna prireditev preselila iz stare v novozgrajeno **Zdraviliško dvorano** in dobila še slovesnejšo podobo. Predvečer praznika so poživili s koncerti, z iluminiranimi podobami sv. Ane v zdraviliškem parku in z ognjemetom. Kdaj so na plesu začeli izbirati najlepšo udeleženko, ni znano, ve pa se, da se je tradicija izbora obdržala vse do leta 1940.

Kozarci, izdelani v Steklarni Rogaska

Zdravilišče Rogaska Slatina Zdravilišče sodi z večstoletno tradicijo med starejša in pomembnejša zdravilišča v Sloveniji in Evropi. Izkopanine in rimska cesta, ki je mimo Lemberga in Rogatca vodila iz Celeie v Petovium, dokazujejo, da so območje Rogaske Slatine poznali že Kelti in Rimljani. V neposredni bližini **vrelca Tempel** (poleg Templu sta najbolj znana **vrelca Donat in Styria**) so našli rimsko bronasto iglo s šestimi glavami, v studencu v bližnji Kostrivnici pa keltske kovance.

Zdravilne učinke vode so že pred prvimi pisnimi omenjanji številni znani okoličani pa tudi romarji, ki

so glas o čudežni zdravilni moči širili po vsej deželi Štajerski in dalje. Prvi pisni viri o mineralni vodi so bili objavljeni leta 1572, ko je slavni alkimist Lenhardt Thurneysser iz Frankfurta v svojem delu Pison objavil prvo analizo mineralne vode iz enega od vrelcev nedaleč od cerkve sv. Križa.

Danes se je uveljavilo prepričanje, da je **vrelce odkril hrvaški ban grof Peter Zrinjski**, ki bi naj bil približno leta 1665 na lovu v okolici Rogaske Slatine. Ker je imel težave z jetri, so mu kmetje priporočili pitje vode iz vrelca sredi gozda v bližini **župnijske cerkve sv. Križa**. Ban je čudežno ozdravel in hkrati poskrbel za sloves tako imenovane svetokriške mineralne vode.

Donat Mg za zdravje Leta 1908 so pod vodstvom geologa in vrelčnega inšpektorja iz Karlovih Varov dr. J. Knetta našli takrat najbolj mineralizirano vodo in jo poimenovali **donat**. Zaradi **visoke vsebnosti magnezija** je to edinstvena zdravilna mineralna voda, ki pomaga pri zdravljenju vrste bolezni, kot so bolezni srca in ožilja, jeter, žolčnika, trebušne slinavke, živčevja in želodčnih bolezni. Ugodno vpliva na koncentracijo sladkorja in na povišan krvni tlak.

Pitna kura donata Mg v kombinaciji z izbranimi terapijami je nepogrešljiva pri odpravljanju zapeke, debelosti, pri čezmernem izločanju želodčne kisline in zgage.

Ker pitje donata Mg odlično vpliva na organizem v stresnih situacijah, ob umskih in telesnih naporih, ko se potrebe po magneziju povečajo, je magnezijev program izjemen tudi kot antistresni program.

Juneževa domačija - kulturni spomenik

Na donatu je upodobljen Apolon, najlepší med grškimi bogovi

Črna kuhinja

Juneževa domačija Leži na obrobju nekdanje vasice Tržišče in je eden **najpomembnejših kulturnih spomenikov** v občini Rogaska Slatina. Domačija ohranja staro podobo, od njenega nastanka pa sta minili skoraj dve stoletji. Hiša obsega vkopano klet, vežo, kuhinjo, shrambo, veliko in manjšo sobo. V njej je veliko starega inventarja, ki je danes že restavriran in predstavlja izjemno bogato dediščino. Junežovo domačijo upravlja društvo Gaja, društvo za ohranjanje slovenskih narodnih jedi in običajev občine Rogaska Slatina. **D**

Delo in pesem

Mohorjeva družba Celje

V knjigi *Delo in ljudska pesem na Slovenskem* dr. Zmaga Kumer na poljuden način govori o tem, kako so naši starši in stari starši – še ne tako daleč v preteklosti – živeli in delali. Predstavi nam poklice, ki so jih naši predniki nekdanj opravljali. Z njimi so bili povezani številni izrazi in predmeti. Kdo od mladih še ve, kaj je bila mlatev, metev, teritev ...? Komajda kje še živi tovarništvo, furmanstvo, krošnjarstvo. Knjiga je bogat prispevek k obujanju in opozarjanju na nekdanje vrednote, lepoto in spomina vredne zanimivosti. Kjer je bilo mogoče, je avtorica predstavitev ljudskih poklicev povezala z ljudsko pesmijo, ki je nekdanj spremljala življenje ljudi na vasi. Pregovorna slovenska trdoživost, delavnost in iznajdljivost se je izkazala v skrajno težkih gospodarskih okoliščinah že v preteklosti in tudi v našem času, bodisi ob gospodarskih krizah ali v zadnjem eksodusu ... Ko se je zdelo, da je vse nemogoče, so si naši ljudje znali pomagati. To dokazuje med drugim izročilo o raznih dejavnostih in poklicih, ki so se iz zgodovine ohranili v današnji čas, če ne drugače, pa v spominu.

Zlate ure

Prešernova družba

V zbirki *Sedmerica velikih* je Prešernova družba izdala zbirko otroških pesmi Kajetana Koviča z naslovom *Zlate ure*. Pesmi so vzete iz Kovičevih priljubljenih zbirk pesmi za otroke in so razdeljene v štiri poglavja, ki nosijo naslove: *Franca izpod klanca*, *Zlata ladja*, *Križemkraž* in *Mačje mesto*. Knjigo je s prijetnimi podobami obogatila ilustratorica Jelka Reichman.

Slovenci v 19. stoletju

Inštitut za novejšo zgodovino

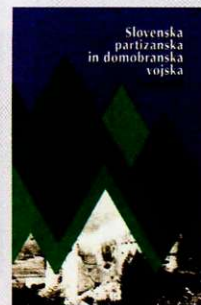
V zbirki *Razpoznavanja* je Inštitut za novejšo zgodovino izdal knjigo zgodovinarja dr. Petra Vodopivca *O gospodarskih in socialnih nazorih na Slovenskem v 19. stoletju*. Iz knjige izhaja, da so bili Slovenci konec 19. stoletja v političnem smislu že povsem razvit narod. Manjkala mu je »polovica meščanstva« oziroma podjetniško meščanstvo. Oba vodilna politična tabora, katoliški in liberalni, sta zastopala enaka stališča kot sodobniki drugod po Evropi. Avtor zanju sicer uporablja danes preživeli besednjak, konservativni in »naprednjaški« tabor. Knjiga je informativna, vendar so stališča in politike akterjev vse preveč ocenjevane z današnjimi očmi in premalo primerjalno med takratnimi sodobniki v širšem srednjeevropskem prostoru, kar je za zgodovinopisje najbolj relevantno. Svet je

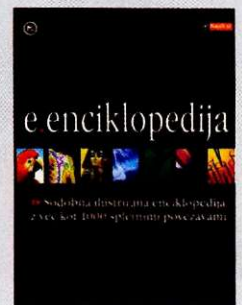
1.

2.

3.

4.

danes namreč prav tako nazorsko razdeljen, kot je bil konec 19. stoletja.

Partizani in domobranci

Defensor, Ljubljana

Muzej novejšo zgodovine Slovenije, Vojaški muzej Slovenske vojske in založba Defensor so izdali doktorsko disertacijo dr. Tomaža Kladnika *Slovenska partizanska in domobranska vojska od ustanovitve do konca 2. svetovne vojne*. Avtor razmeroma objektivno sledi literaturi in virom ter prikaže t. i. formacijo obeh vojsk, načela delovanja ter primerja usposabljanje podčastnikov in častnikov. Ideološko-političnim prvinam in presojam se je razmeroma uspešno izognil in se osredinil le na vojaške vidike. Čeprav bi pri tem morali biti še najbolj zadovoljni borci oziroma varuhi pridobitve revolucije, saj so partizani v knjigi prikazani kot normalna, brezmadežna vojska, so se prav ti ob knjigi kritično oglasili. Njihove pripombe so seveda tipične, saj jih moti »izenačitev« obeh vojsk. Pozabljajo, da so jo v tej knjigi zelo dobro odnesli.

Dolec

Založba ZRC

V knjigi Blaža Komaca *Dolec kot značilna oblika dolomitskega površja* je opisana značilna reliefna oblika dolomitskega reliefa v Sloveniji, imenovana dolec ali dolek. Površje na dolomitnih kamninah je lep primer součinkovanja denudacijskih in fluvialnih geomorfni procesov, saj ga spreminjata kraška korozija in denudacija, ki je posledica površinskega in deloma podpovršinskega odtekanja padavinske vode. Pri nastajanju dolcev sodelujeta obe omenjeni skupini geomorfni procesov, zato so dolci poligenetska reliefna oblika, ki nastaja tudi v sodobnosti. Uvodnemu poglavju o temeljnih značilnostih površja na dolomitu sledi oris morfoloških oblik dolca. Osredniti del knjige je posvečen nastanku

dolca. Opisani so izsledki morfometričnih in genetskih raziskav, predvsem geomorfološkega kartiranja, radioolglikovega datiranja in meritev električne upornosti gradiva.

Hetitska legenda

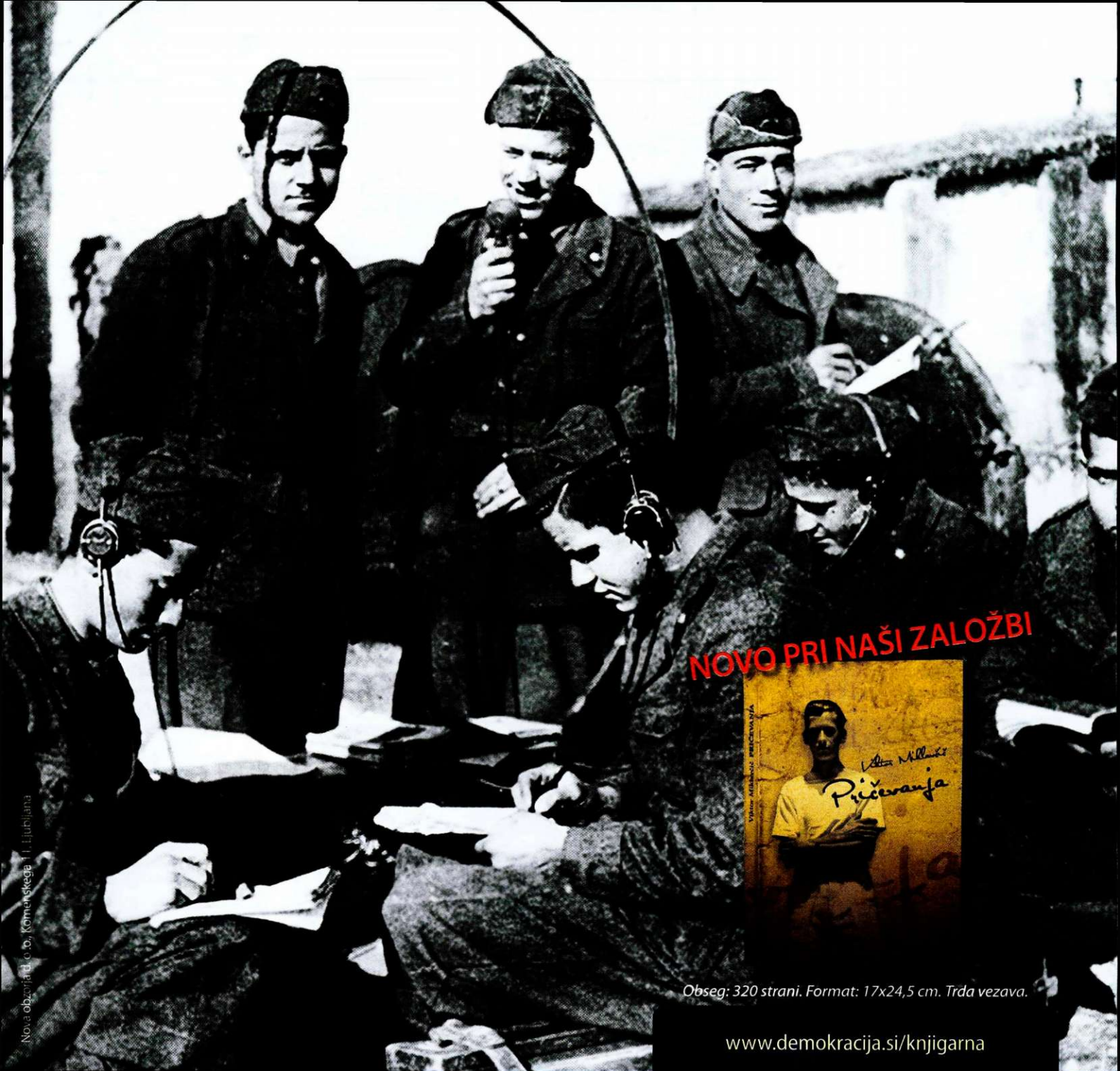
Filozofska fakulteta

V zbirki *Razprave Filozofske fakultete* je Znanstvenoraziskovalni inštitut FF izdal knjigo *Zakaj je bilo treba uničiti Zalpo*. V njej vrsta raziskovalcev pod vodstvom Marine Zorman analizira kratko hetitsko besedilo, ki se v strokovni literaturi imenuje *Pripoved o mestu Calpa* in je ohranjeno v treh večjih fragmentih v starejšem in mlajšem duktusu. Hetitska legenda vsebuje enako motiviko o spuščanju otrok po reki kot legenda o Romulu in Remu. Za zgodovino Hetitov in Anatolije je neprecenljive vrednosti, saj nas seznanja s časom pred nastankom hetitske države.

E.enciklopedija

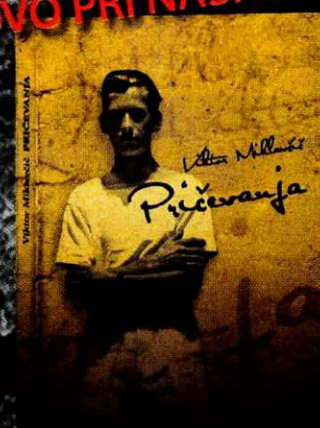
Založba Mladinska knjiga

E.enciklopedija združuje najboljše na področju tradicionalnih knjižnih enciklopedij s sodobnim načinom iskanja informacij, ki je mladim blizu – z internetom. Knjiga vsebuje več kot 600 privlačnih in zanimivih enciklopedičnih člankov, ki jih spremlja več kot 2.000 barvnih fotografij, shem, zemljevidov, preglednic ... Pri vsaki temi so ključne besede, ki vodijo do dodatnih informacij in zanimivosti na posebni spletni strani. Iz nje vodi več kot 1.000 povezav do najkoristnejših, najpoučnejših in zanimivih spletnih strani. *E.enciklopedija* je namenjena predvsem učencem višjih razredov osnovne šole, marsikaj zanimivega in uporabnega pa bodo v njej našli tudi srednješolci in z malo pomoči staršev tudi mlajši osnovnošolci. Vse strani, do katerih vodijo spletne povezave, so skrbno izbrane, prilagojene starostni skupini, preverjene in zanesljive. Staršem se tako ni treba bati, da bi otroci »zašli« na strani z dvomljivo vsebino.

Novi obzvirji, o. b., Komenskega, T. Ljubljana

NOVO PRI NAŠI ZALOŽBI

Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.

www.demokracija.si/knjigarna

Viktor Miklavčič PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojov v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji.

Cena knjige je **4.900,00 SIT / 20,44 EUR**. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66**.

Podatki o ceni vključujejo stroške poštnih in prevoznih stroškov. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV. Informacije o ceni vključujejo stroške poštnih in prevoznih stroškov. Boljanski cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR je 239,64 SIT.

knjigarna
DEMOKRACIJA

Slovenski plesni bienale

Lucija Horvat, foto: Gregor Pohleven

S predstavo Po-snetek Yasmine Hugonet se je v Cankarjevem domu začel tretji bienalni slovenski plesni festival Gibanica, ki je potekal še v Stari elektrarni in Plesnem teatru Ljubljana.

Gibanica je potekala do 25. februarja. Selektorji so v glavni program festivala uvrstili devet, v spremljevalnega pa šest predstav, ki so zaznamovale slovensko plesno sceno zadnjih dveh let. V času festivala so organizirali tudi delavnico cirkuških veščin, pogovore z umetniki in okroglo mizo z naslovom Sodobna umetnost in mesto. Pred začetkom festivala pa je v Plesnem teatru Ljubljana potekala delavnica cirkuških vrvi in svile. V glavnem programu festivala si je bilo v štirih dneh mogoče

ogledati Pasjanso Iztoka Kovača, katere tematsko jedro se nanaša na relativnost zaznave posameznika in pomen osamljenosti v sodobni družbi, Zgodbe o telesu 1 in Zgodbe o telesu 2 Snježane Premuš, ki sta se osredinili na pojem plesnega telesa, ki ga Snježana razširja na področje, na katerem lahko raziskuje telesnost osebe in osebnost telesa, Nemo-tonemepesmi Matjaža Fariča, ki jih odlikuje hitro menjavanje zgodb, ustvarja pa se ozračje zabave, na kateri se ljudje zabavajo drug mimo drugega, in Zarjavele

trobente Branka Potočana, ki popeljejo gledalca v svet vesele cirkuške glasbe ter ga spodbudijo k odkrivanju cirkusa v človekovem življenju in v njem samem.

Izhodiščni motivi Glavni motiv pri ustvarjanju predstave Bassa Continua je bila za Tanjo Skok freska Mrtvaški ples iz hrastoveljske cerkvice v Slovenski Istri. Predstava je prežeta s pristnim mediteranskim občutjem. Tkalci Andreje Rauch je razstava štirih eksponatov, od katerih zadnji žrtvuje še ime za celoto. Za 4 plus 1

Igorja Sviderskega so navdih postali Vivaldijevi štirje letni časi, k sodelovanju pa je povabil štiri koreografe, ki so vplivali na njegovo plesno in umetniško življenje. Plesni spektakel Sun City Gorana D. Bogdanovskega pokriva skoraj vse plesne zvrsti, izhodišče za koreografijo pa je bila pozitivna literarna utopija Tommasa Campanelle Sončno mesto.

Spremljevalni program Poleg predstave Po-snetek Yasmine Hugonet, ki temelji na načelih spomina, zamenjave vlog in vživljanja v drugega, so bile v spremljevalnem programu na ogled še predstave Solo Magdalene Reiter, ki je ironična retrospektiva na podlagi Alice v čudežni deželi, Znotraj Milana Tomašika, slovaškega ustvarjalca, ki se je s sodelavci lotil predvsem tematike zaznavanja, zvočnega, vidnega in tipnega, Memoari Bare Kolenc, ki se ukvarjajo z vprašanjem spomina in pozabe ter resničnosti in neresničnosti, R'z'R Leje Jurišič in Republika prahu, ki je drugi solo Urške Vohar, v posebnem programu pa je bila prikazana otroška predstava Dušana Teropšiča z naslovom Martin Krpan, katere zgodba seveda temelji na Levstikovi pripovedki o Martinu Krpanu, ki s svojim materialom – ljudskimi reki, liki in duhovitimi preobrti – ponuja podlago za zanimivo predstavo fizičnega gledališča, ki je zanimiva tako za otroke kot odrasle.

Tkalci in Zarjavele trobente

Strokovno žirijo Gibanice, ki so jo sestavljali Samme Reaymakers iz Nizozemske, Laura Stasane iz Latvije in Ivana Ivković iz Hrvaške, je na koncu prepričala predstava Andreje Rauch Tkalci, po izboru občinstva pa je bila najboljša predstava Zarjavele trobente Branka Potočana. **D**

Predstava Andreje Rauch Tkalci

Zarjavele trobente Branka Potočana

Žlahtna komedijanta

Prejšnji teden so v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju na sklepnem večeru Dnevo komedije 2007 z žlahtno komedijantko razglasili Vesno Pernarčič-Žunič, in sicer za vrsto likov v Kishono-

V Celju nagrajena komedijanta

vi komediji Bil je škrjanec: njene vloge Julije, Lukrecije in Dojke so skupaj z izvrstno izvedenimi pevskimi vložki izkazale izstopajoč umetniški presežek. Žlahtni komedijant je postal Gojmir Lešnjak Gojc za Lik Staneta iz Doričevega besedila Kako smo ljubili tovariša Tita. Po mnenju žirije, v kateri so bili igralka celjskega gledališča Nada Božič, prevajalec Jakob Jaša Kenda in režiser Andrej Jus, je Pernarčič-Žuničeva

ob tehnično navdušujočih preobrazbah iz lika v lik navduševala predvsem s konsistentnostjo vsakega posameznega in unikatnega karakterja, pri čemer je njena igra kljub burkaški dramaturgiji trdno ostajala v okvirih žlahtne komike. Gojmir Lešnjak Gojc pa je s svojo izvedbo lik Staneta postavil v ospredje celotne predstave, saj ga je oblikoval z ljubečim in srčnim odnosom do malega človeka, preciznim niansiranjem ob njegovih reminiscencah in rutinirano večino ob doziranju najbolj udarne komike; antološki prizori iz nekdanjih proslav ob Titovem rojstnem dnevu nam bodo skupaj z bolj trpkimi spomini Gojčevega junaka še dolgo ostali v žlahtnem spominu, navaja strokovna žirija v obrazložitvi. Nagrado žlahtni režiser Dnevo komedije 2007 je prejel Zvone Šedlbauer za postavitev Cowardovega besedila Intimna komedija. Nagrada žlahtna komedija Dnevo komedije pa so podelili Slovenskemu narodnemu gledališču Maribor za predstavo Intimna komedija. L. H.

Dvojno zlo

Temeljno delo psihološkega realizma 19. stoletja, roman Dostojevskega Zločin in kazen, je pod naslovom Dvojno zlo na odru Mestnega gledališča ljubljanskega zaživelo še v plesno-gledališki preobleki. Ključno vprašanje, ki so si ga ustvarjalci predstave postavili, je, kako preplesti ples s konkretno zgodbo in pri tem ohraniti jasno vsebino. »K tokratni postavitvi Zločina in kazni, vedno aktualnega teksta o zatočnosti in gnilobi družbe, smo pristopili na nekoliko drugačen način,« je na tiskovni konferenci dejala koreografinja Teržanova. Ker je zgodba romana zelo konkretna in zavezujoča, je bilo treba tudi predstavo koreografsko in dramaturško oblikovati tako, da ostaja jasna za občinstvo. »Z izrazno platjo smo se skušali ukvarjati na igralski način. Želeli smo doseči učinek 'samo še beseda manjka',« je dejala kore-

Nova igra na odru MGL

ografinja, ki je veliko pozornost namenila dilemi, kako uprizoriti umor oziroma samomor skozi gib, da to ne bi bilo preveč karikirano ali bi se preveč približalo pantomimi. Prav na tej točki se odraža igralski princip. Dober igralec lahko marsikaj pove samo s pojavo, brez replik, je dejala. Pri predstavi Dvojno zlo gre predvsem za bogaten ples z igro. V predstavi nastopata igralka Matevž Biber (Razkolnikov) in Gašper Jarni (Svidrigajlov) ter plesalki Rosana Horvat (Sonja) in Juta Žuraj (Dunja). L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 1. 3. 2007

19.30 MGL: Jean-Marie Chevret: V drugo gre rado

20.00 MGL: M. Gavran: Vse o ženskah

20.30 KUD France Prešeren: Andrej Anabaptist Rozman: Skopuh – najbolj skopa izvedba

PETEK, 2. 3. 2007

19.30 MGL: Jean-Marie Chevret: V drugo gre rado

18.30 Slovensko mladinsko gledališče: L. Visconti: Somrak bogov

20.00 SNG Drama: Jean Genet: Služkinji

SOBOTA, 3. 3. 2007

19.00 Slovensko mladinsko gledališče: L. Visconti: Somrak bogov

19.30 Cankarjev dom: Akademsko folklorna skupina France Marolt ŠOU v Ljubljani: Zdaj sva pa oženjena – redni letni koncert

20.00 SNG Drama: Jean Genet: Služkinji

22.00 KavaČaj, Kersnikova ulica 1: Milonga del Alma – večer argentinskega tanga

NEDELJA, 4. 3. 2007

11.00 in 17.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: F. Levstik, E. Vogel: Kdo je napravil Vidku srajčico – lutkovna predstava

20.00 KUD France Prešeren: Improloga, vseslovensko prvenstvo v gledališki improvizaciji: Modro nebo: Kuli-Muli

PONEDELJEK, 5. 3. 2007

19.30 Slovenska filharmonija: Lorenz Pichler, flavta (Avstrija), Peter Pichler, klarinet (Avstrija), Dušan Sodja, klarinet in basetni rog, Tatjana Kaučič, klavir – klasična glasba

19.30 Šentjakobsko gledališče: E. Fritz: Rdeči kotiček

20.00 MGL: J. Prideaux: Gospodinja

20.00 SNG Drama: Fernando Pessoa: Mornar

TOREK, 6. 3. 2007

11.00 Cankarjev dom: Bohuslav Martinu: Kdo je najmočnejši na svetu – balet za otroke

19.30 MGL: Kim Komljanec: Škrat

20.00 SNG Drama: Jean Genet: Služkinji

20.00 MGL: J. Prideaux: Gospodinja

SREDA, 7. 3. 2007

19.30 Šentjakobsko gledališče: Clare Boothe Luce: Ženske

19.30 MGL: Kim Komljanec: Škrat

20.00 SNG Drama: Jean Genet: Služkinji

20.00 MGL: J. Prideaux: Gospodinja

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Druga plat zgodbe

Monika Maljevič

Film pripoveduje zgodbo o resničnem japonskem generalu Tadamičiju Kuribajašiju, ki je na otoku Iwo Jima vodil japonske vojake v 40-dnevni legendarni bitki proti Američanom.

Film je japonski pogled na znamenito bitko. Ameriški pogled je na velika platna prav tako postavil Clint Eastwood v filmu *Zastave naših očetov*, premiera pa bo čez dva tedna.

Pred enainšestdesetimi leti sta se ameriška in japonska vojska spopadli na Iwo Jimi. Nekaj desetletij kasneje so v pusti otoški zemlji našli več sto pisem. Tako so moške, ki so se bojevali na otoku, in izjemni general, ki jih je vodil, dobili obraze in glasove.

Japonske vojake pošljejo na Iwo Jimo in se zavedajo, da se zelo verjetno ne bodo več vrnili domov. Med njimi so tudi pek Saigo, ki bi na vsak način rad preživel, saj še ni videl svoje novorojene hčerke, Baron Niši, olimpijski prvak v preskakovanju ovir, ki ga častijo po vsem svetu, Šimizu, nekdanji vojaški policist, ki še ni spoznal grozot vojne, in poročnik Ito, strogi vojak, ki bi raje naredil samomor, kot pa se vdal.

Možem poveljuje generalpodpolkovnik Tadamiči Kuribajaši, ki je živel tudi v Ameriki, kjer je spoznal nesmiselnost vojne, hkrati pa je dobil strateški vpogled v to, kako se spopasti z ogromno ameriško armado, ki se približuje otoku. Čeprav so imeli za obrambo na razpolago le lastno voljo in sam vulkanski otok, je Kuribajašijeva taktika pripomogla k temu, da se je pričakovan hiter in krvav poraz spremenil v skoraj 40-dnevni junaški spopad. Na Iwo Jimi je umrlo skoraj 7 tisoč ameriških in več kot 20 tisoč japonskih vojakov. Črni pesek Iwo Jime je prepojen z njihovo krvjo, toda njihovo žrtvovanje, njihovo prizadevanje, njihov neizmerni pogum in njihova strast še vedno živijo v pismih, ki so jih poslali domov.

Dve plati medalje Oskarjevec Clint Eastwood je posnel zgodbo

Letters from Iwo Jima

Režija: Clint Eastwood

Scenarij: Iris Yamashita

Produkcija: Paul Haggis, Clint Eastwood, Robert Lorenz

Igrajo: Ken Watanabe, Kazunari Ninomiya, Tsuyoshi Ihara, Ryo Kase, Shido Nakamura, Yuki Matsuzaki, Hiroshi Watanabe, Takumi Bando, Nobumasa Sakagami, Takashi Yamaguchi, Nae Yuuki

Premiera: 1. 3. 2007

Distribucija: Ljubljanski kinematografi

o japonskih vojaki in njihovem generalu, ki so se pred enainšestdesetimi leti branili pred Američani na otoku Iwo Jima. »Ti možje so žrtvovali svoja življenja, da bi obranili svojo domovino, saj so bili njihovi nadrejeni mnenja, da bodo tako odložili napad na celinsko Japonsko,« pravi East-

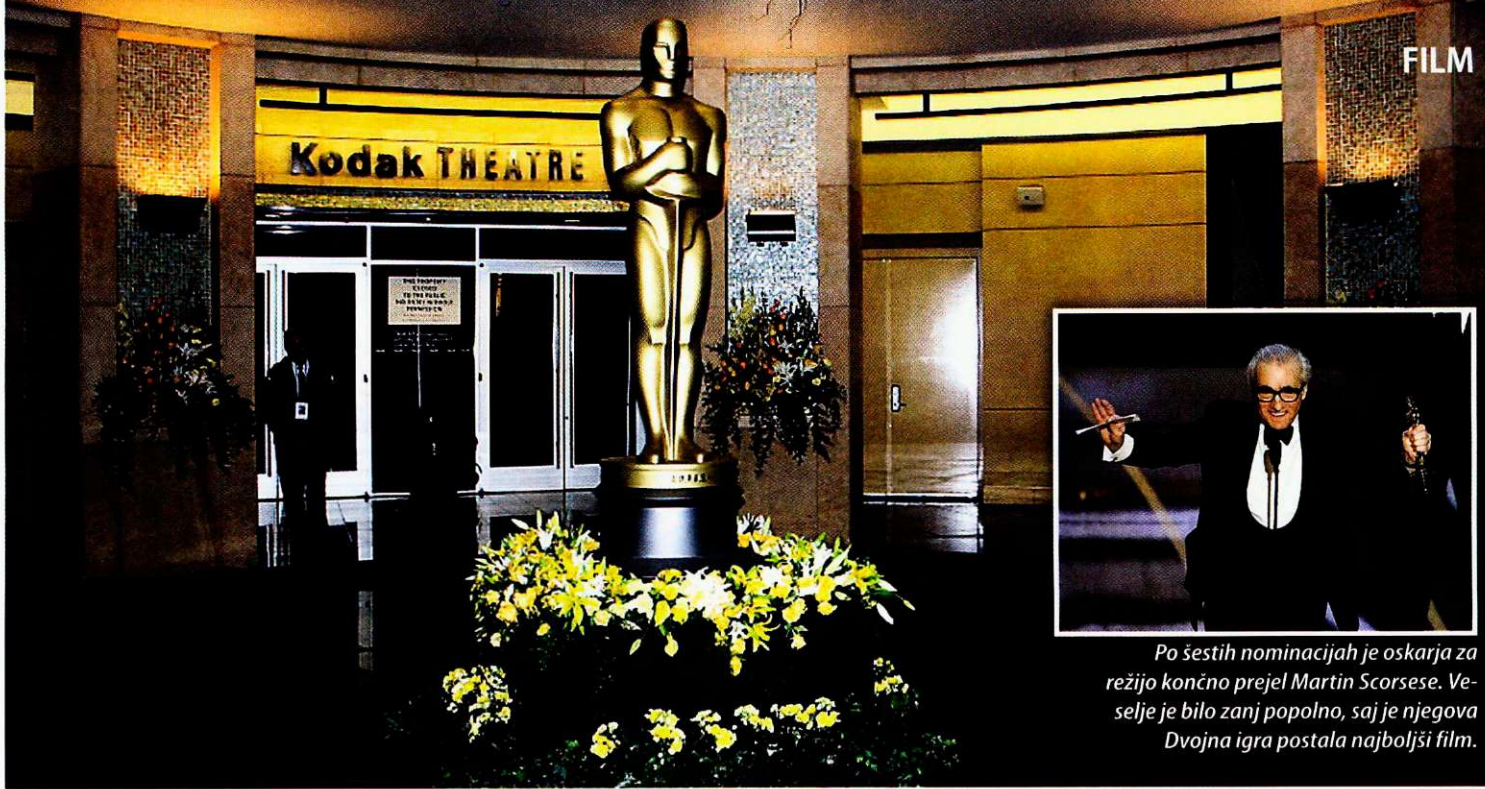
Med samo pripravo za snemanje se je režiser posvetil preučevanju bitke za ta pacifiški otok med drugo svetovno vojno. »Zelo me je pritegnila izvirna obramba generala Kuribajašija,« pravi Eastwood. »Ameriška stran ni mogla verjeti, kako so lahko Japonci zdržali množično bombardiranje

wood. »Zdi se mi pomembno za vse gledalce, ne samo na Japonskem, ampak povsod, da spoznajo, kakšni ljudje so bili.«

Eastwood je predvsem hotel posneti filma na obeh straneh spopada in se osrediniti na nekaj posameznikov. Bitko je prikazal skozi prizmo njihovih osebnih izkušenj. »V večini vojnih filmov, ob katerih sem odraščal, je bila vedno dobra in slaba stran,« pove. »V resnici pa ni tako in tudi v vojni ni tako. Moja filma nista taka. Predvsem gre za vpliv vojne na ljudi in za ljudi, ki so predčasno izgubili življenje.«

mornarice.« Kuribajaši je zgradil svojo obrambo v črni, vulkanski zemlji otoka – med seboj je povezal približno 30 kilometrov predorov, 5 tisoč jam in bunkerjev, iz katerih so manjše japonske enote streljale na Američane. Svojim možem je ukazal, da morajo ubiti vsaj 10 sovražnikov, preden umrejo sami. Nasprotoval je vojni z Ameriko, deželu, ki ji je bil naklonjen, toda kljub temu se je proti njej bojeval zelo odločno in neomajno. Taki obrambi so nasprotovali celo nekateri njegovi častniki. ■

Po šestih nominacijah je oskarja za režijo končno prejel Martin Scorsese. Veselje je bilo zanj popolno, saj je njegova Dvojna igra postala najboljši film.

Martinova zabava

Monika Maljevič, foto: Reuters, AP

S kratkim predstavitvenim filmom vseh nominirancev se je začela 79. podelitev oskarjev. Triinpolurno prireditev je zaznamovala negotovost o dobitnikih, zato je bila letošnja podelitev ena najbolj vznemirljivih doslej.

Absolutni zmagovalec je postal režiser Martin Scorsese, ki se mu je po petih neuspešnih nominacijah sreča letos le nasmehnila. Legandarni režiser je dobil oskarja za režijo kriminalnega trilerja Dvojna igra, ki je postal tudi najboljši film. Scorsesejev film je tako skupaj prejel štiri oskarje, in sicer še za prirejeni scenarij in montažo. Drugi z največ kipci je film Panov labirint mehiško-španske koprodukcije. Film si je po mnenju akademije prislužil oskarja za najboljšo scenografijo in masko.

Elegantna Helen Mirren se je, ko je prejela oskarja za najboljšo žensko vlogo, zahvalila britanski kraljici Elizabeti II, ki jo je upodobila v filmu Kraljica, in dejala, da brez nje ne bi dobila nagrade. Film Zadnji škotski kralj je bil nominiran le

Ennio Morricone je oskarja za življenjsko delo prejel iz rok Clint Eastwooda.

za glavno moško vlogo, v kateri je blestel Forest Whitaker in v skladu s pričakovanji pobral oskarja. V tej kategoriji so bili nominirani še Leonardo DiCaprio (Krvavi diamant), Will Smith (V iskanju sreče), Peter O'Toole (Venera) in Ryan Gosling (Half Nelson).

Prve solze na letošnji podelitvi je potočila finalistka Ameriškega idola Jennifer Hudson. Razlog je bil oskar za najboljšo stransko žensko vlogo, ki jo je igrala v filmu Sanjske punce. Najboljšo stransko moško vlogo, vlogo dedka, ki rad preklinja in se igra z mamilami, je igral Alan Arkin v filmu Naša mala mis in tako premagal Eddija Murphyja.

Oskarja za življenjsko delo je dobili slavni skladatelj Ennio Morricone, posebno nagrado Jean Hersholt pa je za svoje humanitarno delo prejela Sherry Lansing.

Oskarja za najboljši dokumentarjec je dobil film, katerega avtor

Helen Mirren je oskarja dobila za vlogo v britanski drami Kraljica.

Dobitnik oskarja Forest Whitaker

je nekdanji kandidat za ameriškega predsednika Al Gore. Gore je ob tej priložnosti pozval svet, naj stopi skupaj in se posveti reševanju planeta. Film je dobil še oskarja za izvirno pesem Melisse Etheridge »I Need to Wake Up«.

Nagrado za najboljši animirani film so prejele Vesele nogice, ki so premagale favorizirane Avto-

mobile. Naša mala mis se lahko pohvali z oskarjem za izvirni scenarij, najboljšo kostumografijo smo videli v filmu Sofie Coppola Marie Antoinette. Za izvirno glasbo je bil nagrajen Babilon, drugi del filma Pirati s Karibov: Mrtvečeva skrinja pa je prejel oskarja za vizualne učinke.

Med razočarance večera se je vpisal trikrat nominirani film Mela Gibsona Apokalipto, filmu Krvavi diamant pa pet nominacij ni prineslo niti enega oskarja.

Voditeljica prireditve Ellen DeGeneris se je po šalah na koncu le zresnila in izrazila veselje, da je bila letošnja podelitev oskarjev ena najbolj raznolikih in mednarodnih doslej, in to menda v letu, ko je bilo povedano veliko negativnega o rasah, spolni usmerjenosti in veri. »Če ne bi bilo črncev, gejev in Judov, ne bi bilo oskarjev oziroma sploh nikogar z imenom Oskar,« se je pošalila televizijska voditeljica, ki ne skriva svoje lezbičnosti. **D**

Igrivo razposajen

Tekst in foto: Miha Dovč, SAGA Institute

Nissan note 1,5 dCi tekna

Velika sprednja žarometna, ki sta mimogrede vidna tudi iz kokpita, in maska motorja dajejo skupaj podobo nasmejanega obraza. Videz in sinje modra barva vsekakor poživita sivo povprečje prevoznih sredstev na naših cestah. Note je še en otrok v vaši družini in še en mali avtomobil, ki je zapolnil Nissanovo vrzel med malčki. Motor si je tokrat izposodil pri Renaultu.

Sprva mi njegova pojava ni bila všeč. Ko sem sedel za volan in uzrl izbuljena žarometna, je note še bolj zdrsnil po lestvici avtomobilov, ki so mi bili vizualno všeč. Vendar sem spremenil mnenje, ko sem njegovega 'bratca' uzrl na cesti in videl

zaslon potovalnega računalnika, ki mu ukazujemo s tipko na volanu, deluje majhno in je zmožen prikazovati le eno informacijo hkrati. Je pa toliko večji zaslon samodejne klimatske naprave na sredinski konzoli. Na usnjenem volanu z ličnimi rdečimi šivi so še tipke za upravlja-

nje avdiosistema. V kombinaciji usnja in blaga so tudi sedeži. Zaradi višjega sedenja omogočajo odličen pregled iz vozila v vse smeri, kar pride prav med manevriranjem po ozkih uličicah in pri tesnem parkiranju. Prednja sedeža res ne dajeta najboljšega bočnega oprijema, vendar sta vseeno sposobna obdržati telo na sebi tudi pri hitreje odpeljanem ovinku. Pretiravati s tem avtomobilom ne boste mogli, na kar bo opozorilo tudi podvozje avtomobila. Vozilo se sicer ne nagiba pretirano, vendar voznik zaradi že prej omenjenega višjega sedenja

že v uvodu napisane lastnosti. Kako potem lahko sovražiš nekoga, ki se ti ves čas prikupno smehlja. Pač ne moreš. Njegova pojava mi je postala všeč. Škoda, da njegovi oblikovalci teh drznih oblikovalskih prijemov niso uporabili tudi v notranjosti. Preveč je črnine, kar vsekakor ne pritiče takšnemu 'kul' videzu. Stikala so logično razporejena, nekoliko zmotijo le sorazmerno majhna števec hitrosti in merilnik vrtljajev z vmesnim kazalčkom za prikaz nivoja goriva. Vsekakor pa pogrešam prikazovalnik temperature hladilne tekočine. Tudi

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	NISSAN NOTE 1,5 DCI
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 2 ventila na valj
prostornina v ccm	1461
moč v kW (KM) pri vrt./min	63 (86) pri 3750
največji navor v Nm pri vrt./min	200 pri 1900
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4083 x 1691 x 1550
medosna razdalja v mm	2600
prtljažnik v litrih	280-1332
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1215 (395)
največja hitrost v km/h	168
pospešek 0-100 km/h v s	13
poraba (po normah EU) v l/100 km	5,8/4,6/5,1
poraba na testu v l/100 km	5,6
cena vozila v EUR	18.000

Note ima vozniku prijazen sistem, ki dovoljuje vžiganje motorja brez običajnega ključa.

Za pogon skrbi enoinpolitrski štirivaljnik, ki se hrani z dizelsko 'župco'. Res ni med najbolj tihimi, sploh ob priganjanju zna biti nadležno glasen, vendar se odolži z uporabnostjo in majhno porabo. Da ževa ni njegova vrlina, pove podatek, da je za 100 prevoženih kilometrov v povprečju zahteval le dobrih 5 litrov in pol plinskega olja. Minus si pa vsekakor zasluži menjalnik. Ne le da je glasen in se zatika, ko še ni ogret na delovno temperaturo, te lastnosti se ne izboljšajo bistveno niti kasneje. A ko se enkrat navadiš, te ne moti več. In ker zna biti, kot sem že omenil, 86 'konjičkov' ob povišanih vrtljajih rahlo glasnih, je škoda tudi, da se pri Nissanu niso odločili namestiti še šeste prestave.

Note je igrivo razposajen avtomobil, v katerega spada mlada družina. S svojo prostornostjo in prostorsko prilagodljivostjo bo zadovoljil njene potrebe. Čeprav deluje otroško, zna biti povsem odrasel družinski avto. **D**

dobi lažen občutek, da se vozilo nagiba bolj kot sicer. Za varnost skrbijo ne najbolj nežni opozorilnik za ne pripet varnostni pas, bočni varnostni blazini in varnostni zavesi ter sistemi ABS, EBD in NBAS, ki skrbijo, da bo 'malček' varno prispel na cilj. Prtljažni prostor je na prvi pogled res majhen, vendar se da z dvema pregradama in pomikom zadnjih sedežev povečati na solidnih 437 litrov. Tudi sicer je zadovoljivo veliko odlagalnih mest in predalčkov, največji plus pa si zasluži hlajen predal pred sovoznikom. Nekaj posebnega je tudi daljinski upravljalnik za odklepanje in zaklepanje vozila.

Novici

ŠKODA OCTAVIA SCOUT Škoda s širitvijo ponudbe zelo učinkovito uresničuje svoje načrte. Prodaja se je v desetih letih podvojila in še vedno raste. Uspeh gre pripisati ustaljenim modelom, kot sta octavia in fabia, ki je že prenovljena in bo kmalu zapeljala na domače ceste, ter novim vozilom, kot sta roomster in sedaj še novost za Škodo – octavio scout – prvim avtomobilom, ki se vsaj malo spogleduje z razredom SUV. V primeru octavie scout gre le za nadgradnjo obstoječe kombijevske različice, in če sta konstrukcija podvoza ter štirikolesni pogon s sklopko haldex ostala enaka kot pri izvedbi combi 4x4, je odmik od tal v tem primeru zrasel na 180 mm, karoserija pa je dobila lepote in praktične zaščite v srebrni barvi, ki vozilu dajejo malce bolj grob, terenski videz in večjo odpornost na praske. Odlika octavie combi je bila že prej uporabna prostornost in enako je tudi zdaj. 580-litrski prtljažni prostor se lahko poveča na 1.620 litrov, nosilnost pa v primeru scouta znaša kar 660 kilogramov. Večina kupcev se bo po pričakovanih odločila za dizelsko različico, sicer pa sta motorja dva. Cenovna razlika je okoli 1.800 evrov, osnovni bencinski model pa stane 26.737 evrov.

NISSAN QASHQAI Zanimiv novinec, ki zapolnjuje vrzel med Nissano 'sredinsko' ponudbo in simpatično združuje mere in varčnost osebnih vozil z videzom in nekaj tehnike predstavnikov kompaktnega SUV-razreda, ima zanimivo ime. Tako se imenuje nomadsko ljudstvo na jugu Irana, zato mu Nissan pravi še urbani nomad. Qashqai [kaškaj] je Nissanov odgovor na zadnje trende, ki kažejo, da se v razvitem svetu čedalje več kupcev ob razmišljanju o nakupu SUV-avtomobila odloča za primerke z bolj kompaktnimi zunanji merami. Mali 'murano' je zasnovan na novi skupni (Renault in Nissan) platformi C in je po želji kupca opremljen tudi s stalnim štirikolesnim pogonom 'all-mode 4x4'. Osnovne različice imajo le pogon na sprednji kolesni par. Najcenejšo izvedbo poganja 1,6-litrski bencinski motor s 84 kW (115 KM), nadgradnjo pa 2,0-litrski motor s 104 kW (140 KM). Dizelsko frakcijo zastopata dva predstavnika: 1,5-litrski agregat dCi z 78 kW (106 KM) in močnejši 2,0-litrski turbodizel s 110 kW (150 KM). Že v osnovnem modelu, ki stane 17.900 evrov, dobi kupec veliko serijske opreme.

AVTOPRALNICA

AP 24 ur
(Center Kompas Stp)
Celovška cesta 206

Odprto:
NON STOP 24ur!

Tel.: 01/500-37-53
Avtopralna steza
Samopostrežne stonitve
Samopostrežni sesalniki
Samopostrežni čistilni preprog
Samopostrežna avtopralnica

Parkirna hiša WTC
Dunajska cesta 158

Odprto:
pon – pet 07:00 – 18:00
sobota 07:00 – 13:00

Tel.: 01/58-97-855
Strojno – ročno pranje
Notranje čiščenje
Poliranje
Globinsko čiščenje
+ VULKANIZERSTVO

S postom do zdravja

Lucija Horvat, foto: iStockphoto, arhiv Demokracije

Po pustu post. Morda je prav zdaj čas za premislek o tem, kako smo dandanes zasičeni z vsem, še posebej pa s hrano. Nekaj odrekanja hrani telesu zagotovo ne škoduje, kvečjemu mu koristi.

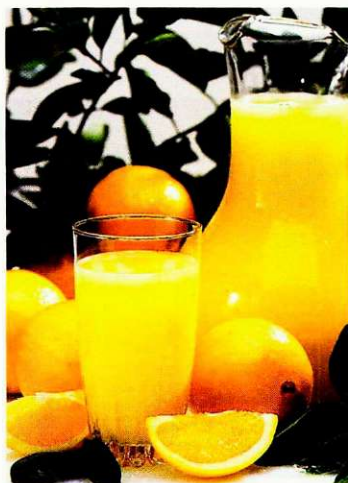

Dandanes nas obkroža preobilje.

Pomaga nam lahko že v tem, da se na pragu pomladi znebimo kakšnega odvečnega kilograma, ki smo ga pridobili čez zimo.

S pametjo Treba pa se je znati pravilno postiti. Pri tem je treba upoštevati pravila večdnevnega postenja in se le počasi vračati na običajni način prehranjevanja. Post je naravna oblika človeškega življenja in omogoča organizmu, da se samouravnalno prehranjuje od znotraj. Vsa velika verstva današnjega časa, kot so krščanstvo, islam in budizem, poznajo odrekanje določenim vrstam hrane v posameznih dneh ali celo popolno odrekanje hrani v določenem času. Takšno odrekanje ali post vpliva na vsako človekovo celico pa tudi na njegovega duha. Človeku, ki ne živi zdravo, pomaga spremeniti način življenja. S

pomočjo posta se spet naučimo zmerno jesti, odpravijo se zastoji in zapore v tkivu, ki ni več boleče na otip in spet postane gladko. Post lahko razumemo tudi kot način zdravljenja bolezni metabolizma, ki imajo največkrat svoj izvor v prehrani.

Očiščevanje telesa Postopki za očiščevanje in razstrupljanje telesa so različni, najbolj radikalna je popolna odpoved vsaki hrani, kar pa seveda ni edina možnost. Pri razstrupljanju telesa lahko pomaga tudi pitje naravnih zelenjavnih ali sadnih sokov, ki jih v času posta pripravljamo kar sami. Bolj priporočljivo je piti zelenjavne sokove, ker imajo v sebi manj kislin kot sadni. Kljub vsemu pa je treba take sokove v času posta pravilno odmerjati.

Namen postenja Pri postenju je zelo pomembno, da vemo, zakaj se postimo. Postimo se lahko zaradi preobilnih obrokov, težav z želodcem, zaradi vročine, gripe, vnetja mandljev ali bronhitisa. Ne glede na vse pa tedenskega posta,

Pijte zelenjavne ali sadne sokove.

namenjenega zdravim, ne smemo zamenjati z zdravnim postom, ki naj bi preprečeval pojav resnih bolezni, kot so srčni infarkt, možganska kap, obolenje krvnih žil. Zdravilni post mora trajati vsaj štiri tedne, slediti pa mu morajo temeljite spremembe življenjskih in prehranjevalnih navad. Pomeni globok poseg v bolnikovo presnovo, pomaga tudi pri alergijskih in revmatskih boleznih, saj spodbuja izločanje različnih strupov. Posledično se začnejo dogajati spremembe v telesnih odzivih in imunskem sistemu. Tako se sproži proces zdravljenja.

Kdo naj se posti Posta za očiščevanje telesa se lahko loti vsak zdrav odrasel človek, zelo priporočljivo pa je, da se o tem prej posvetuje s svojim osebnim zdravnikom, ki bo glede na njegovo splošno zdravstveno stanje in glede na morebitne kronične bolezni znal presoditi, ali se posameznik sploh sme lotiti strogega posta, za koliko časa in na kaj mora biti še posebej pozoren. Posta se ne smejo lotevati ljudje, ki so pred kratkim preboleli kakšno resno bolezen ali imajo za seboj resen operativni poseg. Tudi nosečnice naj se ne postijo. Prav tako naj se odtegotanju hrane ne izpostavljajo podhranjeni, telesno in umsko izčrpani ljudje ali ljudje, pri katerih se je telesna teža precej zmanjšala. Enako velja za osebe pod hudim duševnim pritiskom in za bolnike, ki jemljejo tablete za redčenje krvi. Posamezniki z diagnozo shizofrenije ali depresije se lahko postijo samo pod skrbnim zdravniškim nadzorom.

Kako dolgo Nekajdnevni post navadno zdržijo vsi, ki se zanj odločijo po premisleku in so zato dovolj zdravi. O tem, kako dolg

naj bo post, obstajajo različne teorije in različne praktične izkušnje. Post, ki je daljši od nekaj dni, zagotovo zahteva pozorno spremljanje zdravstvenega stanja in še posebej opazovanje morebitnih spremljajočih stranskih učinkov, zato se daljšega posta ne kaže lotovati preveč samozavestno ali celo nepremišljeno. Pretiravanje namreč lahko zelo škoduje. Po štirinajstdnevem postu, ki se izvaja pravilno in pod vodstvom, se tveganje za srčno bolezen zmanjša za povprečno 20 odstotkov, telesna teža pade za štiri do pet kilogramov, krvni tlak za 10mmHG, holesterol za povprečno 1 mmol/l ali za 18 odstotkov, poleg tega pa se za okoli 20 odstotkov poveča telesna zmogljivost.

Dovolj tekočine Da bi dosegli dobre učinke in se izognili zapletom, je med postom najpomembnejše uživanje zadostne količine tekočin, še najbolj pa je, če je to voda ali nesladkani čaji. Vodo in nesladkane čaje je treba piti tudi v primeru, ko se

S tekmo do trdnega zdravja

postimo s sadnimi ali z zelenjavnimi sokovi. Zadosti popite tekočine je velikega pomena za ohranjanje normalnega delovanja organov, z izločanjem tekočine pa se pospeši proces čiščenja organizma in odplakovanja strupenih snovi iz telesa. Med postom je treba skrbeti tudi za redno iztrebljanje, pri čemer si je dovoljeno pomagati z blagimi odvajalnimi čaji, predvsem pa se je treba dovolj gibati, saj gibanje pospešuje prebavo in s tem izločanje. Med postom se včasih pojavijo tudi spremljevalni neprijetni pojavi, kot sta neprijeten zadah in slab okus v ustih. Da bi ju odpravili, si skrbno umivamo zobe in postrgamo jezik, grgramo in delamo dihalne vaje. Preseneti lahko tudi neobičajno močan telesni vonj, ki ga odpravljamo s pogostim prhanjem in umivanjem z nealkalnim milom ter suhim čiščenjem kože z rokavico. Za-

mašen nos si izpiramo z blago slanico, glavobol in slabost odpravljamo s povečanim pitjem tekočine, nespečnost in utrujenost pa odpravimo s segrevanjem in telesnimi vajami za sproščanje.

Končanje posta Post je treba končati prav tako premišljeno, kot smo ga začeli. Prehod na

običajen način prehranjevanja naj bo počasen in postopen, saj lahko z napačnim hranjenjem po postu izničimo odlične rezultate, ki smo jih med njegovim izvajanjem dosegli. Telo je po daljšem postu podobno gobi, ki močno vpija in je zato včasih potrebne precej volje in samokontrole, da človek ne poje vsega, kar mu pride pod roke. Po postu je treba jesti večkrat po malo, nikoli čezmerno, priporočljivo pa je tudi jesti samo eno vrsto hrane pri vsakem obroku. Nekateri priporočajo po postu čim več presne hrane: svežega sadja, zelenjave, semen, oreškov in kalčkov. Še naprej je dobro piti čim več sadnih sokov in uživati citruse ter se seveda gibati na svežem zraku. Odrekanje hrani za določen čas bo okrepilo tudi vašo voljo, kar pozitivno vpliva tudi na druge sfere življenja. Primeren post je zato zagotovo zelo dobra naložba v telesno in duševno zdravje. **D**

**RADIO
CENTER** 102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

Radio Slon in Sadež

Krademo frekvence od 1946

WWW.RADIOCENTER.SI

Odslej se bo moral dobršen del sponzorskih sredstev iz tehničnih disciplin preliti v hitre.

Smuk med nesmrtno

Lovro Kastelic, foto: Reuters, arhiv Demokracije

V preteklem tednu sta se Petra Majdič in Andrej Jerman zavihtela med junake slovenskega športa. Medtem ko je bila pot v nesmrtnost za Jermana dolga 3.455 metrov, je bila ta za Majdičevo nekoliko krajša ...

Pot in količina odrekovanja sta sicer precej večji v primerjavi s končno realizacijo, ki naposled zaznamuje zgodovino. Leta odrekovanja so se v primeru slovenske športne kraljice Petre Majdič slednjič izlila v najhitrejši tekaški preizkušnji. Za 1.200 sprinterskih metrov v klasičnem slogu je Majdičeva v Sapporu potrebovala zgolj dve minuti in 51 sekund, kolikor je naposled zadoščalo za naslov svetovne podprvakinje in prvo odličje na svetovnih prvenstvih za slovenski smučarski tek, ki se sicer ponaša z zavidljivo 85-letno zgodovino udejstvovanja na največjih prireditvah.

Tudi slovenski smukaški kralj Andrej Jerman je s fantastično smukaško zmago v Garmisch-Partenkirchnu podobno kot Majdičeva z nečloveško zavzetostjo in nepopustljivostjo ukanih neprizanesljivo preteklost, ki mu je v nerazumevajoči klimi

večno privilegiranih slalomistov navrgla kar šest hudih poškodb. Gosto in dolgotrajno oblačnost je Jerman s superiorno smukaško predstavo naposled razkadiril v minuti in 56 sekundah.

Majdičeva in Jerman sta tudi najlepši dokaz, da je končni uspeh ne nazadnje plod neskončne vztrajnosti in zaljubljenosti v delo, ki ga opravljamo in tudi obvladamo. Dolgoletni televizijski reporter Marjan Fortin je Petrin trud in odrekovanje spremljal od blizu in bil zato ob njenem uspehu še toliko bolj navdušen. Takoj po osvojenem drugem mestu je Petri še s hlipajočim in od adrenalina vznemirjenim glasom dal »čisto stotico«. Zagotovo pa se mu je tako kot nam še večkrat potem odvrtil zgodovinski triler, dolg dve minuti in 51 sekund.

Zgodovinski trenutek (2:51)

To je vrhunec slovenskih nasto-

pov na tem prvenstvu! In to že kar v prvi tekaški disciplini! Spoštovane in spoštovani, pred nami so zdaj tekmovalke, ki se bodo bojevale za prvi komplet odličij s tega svetovnega prvenstva. Med njimi je tudi Petra Majdič!

... To je zagotovo višek današnje preizkušnje in današnjega dne! Sedaj moramo Petri zaželeli športno srečo. Pokazala je, da je pripravljena za sam vrh. Prav sedaj je pomembna tudi sreča, tukaj je namreč še vse odprto, mogoči so vsakršni padci, nezgode, vendar o tem ne smemo razmišljati. Petri zaželimo le veliko sreče!

... To je Norvežanka Astrid Jacobsen ... in tole je Petra Majdič, ki nam je takole že kar nekajkrat poslala poljubček za srečo. Tudi mi ji bomo držali pesti! ... To je prva favoritinja – Virpi Kuitunen, videti je zelo mirna. Še posebej je močna v zaključkih. Pa potem – druga z zadnjega

svetovnega prvenstva Švedinja Lina Andersson. Pa njena rojakinja Anna Dahlberg in domačinka Madoka Natsumi. Skratka – tu slabe tekmovalke ni, prav vsaka izmed njih pa lahko seže vse do naslova svetovne prvakinje. Med najresnejšimi kandidatkami pa je zagotovo tudi naša Petra Majdič!

... Zdaj pa stisnimo pesti! Prvi finale in že takoj ponesrečen start! Virpi Kuitunen je bila nervozna!

... Petra pa vsaj takole na pogled izjemno mirna. Zagotovo je prisotna tudi že nekaj utrujenosti. Tu se bo zdaj izkazala dobra priprava na to prvenstvo. Precej neznanek je še vedno odprtih, kako in kaj, no, Petra je vendarle dokazala, da je v pravi formi.

START!!! Dajmo zdaj, Petra! Gremo, Petra, daj jim vetra!

... Dajmo, Petra, odlično! Petra je začela zelo hitro! Znova zelo

hiter začetek Petre Majdič, tako kot tudi na prejšnjih tekmah, in Petra znova za nekaj centimetrov v ospredju!

... Zdaj tudi Virpi Kuitunen nima več kaj čakati!

... Odlično, Petra, še vedno lepo v svoji smučini!

... Jacobsenova, Petra Majdič in Kuitunenova v ospredju! Petra zdaj teče morda tek svojega življenja!

... Tri zmage, tri druga mesta in tri tretja mesta ima v svetovnem pokalu! Petra Majdič pa še vedno v ospredju! Gremo, gremo zdaj, Petra! Potegni korak! Sedaj ji v klasičnem koraku smuči spet dobro prijemljejo. Odlično, Petra! Petra, zdrži! Zankrat zelo dobro kaže ...

... Dajmo zdaj, Petra! To je naša kraljica smučarskega teka in športa! ... Odlično – tudi Virpi že nekoliko zaostaja! Zelo hitra pa je tudi Astrid Jacobsen, dvakratna mladinska svetovna prvakinja iz Medvod!

... Zdaj smuči tečejo tudi Petri zelo dobro! Majdič in Astrid Jacobsen! Petra še vedno v sijajnem položaju! Polovica proge je že za Petro Majdič! Astrid Jacobsen, tudi zelo močna, ji vseskozi diha za ovratnik! Pa tudi še nekatere druge tekovalke, na primer Virpi Kuitunen, se še niso predale!

... Tudi Kuitunenova bi se utegnila v zadnjem trenutku vmešati v vrh! Pa tudi Natsumijeva je še vedno zelo hitra! Sedaj je na vrsti še drugi vzpon! Gremo, Petra! Vse tekovalke so še priključene! Sedaj mora zdržati! Petra mora priteči kot prva!

... Vseskozi vodi! Petra Majdič gre zdaj v spust in proti stadionu kot prva! Petra Majdič zdaj v ovinku, zavoju, dobro, dobro – dobro, Petra! Petra si je pritekla že kar precejšnje prednost! Vse tekovalke zdaj prihajajo na stadion! Petra Majdič pred Astrid

Jacobsen! Gremo, Petra, gremo! Bravo, Petra! Dajmo! Petra še vedno v vodstvu!

... Petra Majdič in Astrid Jacobsen! Tudi Virpi Kuitunen je zelo nevarna v finiših!

... Petra še vedno korak, dva pred Astrid Jacobsen! Virpi Kuitunen zaostaja pet, šest metrov!

... Petra Majdič zdaj po notranji strani! Kakšen finiš, kakšna teka! Petra, daj jim vetra!

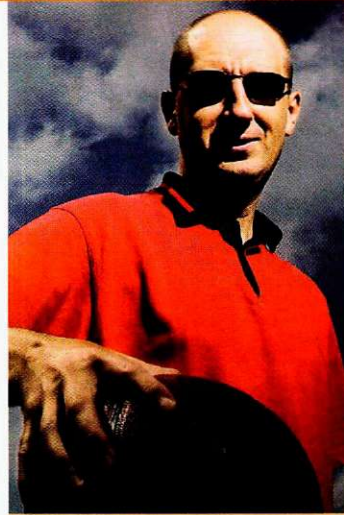
... Petra bo zdaj prestopila! Še 150 metrov do cilja! Še 150 metrov do cilja, spoštovane in spoštovani!

... Petra, mislim, da ima kolajno s svetovnega prvenstva! Obeta se ji celo naslov svetovne prvakinja! Dajmo, Petra! Gremo, Petra, v finiš! Še 50 metrov! Petra ali Astrid Jacobsen? Petra zmagala ne bo, ima pa DRUGO MESTO!!! Srebrna kolajna! Bravo, Petra!

... Povsem je izmučena!

... Svetovna prvakinja je Astrid Jacobsen, vendar pa ima kolajno s svetovnega prvenstva tudi naša Petra Majdič – 27-letna tekmovalka iz Dola pri Ljubljani! Zgodovinski trenutek, spoštovane, spoštovani ...

Rožice bo sam trgal Zgodovinski trenutek se je ponovil naslednji dan, ko je Andrej Jerman poskušal posnemati Petro Majdič. Tedaj je donelo približno takole: »Stisnimo pesti še za nekaj teh metrov! To mora biti vodstvo!« Čeprav so mu nekateri želeli dopovedati, da je imel izjemno srečo s startno številko in da je sijajno izkoristil neenakovredne razmere, jim je že na naslednjem smuku zaprl usta s še eno fantastično uvrstitvijo – z drugim mestom. Končno se mu je vse izšlo ... Odličen material (Stöckli) z dovolj izkušnjami ... Vsaka od hudih poškodb je bila samo »nekakšna prepreka do uspeha«. Prenapihnjeno »slalomistično« vodstvo mu v njegovi karieri ni prav ničesar olajšalo. Pred letošnjo sezono mu je za nameček odvzelo še dolgoletnega smukaškega učitelja Jožeta Gazvodo. Odslej pa bo lahko na srečo rožice sam sadil in jih tudi sam trgal, saj se bo moral dobršen del sponzorskih sredstev končno preliti tudi v večno podrejene hitre discipline. **D**

Radost zmagovanja

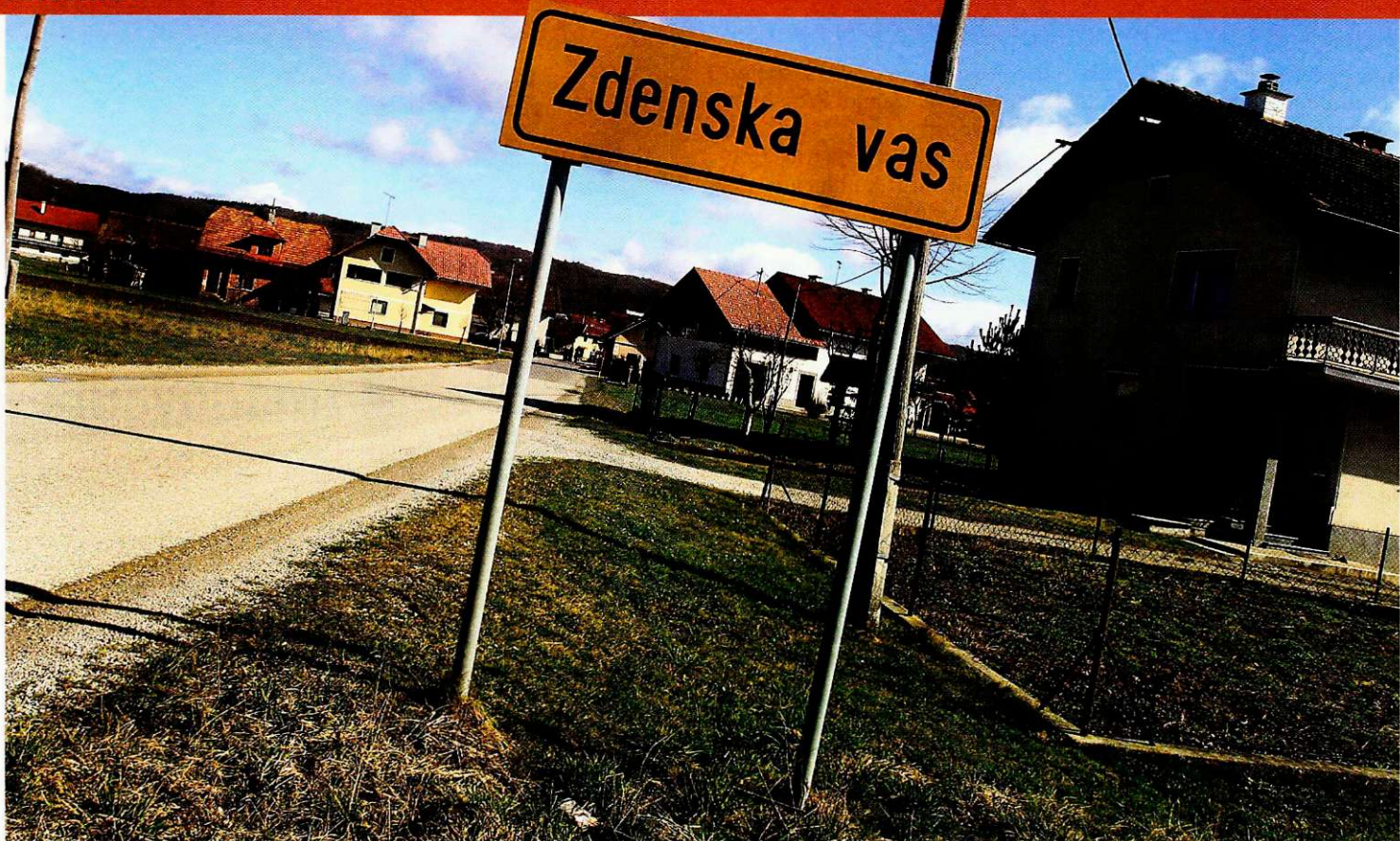
Esad Babačić

Smukaška zmaga Andreja Jermana nas je presenetila, saj je prišla v času, ko so imeli ljubitelji alpskega smučanja že pošteno sklonjene glave.

Andrej je tako zmagal bolj zase kot za slovenski narod, kar pa je že tako simptomatično. Žal se včasih zdi, da se Slovenci kar malce sramujemo lastnih čustev, zato včasih ne pride do katarze, ki si jo od časa do časa zasluži športnik njegovega kova. Kadar pri nas nekdo osvoji nekaj velikega, se mora ponavadi soočiti tudi z majhnostjo prostora, iz katerega izhaja. Namesto da bi na ves glas slavili zmago v kraljevski disciplini, smo se ukvarjali z zvezdami, ki so našemu junaku pomagale do nje. Ampak ljudje, saj vse skupaj ni tako preprosto, kot se na prvi pogled zdi. To bi nam moralo biti jasno že iz zgodovine našega smučanja, ki vse do Jermana ni izpisala pošteno strani o najbolj vratolomni disciplini alpskega smučanja. Zdaj pa se je pojavil Slovenec, ki je pozabil vsa desetletja strahu pred hitrostjo in nas včlanil v klub izbrancev. Kar tako, v dveh dneh, mimo vseh Avstrijcev, Švicarjev, Američanov, Kanadčanov in drugih gospodarjev te discipline. Kaj takšnega si res zasluži vse hvalospeve, ki se jih lahko v tej večni pomladi domislamo. Ravno odziv javnosti bo tisti, ki bo našemu osamljenemu zmagovalcu pomagal, da se bo tudi v prihodnje tako samozavestno in neustrašno loteval prog, ki jih le redki odpeljejo na polno. Samo spomnimo se, kako boleče so se končali poskusi naših smučarjev, ki so si drznili na smukaške proge. Prav nič čudnega potemtakem ni, da vsa ta leta nismo izurili enega vsaj približno solidnega smukača. Tradicija vožnje med količki in prastrah pred hitrostjo so nas držali daleč od kraljevske discipline. Kot vemo, je treba imeti za smuk »jajca« in takšnih, ki bi jih resnično nosili naprodaj, vse doslej ni bilo. Nekaj podobnega kot Jerman je morala preživeti tudi Petra Majdič, ki kroji svetovni vrh v teku na smučeh. Tako kot njen alpski kolega se je tudi naša svetovna podprvakinja izkazala v najhitrejši disciplini in le za las zgrešila naslov. Tudi Majdičeva je morala počasi in vztrajno graditi uspeh, za katerega je težko najti ustrezne superlative. Slovenci, ki smo že malce razvajeni, ko gre za športne čudeže, smo ob njenih dosežkih kar malce osupnili, saj smo končno dobili pravočastno šampionko, ki ima za nameček zelo sproščen in neposreden odnos do medijev. Končno nam ni treba poslušati zatikanja in suhoparnih obnov posamičnih tekem. Zamenjali so jih čisti izlivi radosti naše tekačice na smučeh.

Srebrna Petra Majdič

V Zdenski vasi blizu Dobrepolja je nerazsodni mož in oče uprizoril pravi družinski pokol.

Trije umori in samomor

Bogdan Sajovic, foto: Bor Slana

V Zdenski vasi je prišlo do družinske tragedije. Mož je prišel na dom žene, s katero sta bila v razveznem postopku. Med obiskom je potegnil pištolo in ustrelil ženo, tasta in taščo ter nato še sebe.

V Zdenski vasi blizu Dobrepolja je v soboto zvečer prišlo do družinske tragedije, ki je terjala štiri življenja. Petintridesetletni storilec Tone je s pištolo ustrelil svojo ženo (s katero sta bila v razveznem postopku) in njene starše, 60-letnega Jožeta in devet let mlajšo Slavko. Morilec si je potem sodil sam in se s pištolo ustrelil v glavo.

Vzrok za omenjeni zločin uradno še ni znan, skoraj zagotovo pa je šlo za družinski spor.

Jožica in Tone sta se poročila pred slabim desetletjem. Preselila sta se v Suho krajino, natančneje v Dešečo vas, in si tam zgradila dom. V zakonu sta se jima rodila dva otroka in kazalo je, da ni nič narobe. Tone naj bi bil priden delavec in v svoji okolici zelo cenjen. Potem pa je nenadoma začelo škripati. Nekateri trdijo, da

je bil Tone preveč predan delu in je zato zanemarjal družino, nekateri, da je rad pogledal v kozarec, nekateri pa pravijo, da je bil nasilen človek in je pretepal ženo. Kakor koli že, Jožica je marca lani zapustila njun dom v Dešeči vasi in se s sinovoma vrnila na dom svojih staršev v Zdenski vasi. Kmalu je vložila tudi zahtevek

za razvezo zakona. Postopek do tragedije še ni bil končan.

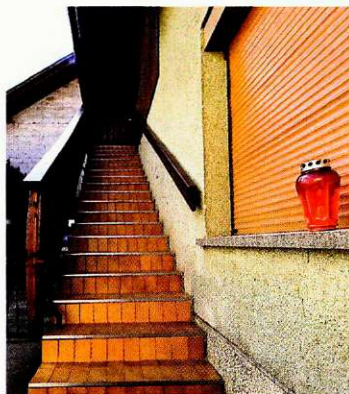
Otroka, 8-letni David in 5-letni Tadej, sta bila začasno dodeljena materi, oče pa ju je lahko obiskoval. Po odredbi centra za socialno delo je imel Tone pravico, da je svoja sinova videl vsako soboto za eno uro.

Tragičen konec obiska Tako je bilo tudi zadnjo soboto, ko se je Tone oglasil na domu žene v Zdenski vasi. S tastom in taščo je sedel v sobi in molčal. Tedaj je v sobo stopil Jožičin brat Marko, ki z ženo živi v zgornjem nadstropju družinske hiše. Tone mu ni niti odzdravil, Marko pa je nato odšel, da bi poskrbel za živino v hlevu. Čez nekaj minut so odjeknili strelji. Marko je priteknel in videl, kako je Tone ustrelil njegovega očeta. Marko je najprej spravil na varno

oba nečaka, ki sta bila pretresena, saj je oče pred njunimi očmi s strelji pokosil mamo, dedka in babico.

Potem ko je spravil otroka na varno, je Marko v spremstvu sosedov prišel nazaj k hiši. Našli so trupli obeh žensk in prav tako mrtvega Toneta, ki se je ustrelil v glavo. Jože je bil še živ, a hudo ranjen, zato so ga hitro prepeljali v Klinični center ter se nekaj ur bojevali za njegovo življenje, vendar zaman; okoli 22. ure je izdihnil.

Otroka, še vedno v šoku, sta zdaj pri bližnjih sorodnikih. Vsi, ki so poznali Toneta in Jožico, se sprašujejo, zakaj je prišlo do tragedije. Prav tako si to vprašanje postavljajo policisti in preiskovalci. Pravijo, da se je Tone že precej časa čudno obnašal in se menda pridušal, da bo vse pobil. Žal mu niso verjeli oziroma njegovih besed niso jemali resno. ■

Vlak zbil najstnico

V slabem mesecu dni je vlak do smrti na istem kraju zbil dve najstnici. Zdi se, da je šlo za samomora.

V petek, zadnji dan pouka pred zimskimi počitnicami, so na plosnje Srednje ekonomske šole na Roški cesti izobesili črno zastavo. Vzrok za to je bila smrt njihove dijakinje, stare komaj petnajst let.

Dijakinja je dan pred tem okoli 9. ure zjutraj prečkala železniške tirne zunaj prehoda blizu ljubljanske toplarne v Mostah. Tedaj je iz Litiye pripeljal potniški vlak. Čeprav je strojevodja zaviral, mu nesreče ni uspelo preprečiti in dijakinja je bila takoj mrtva.

Pojavilo se je vprašanje, kako je lahko dekle na tem odseku, ki je odprt in dobro pregledan, prezrlo vlak. Čedalje bolj se zdi, da je nesrečna dijakinja namenoma stopila pred vlak. To domnevo

potrjuje dejstvo, da je na istem kraju v začetku februarja vlak povozil dijakinjo iste šole, pravzaprav njeno sošolko iz paralelke. Tudi v tem primeru čedalje bolj kaže na to, da je imela najstnica težave, ki jih ni znala rešiti drugače kot s samomorom.

Po dveh tragedijah se tako pojavlja bojazen, da bo odsek proge za toplarno postal črna točka. Bog ne daj, da bi še kakšen mladostnik, opogumljen z njunim zgledom, svoje življenje prostovoljno končal na tirih.

Vsekakor bi morali težave mladostnikov jemati resneje, pri tem pa bi morala pomagati tudi stroka. Slovenci smo po številu samomorov v samem evropskem vrhu. B. S.

RAZSTAVLJALI AVTOMOBILE Tik pred lanskim božičem so policisti iz Rogaške Slatine opazili dva pasata, ki sta z veliko hitrostjo brzela proti Rogatcu. Zapodili so se za njima in ju ustavili, enega prej, drugega kasneje. Izkazalo se je, da ju vozita 51-letnik iz Celja in skoraj dve desetletji mlajši Rogatčan. Hitra sta bila zato, ker sta bili vozili ukradeni. Na podlagi obvestil so v naslednjih dneh opravili več hišnih preiskav ter našli razstavljene avtomobile in dele različnih vozil; za nekatera še ugotavljajo, komu pripadajo. Tako so uspešno razbili manjšo mrežo zlikovcev, ki so ukradena vozila »spreminjali« v rezervne dele. Glede na to, da je Rogatec tik ob meji, je mogoče, da je kak del »odšel« tudi v našo južno sosedo.

SODI S KEMIKALIJAMI Odstranjevanje raznih kemikalij je precej draga reč, še posebej če jih moraš odstraniti večjo količino. Marsikakšen podjetnik je zato odločen, da se bo tovrstnih odpadkov znebil na črno. Navadno jih odpeljejo v kakšen gozd, grapo, skratka na samo, jih tam pustijo ali celo razlijejo.

No, pred dnevi je možakar v Novi Gorici pokazal nekaj več skrbi za okolje. Odpadkov sicer ni odpeljal na za to primerno odlagališče in plačal uničenja, ampak je pet sodov različnih kemikalij pustil v lokalni tekstilni tovarni. Sode so zdaj prevzeli za to pristojni in jih odpeljali na uničenje, iščejo pa njihovega prejšnjega lastnika, da mu izdajo račun za uničenje pa tudi za kaznivo dejanje, Kemikalij pač ne puščamo kjer koli.

PREKLOPITE!

NA KANAL C44

(Frekvenca 655, 25 Mhz)

V kablenskem sistemu
UPC TELEMACH

Sodelujte v nagradni igri in odpotujte s turistično agencijo

GLOBUS

NA SANJSKO POTOVANJE V
DUBAJ
ZA 2 OSEBI

Nagradno vprašanje:

Na katerem kanalu v kablenskem sistemu UPC Telemach je vidna televizija RTS ?

a) K 57
b) C 44

SMS s pravilnim odgovorom pošljite na:

št. 3030

Pravila in pogoje za sodelovanje najdete na:

www.rts-tv.com

UPC
TELEMACH

Nagrada je polovanje v Dubaj. Nagradna igra traja od 1. 2. do 28. 2. 2007. Izbiranje nagrade bo potekalo 3. 3. 2007 v oddaji Živa. Rezultati bodo objavljeni na straneh <http://www.smscity.net/rts/nagrada> in na www.rts-tv.com. Akontacija dohodnine plača dobitek nagrade. V nagradni igri sodelujejo vsi imetniki mobilnih telefonov, ki na telefonsko številko 3030 pošljejo sms z vsebino RTS A oz. RTS B (sms storitev je mogoča v omrežjih Mobitel, Simobil, Deltel). Vsak, ki nato z DA potrdi splošne pogoje sms storitve RTS, objavljenih na strani <http://www.smscity.net>, postane član RTS sms Kluba. Član RTS sms Kluba bodo največ 5 (pet) krat na mesec prejeli plačljivo (0,83459 EUR oz. 200 SIT z DDV) sms sporočilo. Za odjavo je potrebno poslati sms RTS STOP na številko 3030. Poslan SMS je po ceniku operaterja. Organizator nagradne igre je Tele 59 d.o.o. ponudnik storitve je ThreeAnts Koban & Co. d.o.o.

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kablensko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

etv

<http://etv.elektroprom.si>

komercialna:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107,8 MHz

RADIO VELENJE

Stari maček na naših odrih

Vili na železnici

Snemanje videospota ...

Vili Resnik, včasih eden najbolj priljubljenih slovenskih popevkarjev, je pred dnevi posnel svoj novi videospot za pesem Tujec v noči. Od njegovega zadnjega videoizdelka je minilo že precej časa, zato bodo njegovi številni poslušalci te novosti še toliko bolj veseli. Snemanje je potekalo v prekrasnem sončnem dnevu pod okriljem odlične ekipe RTV Slovenija, v kateri so bili režiser Tadej Čater, snemalec Žiga Trnkoc ter asistenta Andrej Kovač in Miha Krejan. Tam, kjer je Vili, zagotovo ni dolgčas, zato se je vsa ekipa izjemno zabavala, kar se bo videlo tudi v samem spotu. Zunanje kadre so posneli v ljubljanskem parku Kodeljevo in na bližnjih železniških tirih, notranje pa v glasbenem snemalnem studiu v Jevnici. Sredi dneva so morali snemanje pretrgati, saj se je moral Vili kot večni garač odpraviti na svoj glasbeni nastop. Na veliko začudenje obiskovalcev se je na odru zaradi pomanjkanja časa znašel kar v blatnih čevljih in hlačah, vendar ga je občinstvo po pojasnilu nagradilo z aplavzom, sledil je kot vedno velik žur. Spot bo v kratkem premierno prikazan na nacionalni televiziji.

Ve, kaj je lepa ženska ...

Po Baru je prišla Admira

Emil Širić, zmagovalc resničnostnega šova Bar 2, je poleg 12 milijonov tolarjev nedavno osvojil še lepoticco, nekdanjo mis Hawaiian Tropic Admiro Muratović. Emila in Admiro je združilo naključje, ki se imenuje Zvezdni intervju revije Lea. Iskrica je hitro preskočila, sledile so pijače in postala sta par.

Junkar spet prepeva

Skoraj pozabljeni slovenski pevec Nace Junkar se je vrnil na sceno. Na glasbene police je prišel njegov novi projekt, in sicer album z naslovom All' italiana - Po italijansko, ki prinaša 15 italijanskih arij, popevk in uspešnic.

Pevec Nace Junkar

Slovenska polka in valček

Lanski festival polke in valčka

Bliža se 13. festival Slovenska polka in valček, ki bo potekal v soboto, 17. marca 2007, v studiu 1 Televizije Slovenija. Letos je na razpis prispelo 69 skladb, strokovna komisija pa je izbrala 12 ansamblov, ki se bodo predstavili s 6 valčki in 6 polkami. Za najboljši slovenski valček bodo prepevali: Ta pravih 6 (Narcisne poljane), Ansambel Petra Finka (Ribič), Juhu banda s prijatelji (Moja lepa Gorenjska), Spv (Edino upanje), Sicer (Le doma), Golte (Kme-

tije ne prodamo). Polke bodo našli: Gorenjski kvintet (Zagodi nam muzikant), Boštjan Konečnik s prijatelji (Petki, sobote in nedelje), Bum (Jaz nisem taka), Navihanke (Pustno veselje), Ansambel Roka Žlindre (Najlepše je, kadar sva skupaj) in Novi spomini (Debeluška). Pripravljene so tudi rezerve, na festivalu pa bo nastopil še ansambel Veseli svatje, ki se je na tekmovanje uvrstil kot zmagovalc rubrike Domači upi oddaje Pri Jožovcu z Natalijo.

Zaželena Scarlett

Kako je, če si na vrhu, v tem času še posebej dobro ve ena najbolj zaželenih lepotic – Scarlett Johansson. 22-letnico so tokrat bralci revije Playboy zaradi njene čutnosti in neverjetne lepote uvrstili na prvo mesto med 25 najbolj vročimi ženskami. V najbolj priljubljeni reviji za moške so zapisali: »Scarlett je ideal lepote. Na njej je vse popolno – od gladke porcelanaste kože do postave, polne oblin. Piko na i pa doda še njena karizma, ki je včasih nedoločljivo skrivnostna, drugič pa zelo jasna.« Za Scarlett se že nekaj let grebejo vsi, od filmskih ustvarjalcev do modnih oblikovalcev. Upamo, da se dekle zaveda, da je lepota minljiva.

Najbolj vroča ta hip

Pri 44 letih je prvič rodila.

Povila dvojčici

Igralka priljubljene serije Razočarane gospodinja Marcia Cross je prejšnji teden rodila enojajčni dvojčici. 44-letna rdečelaska, ki je najbolj zaslovela z nadaljevanke Melrose place, in njen soprog, borzni posrednik Tom Mahoney, naj bi deklici poimenovala Eden in Savannah. Igralka je »preventivno« počivala od januarja, a menda težav med nosečnostjo ni imela. Med počitkom v postelji se je Marcia »neznansko dolgočasila« in hotela še naprej igrati, zato so nekaj prizorov za Razočarane gospodinja posneli kar pri njej doma. Njeno spalnico so pobarvali v barve sobe njenega lika Bree Van De Kamp iz televizijske uspešnice, v njeno hišo pa so prinesli tudi ustrezno pohištvo.

RADIO
UNIVOX
107.5 MHz
e-mail: info@univox.si

Slave Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kabljskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabljskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilnetovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Učinek!

Magična gledalka

Ko sem v soboto zvečer znova gledala oddajo Hri-bar, mi je kar malce odleglo. Medijske kritike zadnje oddaje, v kateri je Jonas »ven padu«, so zalegle.

Sašo Hribar je pojasnilo sicer lepo zavel, Jonas pa se je moral pred kamerami zamisliti, medtem ko mu je v glavi odzvanjal kratak pisk, ki pomeni (samo)cenzuro ... Morda smo si povzročili vzajemni učinek, kar pa lahko tudi pomeni, da upoštevamo drug drugega. In tudi to je dosežek ter uspeh soodvisnosti medijskih kritikov in televizijskih ustvarjalcev.

Hm. Tole pišem zato, ker je po dveh letih poskušanja učinkovanja na medije skozi kolumne v Demokraciji nastopil čas, ko je treba vzeti slovo. Bili so ljudje in oddaje, ki sem jih spoštovala in sem se jih včasih lotila prav pikolovsko. Morda sem koga užalila, a nameravala sem jim le »nastaviti ogledalo«. Kako jih vidimo mi, ki sedimo doma v dnevni sobi. In v po-

seben ponos mi je, da v zadnjih Trenjih Uroš Slak večine vprašanj ni več začel »Kaj pa vi mislite o tem?«. Žal pa se še vedno ni otresel nekajkratnega ponavljanja v oddaji, da nekdo, recimo pred časom šef policistov Romšek, ni želel priti v oddajo. Kot opomnik bom še enkrat zapisala: politična elita ni dolžna hoditi v vsako oddajo, v katero je povabljen. Pika.

V posebno čast mi je tudi, da sem se v ocenah Lada Bizovičarja zmotila. To, kar fant počne v zadnjih tednih v oddaji Tistega lepega popoldneva, je vse pozornosti vredno. Oddaja je po-

stala prava kovnica hudomušnih idej, dobrih likov, sproščenege klepeta in zabave. V njih mi postane všeč tudi Marjan Jerman, ko sprte sosedice (sprejo se običajno zaradi meje ali greznice) posadi za bogato obloženo mizo in iz njih iztisne obljubo, da se ne bodo več prepirali.

Všeč mi je, da se je v novi petkovi zabavni oddaji Na zdravje! dobro znašla Jasna Kuljaj, manj pa to, če oddajo vodi v kavbojkah. Stilsti gor ali dol! Sploh ima nacionalka z njimi težave. Voditeljice Dnevnika in Odmevov so očitno ostale brez njih glede na to, v kakšnih oblačilih se občasno znajdejo.

Všeč mi je, če v oddajah Alenke Arko Preverjeno in Tednik z Barbaro Jerman lahko primerjam doseg njihovih novinarjev. Običajno gredo v oddaji Preverjeno dlje in v boljši embalaži.

Všeč mi je, da ostaja Mario brez konkurence. Za njegovo več kot desetletno izkušnjo z nedeljskimi večeri je tako tudi prav. Še vedno je nepremagljiv.

Všeč so mi torkovi dokumentarci na nacionalki, recimo takšni, kot je bil Tunel upanja, za katerega ne najdem toliko presežnikov, kot bi si jih zaslužil.

Všeč mi je, da imamo dva konkurenčna medija, dva slovenska celovita programa, med katerima se lahko odločamo.

Manj pa mi je bilo všeč, ko sem morala v kafiču na Popu pri sosednji mizi poslušati, da je Magična gledalka gotovo kakšna hudoča za nacionalke, saj je preveč kritična do komercialke. Še bolj sem se zamislila, ko sem v recepciji nacionalke slišala, da je Magična gledalka dedec, saj kakšna falirana študentka novinarstva tovrstnih tekstov že ne bi znala napisati. Pa so se oboji zmotili. A naj jim bo! Zdaj je pred mano redna novinarska zaposlitev in Magična gledalka je bila zame prva stopnica na tej poti. Hvala za priložnost! ☐

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

V začetku tedna se boste ukvarjali s stvarmi, ki so vam čisto odveč že od daleč. Nikakor se ne boste mogli spraviti k sebi, ker boste imeli veliko preveč skrbi. Partner vam bo stal o strani, včasih tudi nezasluzeno.

Bik
21.4.-21.5.

Počutili se boste odrinjene na stranski tir. Potrudite se, da se srečate z določeno osebo, ki je za to "kriva", in si pridobite mesto, ki vam pripada. Imeli boste veliko časa za romantiko in popoldanske izlete. Privoščite si jih!

Dvojčka
22.5.-21.6.

Uporabite provokativen pristop k stvari in si zagotovite svoje mesto v postopku. Od srede do petka boste precej napeti, ker boste pričakovali buren odziv na svoja dejanja, vendar tega ne bo. Potrditev boste dobili šele v nedeljo.

Rak
22.6.-21.7.

Vaš dobri spomin bo igral zelo pomembno vlogo v določenem postopku in vas bo rešil pred morebitnimi napakami. Vedenje, za kaj sploh gre, vam daje zelo jasno sliko in vas že ne bo mogoče pretenatati. Veselite se življenja.

Lev
22.7.-21.8.

Z vsem srcem ste pri stvari in vse delo vam gre zelo dobro od rok. Vaš moto je, da je življenje zabava, in veselja si nikoli ne pustite vzeti. Podrobno preučite svoj koledar dejavnosti – morda boste našli kakšno luknjo.

Devica
22.8.-21.9.

Se boste dogovorili sporazumno ali boste šli v boj? Iskane poti za sodelovanje še vedno lahko povzročijo nekaj konfliktov, vendar manjših. Bodite prepričani, da ste se odločili pravilno, in vse se bo izteklo tako, kot je treba.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Bolje bo, če boste uskladili vse ambicije z ambicijami drugih, kot če iščete dlako v jajcu in sledite samo svoji volji. Na poklicni ravni boste napredovali in mnogi vas bodo hvalili. Pazite, da ne zaspite na lovorikah.

Škorpjon
23.10.-21.11.

Izboljšali boste svoje ljubezensko življenje, saj se boste začeli bolj truditi. Partner vam bo zelo hvaležen. Z denarjem kljub temu ravnajte previdno, saj utegne veliko prehitro skopneti.

Strelec
22.11.-20.12.

V začetku tedna se vam bo vse zdelo lahko kot otroška igra. Uživate in izboljšajte svoje življenje. Sredina tedna bo prinesla nekoliko oblakov in nesporazumov, potrudite se, da jih boste razrešili, sicer se bo preveč nabralo.

Kozorog
21.12.-19.1.

Dobili ste nekaj resnih namigov glede preživljanja prostega časa, vendar se ne boste za nič odločili. Prepričanje, da vam nič ne more škodovati, če se ne gibljete, je napačno, zato čim prej spremenite mnenje.

Vodnar
20.1.-18.2.

Kar se sveti na površini, še ni nujno nekaj lepega. Raje počakajte in človeka bolje spoznajte, preden se z njim spustite v kakršen koli posel ali celo razmerje. Ker ste mojster za komuniciranje, vam ni težko stopiti v stik s pravimi ljudmi.

Ribi
19.2.-20.3.

Ste človek, ki ljubi neskončno in do konca. Zato pazljivo izbirajte ljudi, s katerimi nameravate preživeti ostanek svojega življenja! Ta teden bo nabit s pozitivno energijo in prav lahko boste videli, da življenje ni tako težko, kot mislite.

trda vezava, veliki format, 336 strani, 456 fotografij

ENOTNI V ZMAGI

OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE

od prvih večstrankarskih volitev do mednarodnega priznanja
(april 1990–maj 1992)

Rojstni list
slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Informacije in naročila: knjižni klub Samorog, telefon: 01/ 433 43 06,
naslov: Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: knjizni.klub@samorog.com

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG		GESLO	SRBSKI PESNIK SANTIČ	FILMSKI IGRALEC VENTURA	OVČJI SAMEC	ČISTA TEŽA	SKLADATELJ HAČATURJAM
ANGLEŠKA VOTLA MERA							
HRVAŠKI PEVEC DRAGOJEVIČ							
SORTA JABOLK							
VODJA GOSPODAR- SKEGA OBRATA							
NACE SIMONČIČ PREBIVALEC EMONE			DANE KORICA	DALIŠE ČASOVNO OBDOBJE, DOBA	OTOŽNI TONSKI SPOL	ŽOGA ZUNAJ IGRIŠCA	
DEMOKRACIJA	KIPARSKO DELO	KOLORADSKI HROŠČ	VESOLJEC	POVPREČJE KRIŽANKE 4,75 ČRKE	DEMOKRACIJA	SONJA VONČINA	TOGOVSKI POLITIK GLAVNI ŠTEVNIK
VRSTA SODOBNEGA PLESA				STARO- KITAJSKA UTEZNA ENOTA	DEL RASTLINE ŽGANA PIJACA		STREHA DELAVEC NA TERENU
ZNAČILNOST POSTAVNEGA							ŽENSKI GLAS ROBERT ALTMAN
ŽRTVENIK					SIDRO, KOTVA REKA V MAKEDONIJI		RIMSKI HIŠNI BOG TKIVO, KI POKRIVA DEL CELJUŠTI AMERIŠKA PEVKA SHEENA
ČIN V TRGOVSKI MORNARICI						VRSTA NAKITA NAPETOST	
HERCEGOVEC				KAVČ, BLAZINJAK			PEVKA PUGAČOVA GRČIJA
REKA NA SEVERU TAJSKE				DRAGA AHACIČ VRSTA SVETILA		FR. SLIKAR JEAN IVA (LJUB- KOVALNO)	
IGRALKA KARAVANJA				SL. NOVINAR TEO 4. IN 10. ČRKA			SILVO TERSEK ZNAK ZA LITIJ
TROPSKO DREVO							SKLADATELJ DELIBES
DEMOKRACIJA	PREBIVALCI SL. KRAJA RTIČE					KRIŽANKE BISTRJO UM!	DEMOKRACIJA DESNI PRITOK DONAVE DEMOKRACIJA

Rešitev prejšnje križanke

IVANA, SANICA, TRAKAR,
AIMARA, NE, IF, ABT,
ANA, STRAST, SUE, LAT,
ARISTOTEL, ME, MIS, IRAN,
SINKO, OKA, STO, MOKAR,
TONIKA, ALEMANI, ALIN,
ANOR, ATA, ROCA, ZVIN,
BRIN, KRANIOLOG, AKNA,
AA, AL BANO, ROA

Nagrajenci 7. številke

- 1. nagrada:** **VERONIKA CIJAN,**
Devina 29, 2310 Slovenska Bistrica
- 2. nagrada:** **LJUDMILA JELOVŠEK,**
Na Svetino 6, 3270 Laško
- 3. nagrada:** **IGOR ŠIRCELJ,**
Pobeška 7, 6000 Koper

Dobitnikom čestitam in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi
- 2. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi
- 3. nagrada:** knjiga Enotni v zmagi

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 22. 2. 2007
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

› **26.2.1802** se je rodil francoski pesnik, pisatelj in dramatik Victor Hugo. Rekel je: »Ne posnemajte ničesar. Lev, ki posnema leva, postane opica.«

› **26.2.1951** so v ZDA z zakonom določili, da lahko vsak njihov predsednik opravlja največ dva predsedniška mandata. Temu so sledili v številnih demokratičnih državah po svetu. V Sloveniji »advokati komunizma« onemogočajo takšno določilo v ustavi.

› **27.2.1782** je bil izdan ukaz avstrijskega cesarja Jožefa II., s katerim so bili dohodki verskega sklada, ki ga je tega leta zasegel cesar, namenjeni za »pospeševanje regije in dobro bližnjega«.

› **27.2.1847** JE kirurg Leopold Nathan izvedel prvo operacijo z narkozo v Ljubljani.

› **27.2.1873** se je rodil italijanski operni pevec Enrico Caruso.

› **27.2.1989** je bilo v Cankarjevem domu v Ljubljani protestno zborovanje proti uvedbi izrednega stanja na Kosovu, ki ga je razglasilo predsedstvo SFRJ.

› **28.2.1922** je Britanija razglasila neodvisnost Egipta.

› **28.2.1922** je izšel zakon o zaščiti delavcev v Kraljevini SHS. Sestavljale so ga uredbe o zaščiti delavcev, organizaciji delavskih zbormic, borz dela in določbe o delavskih zaupnikih.

› **28.2.1990** je Demos predlagal ustavnemu sodišču SFRJ, naj odpravi tajne uradne liste.

› **1.3.1796** se je v Polhovem Gradcu rodil slovenski skladatelj in organist Gregor Rihar, ki je v slovensko cerkveno glasbo uvedel večglasje in napisal prve maše v slovenščini.

› **1.3.1927** se je rodil ameriški pevec zabavne glasbe Harry Belafonte.

› **1.3.1943** so predstavniki treh ustanovnih skupin OF podpisali izjavo, ki je dobila ime dolomitska (po drugih podatkih 28. februarja).

› **2.3.1922** je bila v Trstu ustanovljena osrednja zveza tržaških in istrskih slovenskih kulturno prosvetnih društev »Prosveta«.

› **2.3.1973** so v Parizu podpisali dokument o miru v Vietnamu.

› **2.3.1990** je Demos na tiskovni konferenci predstavil pobudo za ustanovitev slovenske vojske. Slovenska skupščina je v začetku marca 1991 sprejela sklep, da naborniki iz Slovenije vojaškega roka ne bodo več služili v JLA, ampak v Teritorialni obrambi Slovenije.

› **4.3.1678** se je rodil italijanski skladatelj in violinist Antonio Vivaldi.

› **4.3.1844** se je na Muljavi rodil slovenski pisatelj Josip Jurčič.

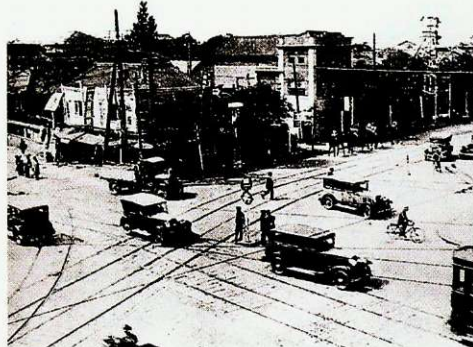
› **4.3.1947** sta Francija in Velika Britanija podpisali zvezo proti morebitni oživitvi nemške agresivne politike. Praktično je s tem začel nastajati obrambni pakt NATO v sedanji obliki.

POGLED NAZAJ (OD 29. 1. DO 5. 2.)

Fašizem na Japonskem

Podobno kot nacionalizem, socializem in komunizem je bil tudi fašizem v svojem bistvu evropsko gibanje. Resno gibanje je postal tudi v Argentini in na Japonskem. Japonski fašizem je bil v svojem bistvu najbolj podoben nemškemu, saj so se tudi tam državni voditelji zatekli k prazgodovinskim družbenim modelom.

26. februarja 1936 je na Japonskem oblast z udarom prevzela vojska, ki je kot državno ideologijo podpirala plemenski mysticizem. Mladi »domoljubni« častniki so poskušali umoriti več vodilnih japonskih politikov, aristokratov in visokih častnikov, ki so se jim zdeli nevarni za absolutno vdanost cesarskemu kultu. Japonski fašizem utelešenja svojega narodnega ideala ni videl v

ljudskem voditelju, ampak v cesarju. Narodova usoda naj bi se izpolnila v služenju prestolu, kar naj bi bilo vrhunec moralnosti. Poleg Nemčije je bila Japonska takrat edina država, ki se je čutila dovolj močno za širjenje svoje ideologije. Konec tridesetih let so japonski profesorji in pisatelji podobno kot nemški kolegi predlagali zamenjavo racionalne in univerzalne etike s pradavnimi plemenskimi bogovi, da bi narod čim bolj pripravili na osvajalno misijo.

Italijanska manjšina

V popisu prebivalcev, ki so ga izvedli **28. februarja 1957**, je na območju razširjenega koprškega okraja navedlo italijansko narodnost le še 3.311 oseb ali 3,26 odstotka prebivalstva, in sicer v Koprju 1.171, v Izoli 585 in v Piranu 1.148. Na odločitev Italijanov za izselitev v Italijo so nedvomno vplivali ukrepi jugoslovanskih oblasti, ki so bili marsikdaj razredni, vendar jih je italijansko prebivalstvo sprejemalo kot nacionalne. Jugoslavija je sicer zagovarjala slovansko-italijansko bratstvo,

oblasti pa so to razumele kot privrženost novi ideologiji in tudi novi Jugoslaviji.

Svojo vlogo so odigrali tudi predsodki o »manjvrednih slovanskih barbarih«, ki so postali zmagovalci in oblastniki, pritiski lokalnih aktivistov, ki so italijanstvo marsikdaj izenačevali s fašizmom, ter gospodarska navezanost na Trst. Priseljevanje istrskih Italijanov je tako tudi spreminjalo narodnostno sestavo prej večinoma slovenske okolice Trsta in Gorice pa tudi politično podobo Trsta in zlasti Tržiča.

»Ne slišim dobro!«

28. februarja 1989 je srbska politika kot odgovor na Cankarjev dom organizirala demonstracije pred skupščino SFRJ. Množica je vpila: Uhapsite Vlasija! Ubičemo Vlasija! Idemo na Kosovo!, Ko to kaže, ko to laže Srbija je mala. Nije mala, nije mala, tripot ratovala. I opet će ako bude sreće!, Slobo Srbije, Srbija je uz tebe!, Hoćemo promene ipd.

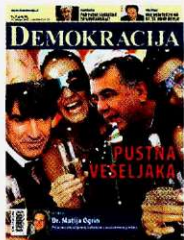
Demonstranti so izžvižgali nesrbske funkcionarje in tudi sporočilo predsedstva CK ZKJ, ki je ocenilo, da Slovenija in Hrvaška ne podpirata iredente na Kosovu. Ob 22. uri je zbrane nagovoril Slobodan Milošević. Na zahteve množice (Uhapsite Vlasija!) je odgovoril: »Ne slišim dobro, vendar želim odgovoriti na to, kar zahtevate. Kmalu bodo obja-

vljena vsa imena in tisti, ki so manipulirali z ljudmi, bodo kaznovani in bodo aretirani. To vam zagotavljam v imenu vodstva SR Srbije.« Dva dni pozneje so Vlasija aretirali, srbsko vodstvo pa je proti Sloveniji uvedlo gospodarsko vojno, ki je zvezne oblasti niso bile sposobne preprečiti.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 7/10

Apostol Kominterne

V Demokraciji je Pavel Ferluga prepričljivo razkrinkal zavajanje nekega Kmecla na proslavi požiga Komna, Rihemberka idr. Zavajanja in laži se žal še vedno vrstijo. V Dražgošah je šlo celo tako daleč, da so zaradi oklepnikov močno izpostavljenemu obrambnemu ministru naročili kominternovske parole in se ob tem eni prešerno smejali, eni muzali, ko je hreščalo in bobnelo iz zvočnikov. Žrtvovani nedolžni prebivalci so bili le sredstvo v rokah revolucionarjev. Ta sramotna dejanja še danes prikrivajo z lažnim herojstvom. Tragedije prebivalcev številnih slovenskih vasi je treba obžalovati in ne proslavljati.

Potomci revolucionarjev, posebej politiki, bi se morali zavedati, da z vztrajanjem pri lažnih mitih močno škodujejo Sloveniji. Številni državljani, ki so jih prizadeli najprej okupatorji, nato pa še revolucionarji med vojno in

po njej, še danes živijo v strahu in se sprašujejo, ali smejo o svojih tragedijah javno govoriti. Še vedno jih namreč preglasujejo tisti, ki slavijo smrt.

Ko pa gre za mednarodne odnose, se vrtimo v začaranem krogu. Ker ne priznamo lastnih komunističnih zablod preteklosti, imamo premalo moralnega kapitala, da bi odločilno pripomogli k razkrinkanju zločinov fašizma. S tremi sosedomi smo vsaj formalno rešili odprta vprašanja, povezana z okupacijo med drugo svetovno vojno, z južno sosedo pa imamo žal čedalje več sporov. Tudi okupacija slovenskega ozemlja še kar traja in negativni trendi se stopnjujejo. Ne le prebivalci Trsta, tudi Štrigove, Savudrije in levega brega Dragonce so bili žrtve nacionalističnih diktatur. Slovenski revolucionarji so brezglavo stavili na internacionalizem. Tako kot je Tito popuščal italijanskim komunistom, se je Kardelj na škodo Slovenije klanjal hrvaškim nacionalistom.

Zgodovina se očitno ponavlja, in sicer na eni strani z zavajajočimi izjavami italijanskega in hrvaškega predsednika, na drugi pa nekateri v Sloveniji z bojznijo gledajo na odkrivanje obtožujočih zgodovinskih dejstev. Morda se ne zavedajo, da imamo vseeno prednost. Od rimskega imperialnega fašizma smo bili okupirani in tako je dobil komunistični totalitarizem priložnost tudi v Sloveniji. Hrvaška je imela svojo fašistično NDH in je tako »oplemenitenata« pristala v nacionalistično-komunistični diktaturi. Le s pomočjo zgodovinskih dejstev nam bo uspelo vzpostaviti dobre sosedske odnose ne le med ljudmi v Sloveniji, ampak tudi z državami.

Ernest Pušnik, Hrušica

št. 7/63

Slovenski netilci nestrpnosti (2)

Urednica TV-oddaje Preverjeno gospa Alenka Arko je v Demokraciji št. 7 zapisala, da zaradi skoraj nezaznavnega očitka (deluje s pomočjo "prišepetalcev") od avtorja prispevka z gornjim naslovom Gašperja Blažiča pričakuje opravičilo. Z omenjeno pobudo me je spomnila in spodbudila, da sem tudi jaz upravičen do podobnega opravičila.

Urednico A. A. sem v Demokraciji dne 26. oktobra 2006 v prispevku z naslovom Manipulacije novinarke spomnil na nekatere netočnosti in naštel nekaj njenih "cvetk", ki izvirajo iz nepoznavanja naše in tuje polpretekle zgodovine. Danes dodajam, da so njene oddaje iz obdobja NOB še vedno močno enostranske in vse prej kot strpne (naj tu omenim le njeno oddajo o dražgoški bitki).

Tudi jaz sem gospo A. A. prosil, naj mi pojasni, katero slovensko sodišče je sodilo vrnjenim domobranecem s Koroškega, katero je sodilo ranjenim fantom, ki so bili prav tako po končani vojni pobiti in zmetani v brezno Konfin, in katero je sodilo vsem drugim tisočem pobitih, ki ležijo po vsej širni Sloveniji.

Od gospe Alenke Arko pričakujem, da se zaradi zavajanja slovenske javnosti pisno opraviči, meni pa pojasni, zakaj ni odgovorila na postavljena vprašanja.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

Odprava sodnih zaostankov

Ustava v 125. členu (neodvisnost sodnikov) določa: sodniki so pri

opravljanju sodniške funkcije neodvisni. Vezani so na ustavo in zakon.

Skregano z logiko je sklicevanje na sodno prakso, na katero se nekateri sodniki zelo radi sklicujejo, saj so sodniki DOLŽNI spoštovati ustavo in zakone. Že sama razlaga zakonov s strani sodnikov je popolnoma odvisna od poznavanja določenega zakona ali površnega védenja, kaj v zakonu piše. Zakon ni samo en člen, na katerega se sklicuje sodnik pri izdani sodbi, odločbi ali sklepu, ampak polno členov, vsi pa pomenijo celoto zakona. Zato je nemogoče izreči sodno odločitev brez upoštevanja vseh členov zakona.

Na žalost se na naših sodiščih dogaja prav to, da nekateri sodniki sprejemajo svoje odločitve brez poznavanja vseh členov zakona. So pa tudi sodniki, ki si zakon razlagajo drugače, kot je zapisan, in upoštevajo samo člene, ki jim ustrezajo, da tako laže upravičijo svojo odločitev, ne upoštevajo pa zakona kot celote, se pravi, da pri izreku sodne odločitve ne upoštevajo VSEH členov zakona. Tu pa pride do napačne interpretacije samega zakona in posledično do sprejetja sodnih odločitev, ki so v nasprotju z zakonom in ustavo.

Glede na to, da se kljub sprejeti sodni odločitvi, ki je v nasprotju z zakonom, zaradi nepoznavanja zakonodaje ne pritožijo vsi, je upoštevanje takšne sodne odločitve kot neke sodne prakse skregano z logiko. Takšno sprejemanje odločitev je v nasprotju z našo ustavo, ki IZRECNO določa, da so sodniki pri svojih odločitvah vezani na ustavo in zakon. Zato so vse odločitve, ki kot podlago uporabljajo sodno prakso in ne zakona ter ustave, protislovne in nezakonite.

Vsekakor bi morala na pravilno uporabo zakonov in ustave pritožbena sodišča opozarjati nižja sodišča in od njih dosledno zahtevati spoštovanje zakonov. Prepričan ►

► sem, da bi se ob spoštovanju zakonov in ustave zmanjšalo število pritožb in tako posredno pripomoglo tudi k zmanjševanju sodnih zaostankov. Kot na dlani je, da sodne zaostanke povzročijo med drugim napačne odločitve zaradi nespoštovanja zakonov. Največji problem pa je, da se na tako dobronamerno kritiko sodniki odzivajo užaljeno in jezno; pravnim strokovnjakom laik že ne bo solil pameti!

Nikakor ne želim soliti pameti pravnim strokovnjakom, ki to so. Moje sporočilo se nanaša le na sodnike, ki v premajhni meri, nekateri pa tudi namerno ne spoštujejo zakonov, da tako laže upravičijo svojo odločitev. Vsekakor so problem tudi pristranske sodne odločitve nekaterih sodnikov, ki pa le redko pridejo v javnost. Razlog je v nepoznavanju zakonov s strani stranke, ki je bila žrtev take odločitve, in praksa sodnikov posameznikov, ki po večletnem sodnem stažu znajo razpravo izpeljati tako, da je pristransko odločitev brez vrhunskega znanja zakonov skoraj nemogoče dokazati. Če temu dodam še spoznanje, da je takšnega sodnika kljub dokazanemu pristranskemu vodenju razprav nemogoče izločiti, je takšno stanje na naših sodiščih zaskrbljivo.

Po mojem prepričanju bo zakonodajalec moral spremeniti zakon o pravnem postopku in dati strankam v postopku več možnosti za izločitev sodnika posameznika, saj se največ zlorab po mojih ugotovitvah zgodi ravno pri sodnih odločitvah sodnikov posameznikov, ki jih NIHČE ne »nadzira« pri njihovem delu in imajo veliko možnosti za nespoštovanje zakonov in ustave. Je pa še možnost,

RADLO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

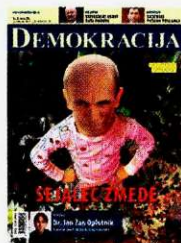

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

da se tudi njim dodajo porotniki, ki se bodo menjavali in tako preprečevali manipulacije pri sodnih odločitvah. Tako možnost dopolnitve zakona omogoča tudi ustava in njen 128. člen (udeležba državljanov pri izvajanju sodne oblasti). Zakon ureja primere in oblike neposredne udeležbe državljanov pri izvajanju sodne oblasti.

Franc Majcen, Gornja Radgona

št. 8/15

SDS za samoomejitev (1)

V prejšnji številki Demokracije je bil v članku na 15. strani objavljen napačen seznam prejemnikov najvišjih priznanj SDS na slavnostni akademiji v Brežicah. Zdaj objavljamo pravega. Zlati znak kot najvišje priznanje Slovenske demokratske stranke so prejeli: dr. Boris Gaberščik, Pavel Žakelj, Ivan Molan, Metod Šonc, Pavel Ornik, Marjan Doberšek, Jože Korže in Alojz Cilenšek. Posmrtno je zlati znak prejel član izvršilnega odbora SDS Miroslav Petek iz Kamnika. Posebno priznanje so prejeli: Nikolaj Dragoš kot najstarejši član SDS, ki bo letos praznoval svoj 100. rojstni dan; Urša Prašnikar, petindvajsettisočletna članica SDS, ter David Govekar in Nastja Rošelj, ki praznujeta rojstna dneva isti mesec kot SDS. Plaketo SDS so prejeli: Damijan Terpin za prispevek k ohranjanju kulturne in politične samobitnosti slovenske manjšine v Italiji in mag. Vladimir Smrtnik za prispevek k ohranjanju

kulturne in politične samobitnosti slovenske manjšine v Avstriji. Priznanje za odlične rezultate na lokalnih volitvah 2006 pa so dobili občinski odbori Štore, Ribnica, Ivančna Gorica in Destričnik.

Sandra Letica, odnosi z javnostmi pri SDS

Otok bleški kinč nebeški

Kdo bi si mislil, da bo Blejski otok razburil toliko duhov: dobronamernih, pobožnih, koristolovskih in še drugih, ki ne vedo, kako bi se opredelili. Gre za to, da se za ogled cerkvice na otoku pobira vstopnina. Ali je to v današnjem času kaj posebnega, se vprašajmo. Saj je vstopnina v današnjem času že do vsakega zelnika (po Martinu Krpanu). Če pa je vzrok ta, da je cerkev nujno potrebna obnove, je pobiranje vstopnine še toliko bolj upravičeno. Saj bodo zbrana sredstva šla za obnovo. Pametni, uvidevni ljudje to razumejo, seveda če se jim to pravilno prikaže. Problem je le v tem, da se uvedba vstopnine prikazuje v negativni luči, češ, bogata Cerkev nima nikoli dovolj! Moti jih predvsem to, kdo vstopnino pobira. Če bi bila cerkev državni objekt, sploh ne bi bilo vprašanja. Kakor mi je znano, se vstopnina pobira tudi drugod na Bledu, čeprav so motivi čisto drugi. Vsakdo, čeprav nestrokovnjak, si lasti pravico, da ocenjuje, koliko je cerkev res potrebna popravila. Smešno! Ali naj jim pade opeka s strehe na glavo, da bodo verjeli? Zakaj naj bi bilo čudno, če si Cerkev na ta način išče sredstva za popravilo? Saj v takih primerih je še posebej poudarjeno, da je Cerkev ločena od države in naj za sredstva poskrbi sama. Hkrati pa vsak hitro pristavi svoj lonček, kadar sluti, da od nje lahko nekaj dobi. Kakšna dvoličnost! Zakaj naj

bo torej greh, če se za ogled cerkve pobira vstopnina, ko si ljudje cerkev ogledujejo kot kulturnozgodovinski objekt in v svoji čudni veri vlečejo za vrv, ki naj jim čudežno izpolni njihove želje? Podobno kot tibetanski molilni mlinčki ...

Cerkve niso bile zgrajene za zabavo in temu primerno bi se morali vsi vesti do njih. Vsaka cerkev ali cerkvica namreč zahteva spoštovanje. Ni prav, da nekdo reče: to ni moja stvar, hkrati bi pa vlekel dobiček iz tega ... Ne pomislijo, zakaj so naši predniki sploh gradili cerkve in koliko truda so v to vložili. Pomembno je samo to, koliko dobička prinašajo! Zdaj pa naj take cerkvice večajo dohodek turizmu. Zvon želja naj tekoče streže petičnim turistom. Če bi se kdo s tem ne strinjal, je moteč element. Vse naj služi večjemu dohodku v turizmu občine Bled. Nerazumljivo je, da se odgovorni ne morejo sporazumeti o delitvi stroškov za popravilo cerkve, hkrati pa nasprotujejo uvedbi vstopnine za tiste, ki jim je ta cerkev le kulturni in zgodovinski objekt. Podtikanja, da je Cerkev bogata in da lahko vse sama plačuje, ne služijo resnici. Samo s poštenimi sporazumi se da take zadeve učinkovito reševati.

Cilka Avsenik, Jesenice

Biolška pridelava

Podpiram vlado in koalicijske poslance, toda tokrat sem ogorčena nad tem, da so potrdili zakon, s katerim je dovoljeno nenadzorovano kupovati in uporabljati razne strupene pripravke in s tem še naprej neodgovorno zastrupljati zemljo, vodo in hrano. Da bi bila mera polna, manjka samo še to, da bi uzakonili in dovolili uvoz ali celo pridelavo gensko spremenje-

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

nih rastlin oziroma hrane. Kratkovidneži to opravičujejo z večjim pridelkom, čeprav je v resnici na svetu že sedaj presežek hrane, le da zaradi egoizma in pohlepa ljudi ni pravično porazdeljena.

Ozaveščenih kmetov, ki so se v dobro ljudi odločili za biološko pridelavo, ne podpiramo v tolikšni meri, da bi bila lahko tako pridelana hrana cenejša in dostopna vsem. Zelo mi je žal mladostnikov in otrok, ker ne bodo več slišali oglašanja prepelice, videli in poslušali pesmi škranjčkov in uživali vseh drugih lepote narave, ker smo že vse uničili. Temu se menda reče napredek.

Najbrž nas mora po naših buticah udariti še kaj hujšega, kot so grozeče elementarne katastrofe, ki niso le odraz toplogrednih plinov, da se bomo zbudili, postali skromnejši in začeli spoštovati svoj planet.

Mihaela Afner, Celje

Turizem po kranjskogorsko

V devetdesetih letih prejšnjega stoletja je v Kranjsko Goro prišel turbokapitalist iz naše južne sosesde in se odločil, da bo hotelir. Najel je staro hišo in začel z dejavnostjo. Sam je dejal, da je sposobnosti za gostinstvo začel nabirati že v otroških letih, ko je spremljal babico iz širnih slavonskih ravnin na počitnice v Slovenijo. Nato je najel ali kupil še nekaj stavb in zastavil hotelirstvo na široko. Osebe je bilo prava kovačnica bratstva in enotnosti beguncev vseh narodnosti, ki še danes ne izustijo slovenske besede. Gosti v njegovih turističnih zmogljivostih so bili tem kapacitetam primerni. Kolonije predšolskih in šolskih otrok so po nekaj letih začele usihati, ker so se starši, ki so hodili po svoje otroke, da bi jih odpeljali domov, zakleli, da v domove tako visokih kategorij svojih otrok ne bodo več pošiljali. Naslednja skupina gostov so bili mladostniki na žuriranju s vsemi posledicami in spremljajočimi pojavi na njih samih, okoliških ljudeh in okolju. Tudi te goste so hodili iskat starši, čeprav ne tako pogosto kot prve. Sledili so starejši mladoletniki in študenti, ki so svoja žuriranja skrajšali na konec tedna, povečali pa intenziteto razgrajanja, opijanja, omamljanja in bruhanja po okoliških vrtovih in pragih sosednjih hiš. Pritožbe čez vse prej kot miroljubno in sosedom kori-

stno strukturo turbokapitalistovih gostov so romale na kranjskogorsko občino, ki je slab kilometer oddaljena in jo zato tovrstna turistična dejavnost ni prav nič motila.

Nekega dne je naš hotelir odkril zdravstveni turizem. Vodil ga je zdravilec iz turbokapitalistove domovine, ki je zdravil ljudi s pomočjo rjojenja iz vsega grla. Terapije so potekale dvakrat dnevno, odmevale od gora, ki obdajajo prelepo Zgornjesavsko dolino, in plašile domačine ter redke tuje pohodnike, ki so si drznili mimo. Klinika za kričanje na vse grlo je hitro nehala z delom, ker ji je zmanjkalo klientele. Občina pa je bila še vedno preveč naglušna, da bi kaj slišala.

Med turističnim udejstvovanjem je naš turbokapitalist kupil nekaj parcel in nanje postavil ljubke hišice v nedoločljivem arhitekturnem slogu s trebušastimi stebri in velikimi lesenimi kipi na dvoriščih v slogu slavonskih navicev. Domačini so njegove stavbarke bisere prijazno poimenovali mrliške vežice. Občina Kranjska Gora je bila nad njegovo podjetnostjo tako navdušena, da mu je izdala vsa potrebna dovoljenja. Med tem pa so propadale stare slovenske zgornjesavske kmetije in gospodarska poslopja z grdimi avtohtonimi ganki, čopastimi strehami, pajštvi in drugo zastarelo in nezanimivo arhitekturo.

V zadnjem času je naš turbokapitalistični hotelir odkril še nekaj turističnih tržnih niš. Ena od njih je Youth hosteling, ki je nenavadno podobna huronskemu žuriranju mladine za konec tedna. Naslednja so gostje iz njegove očetnjave, ki najbrž niso zahtevni, ker ne poznajo namenov zabojnikov za smeti. Odpadke mečejo skozi okna in brezplačno barvajo sosednje fasade. Prihajajo spet kolonije majhnih otrok (kako se zgodovina ponavlja!). Reveži, ki so od svojih staršev oddaljeni stotine kilometrov, se podijo po razpadajočih balkonih našega hotelirja. Spremljajo jih odrasli, ki vsega hudega vajene domačine imenujejo z imeni domačih živali in dodajajo pripombe o »Slovincih, koji jim krađu more«, če se le kateri domo-rodec drzne opozoriti ljube goste.

Kaj pa kranjskogorska občina? Županstvo in drugi velmožje se držijo strankarskega vodila svojega župana Za profit pred ljudmi.

Volkovi in jagenjčki

Marija Vodišek

Predsednik Italije Giorgio Napolitano je v svojem čustveno obtoževalnem govoru ob dnevu spomina na fojbe in optante, ki je povzročil histerijo pri Hrvatih in Slovencih, naredil eno temeljnih napak. Ta se mu ni prikradla nehote, izrekel jo je povsem zavestno. Resnici in pravici bi bilo zadoščeno, če bi, namesto da je za storjene zločine okrivil Slovane, povedal resnico. To pa je, da so povojne zločine na tem območju družno izvrševali italijanski, jugoslovanski in slovenski komunisti. Tega pa ni rekel, ker je Napolitano tudi sam komunist. Pa ne le on, še številni člani sedanje Prodijeve vlade. Nedvomno je dobil, preden je odšel na severovzhod Italije, podrobna navodila, saj je na obeh straneh še nekaj živih akterjev omenjenih zločinov. V svojem govoru v spomin na žrtve fojb ni niti enkrat omenil komunistov, pa vendar so bili prav komunisti tisti, ki so se brez slehernih zavor znesli nad znanimi ali domnevnimi nasprotniki, tako kot so to delali komunistični »osvoboditelji« po Sloveniji in tudi v drugih delih Titove Jugoslavije. Dokaz za to so številna ugotovljena in tudi še neraziskana morišča in grobišča. Samo v Sloveniji jih je več kot 500. Slovenski borci so se oglasili v osebi predsednika borčevske organizacije Janeza Stanovnika. Zato tudi mi lahko uporabimo pred kratkim izrečeno besede Janeza Drnovška: »Če mačku stopiš na rep, zacvili.« Jih v histerični protest vodi občutek krivde ali pa le šestdeset let prikriti zločini in nadaljevanje starih laži? Vseeno pa je čudno, da so Napolitanove obsodbe in laži sprejeli tamkajšnji prebivalci in še nekateri svojci, kajti vsem je znano, kdo so bili pobijalci. Združeni komunisti. Hrvaški predsednik Stipe Mesić se je odzval sebi primerno, in ker je tudi on star komunist, Napolitanu ni zmožeg oponenti pravih morilcev. Zbodle so ga res krivične besede italijanskega predsednika, ko je obtožil Slovane (ital. Slavi). Beseda je latinskega izvora: »slavus«, ki pomeni suženj. Sicer pa se hrvaški predsednik še bolj nesramno odziva na pripombe ali upravičene kritike iz Slovenije. Njegova »državniška« reakcija na, kakor pravi, zunanje provokacije, kamor prvenstveno uvršča Slovenijo, je zelo značilna. Hlapčevsko skesana do močnejšega italijanskega sosesda in vedno arogantna do Slovenije, ki se ji za mnoge žaljivke še ni nikoli opravičil. Upravičeno domnevamo, da je Stipe Mesić dobil »ukor« po nekdanji partijski liniji, ki še vedno deluje, pa seveda tudi iz EU, ki je zavarovala svojo članico Italijo. Zahod je Italijo uporabil kot ščit pred Slovani oz. Jugoslavlani tako po prvi kot po drugi svetovni vojni. Italijani so Mussolinija leta 1943 aretirali, vendar so ga Nemci rešili in ga na severu Italije postavili za šefa »italijanske socialne države«. Italijanski partizani so Mussolinija zadnje dni vojne ustrelili. Zavezniki so Italijo odpustili njeno sodelovanje z nacistično Nemčijo in z londonskim sporazumom leta 1954 je dobila večji del Cone A s Trstom. Tako govor italijanskega predsednika Giorgia Napolitana kot reakcijo Stipeta Mesića in slovenske ZZB lahko označimo kot poskus metamorfoze volkov v jagenjčke. Edini resnici pa se vsi, tudi slovenski mediji, izogibajo.

Profit pobira njim priljubljeni hotelir turbokapitalist, ljudje pa pobirajo smeti, čistijo za njegovimi gosti, poslušajo hrup, popravljajo škodo, vmes pa »krađu more Naše lijepe«, kolikor jim ostane časa in volje. V spominu mi je ostalo ne-

kakšno geslo stranke aktualnega kranjskogorskega župana Za ljudi pred profitom. Gospodje so se zmotili, kajti njihova dejanja govore nasprotno. Njihovo pravo geslo je: Za profit pred ljudmi!

Vesna Barovič, Kranjska Gora

Politični semafor

Neukročena tmoglavka Breda Pečan v zadnjem času vse bolj razkriva, zakaj je izgubila zadnje županske volitve. Čeprav je upravno sodišče že dvakrat ugotovilo, da je izolski občinski svet upravičeno razveljavil glasovnice, ki so brez žiga prispеле iz doma upokojencev in so Pečanovi najprej prinesle zmago, slednja še vedno trmasto in arogantno vztraja pri tem, da bi morala biti zmagovalka volitev ona. Zdaj je jasno, volitve je izgubila zaradi svojega trmastega in arogantnega značaja.

Od policista do politika Predsedniški kandidat Lojze Peterle je pretekli teden na tiskovni konferenci razkril, da bo njegov volilni štab vodil Marko Pogorevc. Pogorevc, ki se je, potem ko je v začetku leta 2004 nehal biti generalni direktor policije, zaposlil kot vodja varnosti na Mobitelu, zdaj pa se vrača v politiko, je na tiskovni konferenci dejal, da ima Slovenija priložnost, da s Peterletovo izvolitvijo dobi predsednika vseh Slovencev.

Posrednik Potem ko je blejski župnik Janez Ambrožič uresničil napoved, da bo za vstop v cerkev na Blejskem otoku začel zaračunavati vstopnino, s čimer je povzročil precej razburjenja (predvsem pri tistih, ki bolj redko zaidejo v cerkev), smo neuradno izvedeli, da je vmes posegel sam ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran. Uran naj bi bil Ambrožiča poklical in mu obljubil, da bo nadškofija primaknila manjkajoča sredstva, od nje pa zahteval umik vstopnine.

Slovo nestrpneža

Varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek se je pretekli teden s predajo poslov svoji naslednici Zdenki Čebašek Travnik dokončno poslovil z mesta varuha. Ob primopredaji je Čebašek Travnikova Hanžku podarila svojo knjigo, da se bo, kot je dejala, seznanil z njenim dosedanjim delom, Hanžek pa ji je poleg manjšega darila izročil delovno poročilo svojega urada v letu 2006 in jo seznanil s svojim delom ter z odprtimi zadevami.

Za razburjenje ob primopredaji pa je poskrbel samoooklicani varuh človekovih pravic Matevž Krivic, ki se je pred kamerami ene izmed komercialnih televizij želel srečati s Hanžkom, vendar se je srečanje na koncu sprevrglo v spor med njima. Ko je Hanžek po primopredaji prišel v prostor, kjer ga je čakal Krivic, se je, brž ko je zagledal kamero, jezno obrnil in odšel nazaj v svojo pisarno. Krivic mu je sledil. Sledilo je loputanje z vrati in prerekanje, čeprav je vse skupaj snemala kamera. Hanžek

in Krivic, ki drugim velikokrat očitata nestrpnost, sta tako dokazala, da sta nestrpneža pravzaprav sama. S precej domačim odnosom in komuniciranjem na »ti« sta tudi razkrila, da sta osebno in svetovnonazorsko povezana, kar postavlja pod vprašaj objektivnost vseh Hanžkovih posredovanj, ko je šlo za izbrisane. Krivic je eden izmed največjih zagovornikov izbrisanih.

Hanžek je primopredajo še zadnjič izkoristil tudi za napad na Barbaro Brezigar. Tako je njena pojasnila, da tožilstvo zoper domnevno sovražni govor, ki naj bi ga bila na TV Paprika zagrešila Zmago Jelinčič in voditeljica Manca Zver, ne bo ukrepalo, ker zakonodaja pedofilov ne štiti pred sovražnim govorom in bi zadeva na sodišču padla, dejal, da je pričakoval, da bo tožilstvo pregledalo ves dokazni material, saj naj bi bil Jelinčič v oddaji govoril tudi čez narodnosti, ki jih zakonodaja štiti, to so Romi in izbrisani. A. K.

NAROČILNICA

NAROČILO (označite z x):

☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	25,87 EUR / 6.200,00 SIT
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	27,95 EUR / 6.700,00 SIT
☐ Janez Janša: Okopi	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Janez Janša: Premiki	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	20,82 EUR / 4.990,00 SIT
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	35,46 EUR / 8.500,00 SIT
☐ Viktor Miklavčič: Pričevanja	20,44 EUR / 4.900,00 SIT
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	22,95 EUR / 5.500,00 SIT
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	16,29 EUR / 3.906,00 SIT
☐ Vasja Klavora: Preedel 1809	28,07 EUR / 6.727,00 SIT
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	22,95 EUR / 5.500,00 SIT
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	27,16 EUR / 6.510,00 SIT
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	4,13 EUR / 990,00 SIT
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	45,27 EUR / 10.850,00 SIT
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	20,82 EUR / 4.991,00 SIT
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	27,16 EUR / 6.510,00 SIT
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	22,11 EUR / 5.300,00 SIT
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	4,52 EUR / 1.085,00 SIT
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	4,52 EUR / 1.085,00 SIT
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	18,56 EUR / 4.449,00 SIT
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	27,94 EUR / 6.696,00 SIT
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	17,65 EUR / 4.232,00 SIT
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	16,02 EUR / 3.840,00 SIT
☐ Vasja Klavora: Koraki skozi meglo	26,95 EUR / 6.460,00 SIT
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	18,36 EUR / 4.400,00 SIT
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	12,51 EUR / 3.000,00 SIT
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	10,43 EUR / 2.500,00 SIT
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	8,34 EUR / 2.000,00 SIT
☐ NOVO Silvin Eiletz: Skrivnost komiterne	23,96 EUR / 5.741,77 SIT

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- mesečno*
 4 x letno (9% popust)
 2 x letno (10% popust)
 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- upokojenec,
 invalid,
 brezposeln,
 študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61.

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

*Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.*

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

Vse, kar potrebujete, je ali prenosnik ali dlančnik ali pametni telefon z omogočenim UMTS ali dodano UMTS podatkovno kartico oz. z omogočenim WLAN ali dodano WLAN kartico. Tako lahko kjerkoli brezžično dostopate do interneta ali e-pošte.

Za vse informacije pokličite 031/041/051 700 700 ali obiščite spletni strani www.mobitel.si in www.neowlan.net.

Mobitel UMTS
Nova generacija mobilnih telekomunikacij

BREZZIČNO NA POTOVANJU.

Mobitel vam omogoča brezžičen dostop do interneta doma in v tujini.

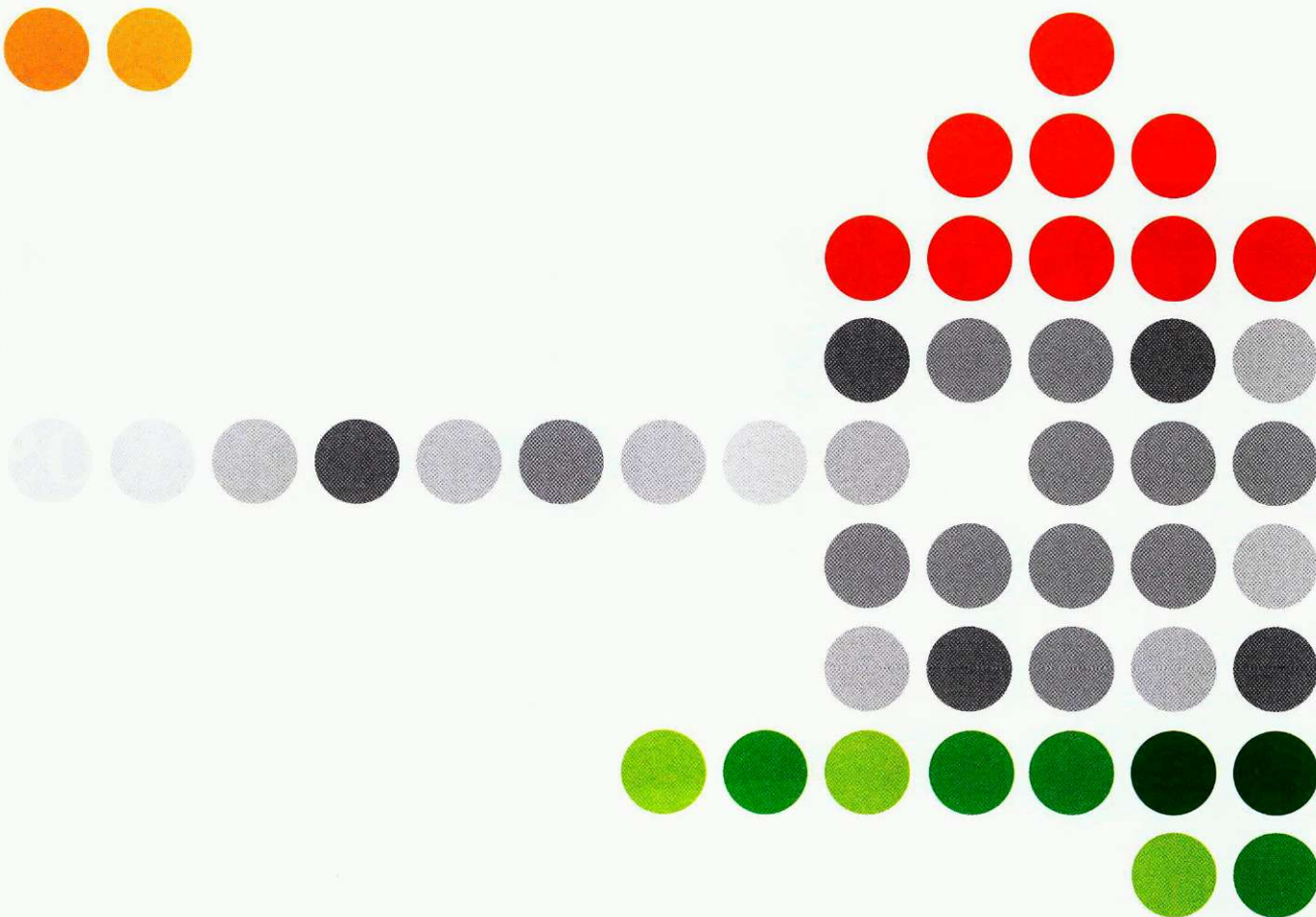
NEO
WLAN

DEMOKRACIJA PRILOGA

MOBILNA TELEFONIJA

Razkošje
ponudb za
vse žepa

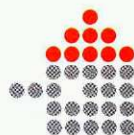
PRIJAZEN POZDRAV IZ PRIHODNOSTI!

Komunikacijska prihodnost prihaja med nas s hitrimi in velikimi koraki. **Storitve hitrega interneta**, sprejemanje visoko kakovostnega televizijskega signala, videa na zahtevo in drugih sodobnih teleinformacijskih storitev so vedno bolj napredne, potrebe uporabnikov pa vse večje.

Zato smo se v Telekomu Slovenije odločili za gradnjo **omrežja prihodnosti** - za tehnologijo FTTH (Fiber to the Home), s katero bomo v slovenske domove, gospodinjstva, obrtniške delavnice in podjetja pripeljali **optična vlakna** brezmejnih komunikacijskih možnosti. Vzpostavljanje omrežja je za vas **brezplačno in brez obveznosti**.

Uporabniško izkušnjo prenosa podatkov po optičnih vlaknih je skorajda nemogoče primerjati s tisto, ki nam jo omogoča obstoječa infrastruktura, saj so **hitrosti prenosa neprimerno večje**, kvaliteta signala pa je pri končnem uporabniku enaka kot pri izvoru. **Obsežen nabor** televizijskih programov, **stalni dostop** do videa na zahtevo, **vrtočlavo hiter** prenos podatkov in ostale vsebine bo Telekom Slovenije uporabnikom ponujal po konkurenčnih cenah, besedne zveze, kot so preobremenjenost omrežja in zasičenost linij pa bodo postale zgolj spomin na preteklost.

Informacije o prednostih novega omrežja so vam na voljo tudi na brezplačni telefonski številki **080 8000**.

Povezava **prihodnosti**

Telekom
Slovenije

4 Razkošje ponudb za vse žepe

V zadnjih letih se je mobilna telefonija v Sloveniji tako utrdila, da si življenja brez nje preprosto ne moremo več predstavljati. Pri nas delujejo trije operaterji, katerih razvejeno ponudbo predstavljamo na teh straneh.

7 Novice

10 V troje je lepše

V zadnjem času se čedalje več internetnih ponudnikov odloča, da bo uporabnikom na trgu ponudilo še kaj drugega kot samo internet. Tako je mogoče že pri vseh večjih ponudnikih naročiti t. i. trojčka, ki poleg interneta vključuje IP telefonijo in IP televizijo.

13 Pisma so še zmeraj zakon

Elektronsko poslovanje, elektronska pošta in pošiljanje osebnih sporočil prek mobilnih telefonov so le dopolnilo k tradicionalni pošti, kakršno poznamo že stoletja.

Telekomunikacije – naš nepogrešljivi vsakdanjik

Aleš Kocjan

Dragi bralci in bralke!

Z današnjim dnevom začenjamo izdajati posebno prilogo, ki bo izhajala enkrat mesečno kot dodatek k redni vsebini naše revije. Za prilogo smo se odločili zato, da obogatimo vsebino revije in da pridobimo dodaten oglasni prostor za oglaševalce. Oglaševanje je namreč pomemben vir financiranja vsakega medija, z njim pa pridobijo predvsem bralci. Čim več finančnih sredstev ima revija, boljše in kvalitetnejšo vsebino jim lahko ponudi.

Odločili smo se, da bo priloga za zdaj obsegala 16 strani, v njej pa bomo vsak mesec poskušali podrobneje predstaviti po eno zanimivo področje iz vsakdanjega življenja. Tokrat začenjamo s telekomunikacijami, sledile pa bodo priloge (ne nujno v tem vrstnem redu) o turizmu, energetiki, igralništvu, avtomobilizmu ... Zakaj začenjamo s telekomunikacijami? Odgovor na to vprašanje je preprost: ker živimo v informacijski družbi in ker telekomunikacije, ki so njen glavni steber, postajajo nepogrešljiv del našega življenja. Si predstavljate življenje brez mobilnega telefona, s katerim lahko vsak trenutek s katerega koli kraja pokličete kogar koli želite? Ali si predstavljate življenje brez interneta, kjer lahko v vsakem trenutku poiščete bodisi tako banalno informacijo, kot je ta, kje v mestu prodajajo vašo najljubšo hrano, do te, kako se izdelata atomska bomba? Si predstavljate življenje brez televizije ali radia? Verjetno ne. Telekomunikacije torej postajajo čedalje pomembnejši in celo nepogrešljiv del našega življenja, pa če je to komu všeč ali ne. Verjetno poznate teorijo, ki pravi, da telekomunikacije sicer na prvi pogled res ponujajo veliko svobode, možnosti navezovanja novih stikov in znanstev, hkrati pa človeka na

nek način delajo asociativnega, neaktivnega in odtujenega od sveta ... A o tem kdaj drugič.

Ker v zadnjem času na področju telekomunikacij v ospredje prihajajo predvsem mobilni telefoni, vam tokrat v osrednji temi na treh straneh predstavljamo celovito ponudbo paketov mobilne telefonije, ki jo ponujajo slovenski ponudniki te tehnologije. Preberete si lahko, kakšne ugodnosti vam ponujajo posamezni operaterji, kdaj lahko telefonirate ceneje, kateri operaterji zaklepajo mobilnike na svoje omrežje in kateri ne. Skratka tema, ki bo koristna tako za tiste, ki šele izbirajo svojega mobilnega operaterja, kot za tiste, ki so ga že izbrali.

Ker internetni protokol v zadnjem času ne predstavlja več samo interneta, ampak poleg njega ponuja še vse kaj drugega, smo v temi na 10., 11. in 12. strani predstavili, kateri operaterji ponujajo tako imenovane trojčke, ki v eni sami povezavi združujejo internet, telefonijo in televizijo. Ob tem smo preverili, kakšna je njihova ponudba s tega področja in kaj se najbolj splača naročiti.

Na koncu smo še preverili, kako elektronska pošta vpliva na navadno pošto oziroma ali se je število pisem, dopisnic in drugih tovrstnih poštnih storitev zaradi elektronske pošte v zadnjih letih kaj zmanjšalo. Ugotovitve, do katerih smo prišli, so presenetljive.

Kot rečeno, verjamemo, da bo v naši novi prilogi – če ne že v prvi, pa zanesljivo v naslednjih – vsakdo našel kaj zase oziroma vsaj delček tistega, kar ga zanima. Če bo tako, bo priloga z vsebinskega vidika dosegla svoj namen.

Obilo užтков ob branju!

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,

Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI

Tel.: 01/ 23 00 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;

Faks: 01/ 23 00 661

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Urednik priloge: Aleš Kocjan

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič,

Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja

Volčanšek, Ana Müllner, Peter Avsenik

Lektoriranje: Joža Gruden

Fotografija: Gregor Pohleven, Bor Slana, iStockphoto

Direktor: Andrej Lasbaher

Razkošje ponudb za vse žepe

Mitja Volčanšek

V zadnjih letih se je mobilna telefonija v Sloveniji tako utrdila, da si življenja brez nje preprosto ne moremo več predstavljati. Pri nas delujejo trije operaterji, katerih razvejeno ponudbo predstavljamo na teh straneh.

Največji mobilni operater pri nas je Mobitel. Po podatkih na dan 1. januar 2007 so imeli 1,279.075 uporabnikov, od tega 747.879 naročnikov Mobitel GSM/UMTS in 531.196 mobiluporabnikov.

Zdajšnjo ponudbo družbe nam je predstavila voditeljica službe za odnose z javnostmi Darinka Pavlič Kamien. Kot zagotavlja, pri Mobitelu svojim uporabnikom ponujajo širok nabor storitev, prilagojenih

Mobitel ponuja tudi storitev UMTS z najhitrejšim mobilnim podatkovnim prenosom v Sloveniji (do 384 kb/s) in videotelefonijo.

željam in potrebam posameznikov in organizacij. Vpogled v celotno ponudbo je mogoč na spletni strani www.mobitel.si, v brošurah in v številnih Mobitelovih centrih.

Dodana vrednost Mobitelove ponudbe po besedah Pavlič Kamienove tiči v zadovoljevanju potreb različnih skupin uporabnikov po načelu »kakovost po ugodni ceni«. Poleg tega pri Mobitelu opozarjajo na visoko kakovost pomoči naročnikom ter zagotavljajo »celosten in odgovoren odnos brez pasti drobnega tiska«, kar tudi zagotavlja zvestobo njihovih uporabnikov.

Mobitel ponuja tudi storitev UMTS z najhitrejšim mobilnim podatkovnim prenosom v Sloveniji (do 384 kb/s) in videotelefonijo. Slednja je v času promocije brezplačna. Med drugim poteka nadgradnja HSDPA, ki omogoča še hitrejši podatkovni prenos, in nadgradnja sistema GPRS z EDGE. Na več kot 50 lokacijah po Sloveniji Mobitelovi uporabniki lahko uporabljajo hitri prenos podatkov omrežja Neo-WLAN. Poleg tega Mobitel kot edini v Sloveniji svojim uporabnikom omogoča WLAN-gostovanje v 36 državah.

Mobitelova ponudba storitev pa se tu ne ustavi. Naj omenimo samo portal Planet, mobilno plačevanje prek sistema Moneta, več kot 300 gostovanj po svetu, najkrajšo, 12-mesečno naročniško vezavo. Hkrati Mobitel ne zaklepa mobilnikov v akcijah. Te so oblikovali z mislijo na potrebe različnih segmentov uporabnikov. Darinka

Brez mobilnih telefonov ne gre več.

MOBILNA TELEFONIJA

Mobitel ponuja razvejeno mrežo centrov za svoje uporabnike.

Pavlič Kamien med temi izpostavi paket ITAK, namenjen mladim do 30. leta. Z njim imajo uporabniki za 5,24 evra mesečne naročnine na voljo naj sodobnejše storitve in vsebine ter ugodno ponudbo mobilnih aparatov. Obstaja pa še več kot 15 drugih naročniških paketov. V družbi ne zanemarjajo niti uporabnikov predplačniškega sistema Mobi.

Obstaja še vrsta dodatnih ugodnosti, kot sta Zveza in Slovenska naveza, ki omogočata cenejše klice na izbrane številke, ter Družinski bonus. Pri slednjem lahko družinski člani nosilca bonusa sklenejo naročniška razmerja pod posebno ugodnimi pogoji. Za vsako dodatno naročniško razmerje je nosilec bonusa deležen popusta pri mesečni naročnini.

Si.mobil je kot prvi v Sloveniji ponudil aparate znamke Blackberry. Ti so idealna rešitev za poslovne uporabnike.

Mobitelove ugodnosti predstavljajo tudi količinski popusti; tako so vsi naročniki v sistemu Mobitel GSM/UMTS, ki v posameznem naročniškem razmerju opravijo za več kot 41,73 evra (10.000 SIT) pogovorov, deležni popusta na pogovore. Vsi naročniki z vključenimi večpaketskimi prenosi podatkov z mesečno naročnino za te avtomatično dobijo popust na naročnino. Poseben popust na naročnino, imenovan Podjetniški bonus, pa velja tudi za naročnike paketov MPO-V in MPO-M s petero ali več naročniškimi razmerji.

USPEH PRENOSLJIVIH ŠTEVILK Tudi Si.mobil - Vodafone se lahko pohvali z zavidljivo izbiro. Kar se paketov za zasebne uporabnike tiče, se tudi tu trudijo ustreči zahtevam različnih uporabnikov. Jure Bohinc iz Si.mobilove službe za korporativno komuniciranje nam je razložil, da imajo v tem segmentu na voljo tri različice paketa Smart, med njimi je Orto Smart namenjen mladim. Vsi paketi Smart ponujajo ugodne tarife znotraj Si.mobilovega omrežja; minuta pogovora v

vseh paketih stane le 0,0209 evra in velja 24 ur na dan vse dni. Opcija mobilni omogoča klice v druga mobilna omrežja po najugodnejši tarifi – 0,0918 evra/ minuto, in to 24 ur na dan vsak dan. Paketi Smart se ponašajo tudi z nizko mesečno naročnino, le-ta pa lahko postane še ugodnejša s povezavo v skupino Partner bonus. Z njo je mogoče ustanoviti skupino z nosilcem in do tremi člani, ki vsem omogoči do 30-odstotno znižanje naročnine.

V zdajšnji ponudbi novi naročniki 6 mesecev nimajo naročnine, ob tem pa dobijo še tri kupone, s katerimi svojim izbrancem ob sklenitvi naročniškega razmerja omogočijo nakup mobilnega telefona za 1 evro.

Predplačniška ponudba Halo omogoča nadzorovano porabo, zanimiva pa je tudi zaradi dodatnih ugodnosti. Ta čas so novi predplačniki denimo deležni bonusa v vrednosti 25 evrov. Zvestim uporabnikom Si.mobil omogoča tudi včlanitev v Halo bonus klub, kjer jih bo Si.mobil redno nagrajeval v obliki sredstev na računu Halo. Za nujne primere, ko morate klicati, a je vaš račun prazen, obstaja storitev NUJNO.

Za poslovne uporabnike – podjetja in zahtevnejše stranke –, ki potrebujejo naprednejše storitve in stroškovno učinkovitost, Si.mobil ponuja paket Business Smart. Ta paket omogoča zniževanje stroškov in povečanje učinkovitosti podjetja, in sicer prek vrste storitev in najugodnejše cene pogovorov. Za primer se poslovni uporabnik znotraj poslovne skupine pogovarja za komaj 0,0084 evra (2,01 SIT) na minuto. Tudi drugi klici so ugodni: če kot poslovni uporabnik kličete znotraj omrežja Si.mobil - Vodafone, vas bo stalo 0,0209 evra (5,01 SIT) na minuto, klici na fiksna in druga mobilna omrežja pa 0,0918 evra (22 SIT) na minuto – vse brez mesečnega doplačila.

Tako kot pri Mobitelu so tudi pri Si.mobilu razvili multimedijški portal Vodafone live!, ki združuje informativne in zabavne vsebine ter komunikacijske storitve. Na portalu si lahko preberete informacije o vremenu, prometu, dnevne novice, snežne razmere itd. Zabavne vsebine omogočajo uporabnikom, da dodajo osebno noto svojim telefonom in tudi prek njih izrazijo svoj življenjski slog. Tako imajo na voljo slike, ozadja, melodije in predigre, ki jih prilagajajo svojemu telefonu. Po Bohinčevih besedah so ta čas izjemno priljubljene tudi mobilne igre. Prek portala je mogoče celo naročiti DVD iz zbirke iTIVI ter s storitvijo Hitra vstopnica kupiti oziroma rezervirati vstopnice za kino.

MOBILNA TELEFONIJA

Sledeč sodobnim trendom in potrebam tudi »zasebnih« in manj zahtevnih uporabnikov je Si.mobil ustvaril brezplačno storitev Mail posrednik, ki uporabnikom omogoča stalno spremljanje prispele elektronske pošte in odgovarjanje nanjo.

Za hiter dostop do interneta kjer koli in kadar koli prek prenosnega računalnika Si.mobil ponuja opcijo Vodafone Mobile Connect Card.

Si.mobil je tudi kot prvi v Sloveniji ponudil aparate znamke BlackBerry. Ti so idealna rešitev za poslovne uporabnike, saj združujejo funkcije dlančnika in telefona, omogočajo brezžično sinhroniziranje elektronske pošte, koledarja in kontaktov z računalnikom v vsakem trenutku in ne da bi bilo treba vzpostavljati povezavo. Mesečna naročnina za paket BlackBerry® iz Vodafona znaša 20,87 evra (5001,29 SIT), v zameno pa ponuja neomejeno količino podatkovnega prenosa v Sloveniji. Druge cene klicev, sporočil SMS in pripadajočih storitev se obračunavajo po tarifah paketa Business Smart brez dodatnega plačevanja naročnine za omenjeni paket.

Redne naročniško-prodajne akcije novim naročnikom Debitela omogočajo nakup mobilnikov na 12 oziroma 24 mesečnih obrokov.

Ena od zanimivejših funkcij, ki jih omogočajo sodobni mobilniki, je GPS-navigacija. Si.navigators vodi uporabnike na cilj v Sloveniji in v več kot tridesetih državah sveta. Natančni zemljevidi pokrivajo tudi hišne številke po vsej Sloveniji. Dodatno pa zemljevid vključuje prek 12 tisoč t. i. P.O.I. (Points of Interests) oziroma koristnih točk. Si.Navigators odlikujejo dinamični zemljevidi, ki jih ni treba prej nalagati na telefon, temveč se ob vožnji lahko sproti nalagajo s posebnega strežnika. Zemljevidi so opremljeni z glasovno navigacijo v slovenščini, izračunom poti, s predvidenim časom prihoda, ciljem in z orientacijo s kompasom. Meriti je mogoče celo hitrost vožnje.

Za tiste, ki se obotavljajo pri prehodu na drugega operaterja, je od lani omogočena prenosljivost številke med mobilnimi operaterji. Tako uporabnik lahko zamenja operaterja in pri tem ohrani svojo številko. Si.mobil je v tem pogledu zabeležil izjemen odziv, saj so imeli največji delež vseh prenesenih številke v Sloveniji.

Nadvse koristna je brezplačna storitev SMS zgrešeni klic. Ta v času, ko je uporabnik nedosegljiv, beleži klice na njegovo telefonsko številko. Ko je uporabnik spet dosegljiv, prejme sporočilo SMS z informacijo o zgrešenih klicih. Prikaz trenutne lokacije pa je storitev, ki omogoča prikaz lokacije, ki jo pokriva najbližja celica bazne postaje.

OBROČNO ODPLAČEVANJE Tudi tretji mobilni operater Debitel telekomunikacije svojim naročnikom ponuja bogato izbiro. Predstavila nam jo je Nina Tomšič, strokovna sodelavka v sektorju trženja. Tako lahko Debitelovi naročniki izbirajo med sedmimi različnimi naročniškimi paketi.

Paket Pomp ponuja najnižjo mesečno naročnino in je namenjen fizičnim osebam. Vsi naročniki paketa se lahko naročijo tudi na storitev Ena, kar jim omogoča, da izbrano številko Debitelovega ali Mobilovega uporabnika kličejo kar za 25 odstotkov ceneje.

Za poslovne in fizične uporabnike je na voljo paket Pop Premium. Najbolj pride v poštev za tiste, ki kličejo pretežno v času nizke tarife med 18. in 6. uro zjutraj oziroma ves dan med vikendi in prazniki. Vsak mesec je prvih deset minut pogovorov v domačem mobilnem omrežju brezplačnih, paket pa ponuja še storitvi Ena in Moja urica.

Paket Duet Pop omogoča vzpostavitev dodatnega naročniškega razmerja brez mesečne naročnine.

Paket Evergreen je namenjen upokojemcem in omogoča dodatni ugodnosti, kakršni sta nizka naročnina in enotna cena klicev v vsa slovenska omrežja med 18. in 6. uro. Tudi pri tem paketu se uporabnik lahko odloči za storitev Ena.

Paket Solo je namenjen za sklenitev enega samega naročniškega razmerja, ponuja pa vsakodnevne cenejše pogovore med 16. in 6. uro, brezplačno vsako peto sporočilo SMS in možnost storitve Ena.

Paket Jazz, namenjen v prvi vrsti poslovnem, je med cenovno najugodnejšimi naročniškimi paketi v Sloveniji in se ponaša z enotno, cenovno ugodno tarifo.

Paket Protekt je zamišljen za potrebe podjetij in fizičnih oseb, ki potrebujejo prenos podatkov z lokacij, kjer ta ni mogoč prek stacionarnega omrežja. Protekt odlikuje tudi ugodna cena sporočil SMS.

Debitel svojim naročnikom ponuja tudi nadaljnje ugodnosti. »1+ 5 = 1« je ugodnost, s katero lahko fizične osebe na vsako nosilno naročniško razmerje v paketih Pomp, Pop Premium, Jazz in Evergreen sklenejo še do pet naročniških razmerij v paketu Duet Pop, za katera ne plačujejo naročnine.

»1+ 2 = 1« je ugodnost, ki so je deležne pravne osebe in omogoča, da na vsako nosilno razmerje v paketih Pop Premium ali Jazz uporabnik sklene do pet naročniških razmerij v paketu Duet Pop, za katera prav tako ne plačujejo naročnine.

Tomšičeva nam je razložila, da so izredno zadovoljni z odzivom na naročniški paket Pomp, ki so ga začeli tržiti decembra lani. Precejšnje je tudi povpraševanje po sklenitvi dodatnih naročniških paketov v paketu Pomp v okviru ponudbe »1+ 5 = 1«. Povpraševanje je tudi za pakete Pop Premium, Duet Pop, Jazz in Solo.

Redne naročniško-prodajne akcije novim naročnikom omogočajo nakup kakovostnih mobilnikov po ugodnih cenah, ki jih lahko odplačajo v 12 oziroma 24 mesečnih obrokih. Za dodatne informacije o ponudbi se lahko obrnete neposredno na telefonsko številko 041 400 100, ki je operativna vse dni 24 ur na dan, ali pa obiščete njihovo spletno stran www.debitel.si.

Mobilniki omogočajo čedalje širšo paleto funkcij, tudi navigacijo.

Novice

Aleš Kocjan

SLOVENCİ IN INTERNET Evropski statistični urad Eurostat je pred kratkim objavil izsledke raziskave, ki je raziskovala uporabo interneta v državah članicah Evropske unije v letu 2006. Kot je pokazala raziskava, je imelo v Sloveniji v letu 2006 dostop do interneta 54 odstotkov gospodinjstev, kar našo državo uvršča malo nad povprečje EU, ki znaša 52 odstotkov. Naša država je izrazito nad povprečjem, ko gre za mobilni dostop do interneta, saj na tak način dostopa do interneta kar 24 odstotkom gospodinjstev (povprečje EU je le 6 odstotkov). Naša država pa za povprečjem zaostaja pri dostopanju na internet prek dlančnika (2 odstotka) in televizije (1 odstotek), kar pa je tudi drugod po Evropi še vedno precej v povojih. Sicer pa Slovenci podobno kot drugi Evropejci internet v največji meri uporabljamo za iskanje uporabnih informacij, izobraževanje in nakupovanje.

NAJBOLJ OBISKANE SO MICROSOFTOVE STRANI Podjetje ComScore je pred kratkim objavilo podatke o najbolj obiskanih spletnih straneh na svetu v lanskem decembru. Po njihovih podatkih so tako najbolj obiskane spletne strani podjetja Microsoft (na dan jih je obiskalo več kot 740.000 obiskovalcev), Google in Yahoo!. Med stranmi, ki so namenjene iskanju po internetu, se je obisk najbolj povečal Googlu (za devet odstotkov), Microsoftu in Yahooju! (oba sta dosegla 5-odstotno rast). Sicer pa se je po podatkih ComScorea uporaba interneta v letu 2006 v svetu glede na preteklo leto povečala za 10 odstotkov.

Najbolj obiskane so bile Microsoftove strani.

OSOVRAŽENO OGLAŠEVANJE PREK MOBILNIKOV Medtem ko so telekomunikacijski analitiki za leto 2007 napovedali precejšnje povečanje oglaševanja prek sporočil SMS, je nedavna študija pokazala, da velik del uporabnikov mobilne telefonije nasprotuje tovrstnemu oglaševanju. Po rezultatih študije oglaševanju prek spo-

ročil SMS nasprotuje kar 80 odstotkov lastnikov mobilnih telefonov, medtem ko ga izrazito podpirajo samo 3 odstotki. Telekomunikacijski analitiki tako ugotavljajo, da se bo moralo tovrstno oglaševanje precej spremeniti, da se bodo lahko uresničile napovedi o njegovem povečanju. Lastniki mobilnih telefonov tovrstna sporočila še vedno dojemajo kot grob poseg v njihovo intimo, zato bodo morali oglaševalci nove poti iskati prav v smeri, ko se to ne bi dogajalo.

MOBILNIKI S TELEVIIZIJO SE NE PRIMEJO Izdelovalci mobilnih telefonov že nekaj let napovedujejo, da bomo prej ali slej televizijo gledali predvsem na svojih mobilnih telefonih, vendar se ta napoved še ni uresničila. Razlog za to je zagotovo v visokih cenah telefonov, ki so sposobni predvajati televizijske signale, in premajhni površini slike. Večina potrošnikov namreč še vedno raje kupi 32-inčni tv-sprejemnik kot telefon z 2,5-inčnim zaslonom. Slika je večja in bolj gledljiva, cena pa se skorajda ne razlikuje. Prav to je bila tudi ena od tem na nedavnem sejmu mobilnih tehnologij 3GSM v Barceloni. Na njem so se izdelovalci strinjali, da je glavni razlog, da se mobilniki s televizijo pri potrošnikih ne obnesejo, njihova nekonkurenčna cena, in se dogovorili, da si bodo v prihodnje prizadevali za zmanjšanje cen tovrstnih mobilnikov.

Mobilniki za zdaj ne konkurirajo klasični televiziji.

HITRI INTERNET V VSAKO VAS Ministrstvo za gospodarstvo in njegov direktorat za elektronske medije sta nedavno v prostorih Gospodarske zbornice Slovenije javno predstavila odprto širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij v lokalni skupnosti, katerega glavni namen je pospešiti graditev širokopasovnih omrežij na manj naseljenih podeželskih območjih. Kot so na predstavitvi dejali predstavniki ministrstva, morajo vse zainteresirane lokalne skupnosti čim prej pripraviti interne načrte za graditev širokopasovnih omrežij, potem pa objaviti razpis za iskanje ponudnikov za njihovo graditev in na njem izbrati najugodnejšega ponudnika. Tako zgrajena omrežja naj bi bila odprta, kar pomeni, da bi bila dostopna vsem operaterjem pod enakimi pogoji.

NOVICE

NAJBOLJŠA NAPRAVA 3GSM Sony Ericsson je s ponosom oznanil, da je njegov mobilni telefon K800 Cyber-shot™ prejel nagrado »najboljša naprava 3GSM« na izboru GSM Association's Global Mobile Awards 2007. Mobilni telefon K800, ki ga je podjetje na trg poslalo lani, je prvi Sony Ericssonov telefon Cyber-shot, ki združuje telefon, zmogljiv fotoaparati in mobilno napravo 3G za hiter in preprost prenos fotografij. »Prava mobilna fotografija je z našim portfeljem Cyber-shot postala resničnost za milijone ljudi in zelo smo ponosni, da je industriji uspelo potrditi naša prizadevanja s tako prestižno nagrado,« je ob tem dejal izvršni podpredsednik in vodja prodaje pri Sony Ericssonu Anders Runevad.

EVROPA ZA POENOSTAVLJEN PRENOS Evropska komisija je odobrila 9,6 milijona evrov za graditev omrežij prek električnih napeljav. Sredstva bodo šla za projekt, ki bo temeljil na tehnologiji španskega podjetja D2 in ki omogoča prenose do 200 megabitov na sekundo. Pri omenjenem podjetju menijo, da je bil s to potezo narejen velik korak naprej. Tako naj bi v prihodnosti, če bo projekt uspešen, uporabniki svoje telefone, televizorje in druge podobne naprave vklopili le v električno vtičnico in že bodo lahko dostopali do interneta, govorili po telefonu oziroma gledali priljubljen televizijski program.

APPLE IN CISCO DELITA IME Podjetji Apple in Cisco sta dosegli dogovor, da bosta obe uporabljali ime iPhone za svoje izdelke. Januarja je namreč Apple oznanil, da bo nadgradnjo svojega iPoda poimenoval iPhone, vendar je Cisco temu nasprotoval, ker je to ime registriral že leta 2000. Ker Apple od svoje namere ni odstopil, je Cisco proti njemu vložil tožbo, ta pa se je zdaj končala z dogovorom in umikom tožbe. Podjetji sta se ob tem dogovorili tudi o skupnem

sodelovanju na varnostnem področju in na področju poslovnih komunikacij, finančnih podrobnosti dogovora pa nista razkrili.

Spor okoli iPhona je končan.

Mobilna e-pošta

Mobitelovi storitvi BlackBerry® in Integral vam preko mobilnega telefona kjerkoli in kadarkoli omogočata enostavno

BlackBerry® 8700g

Novo!

BlackBerry

Qtek 9100

Nokia E61

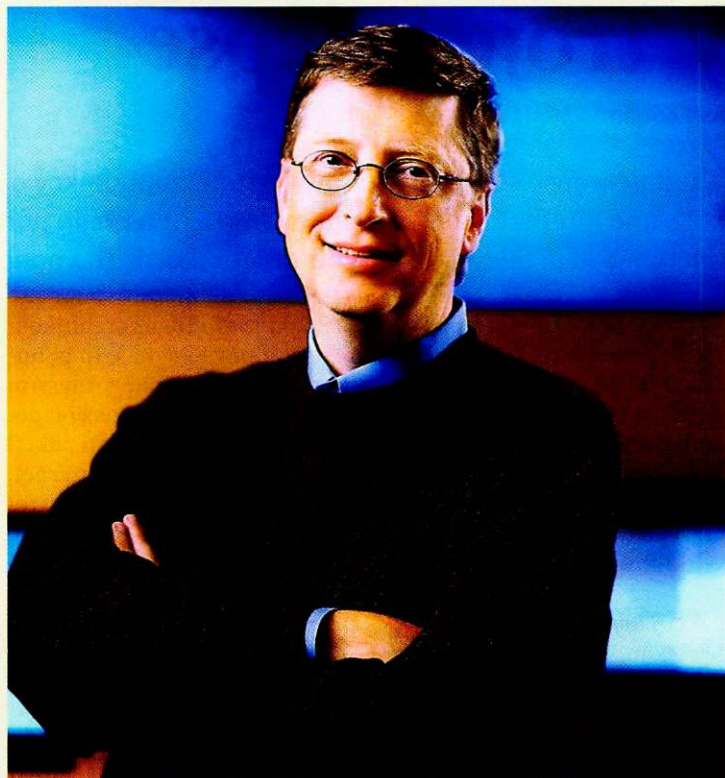
NOVICE

MICROSOFT IN MOZILLA SE OTEPATA Z NAPAKAMI Microsoft in Mozilla poskušata rešiti težavo, ki je nastala, potem ko so hekerji odkrili varnostne luknje v njunih brskalnikih. Varnostne luknje omogočajo napadalcu dostop do podatkov v računalniku, če ta odpre prirejeno spletno stran. Pri Microsoftovem Internet Explorerju je težava v najnovejši različici IE7, obstaja pa verjetnost, da je tudi v starejših različicah. Microsoft je že potrdil, da varnostna luknja omogoča napadalcu, da vdre v sistem in menja datoteke na računalniku. Poleg te napake pa ima Firefox še eno, ki omogoča napadalcem, da zamenjajo piškotke na uporabnikovem računalniku.

PROGRAM ZA ANONIMNOST NA SPLETU Na spletu se je pred kratkim pojavil t. i. TorPark, ki je posebna različica brskalnika Firefox, prirejena tako, da deluje z brezplačno storitvijo Tor za anonimnost. Različica lahko deluje prek naprave USB, kar je odlično, saj svoj ključek USB vtaknete v kateri koli računalnik in Firefox V1.5.0.7 se bo avtomatsko zagnal, kar bo omogočilo varnost in zasebnost pri brskanju. Še posebej privlačno pri TorPark pa je, da ustvari varno zakodirano povezavo celo med računalnikom, ki ga uporabljate, in strežniki Tor. To omogoča, da varno prenašate podatke brez bojazni, da bodo prestraženi (to je še posebej pomembno pri brezžičnih povezavah).

GATES HČERKI OMEJIL INTERNET Za konec pa še novica, povezana z najbogatejšim človekom na svetu, to je z lastnikom računalniškega imperija Microsoft Billom Gatesom. Gates je svoji 10-letni hčerki prepovedal, da bi internet uporabljala več kot 45 minut na dan. Ugotovil je namreč, da je hči, odkar se je vpisala v novo šolo, postala obsedena z virtualnim svetom. Dedinjo računalniškega imperija je »zasvojila« igrice, v kateri mora skrbeti za virtualne rastline. Igrala jo je po dve ali tri ure na dan.

Strogi starši so presodili, da je situacija postala »alarmantna«, zato so hčeri postavili nova pravila.

Bill Gates je postal žrtev lastnega (so)izuma – računalnika.

ta ni le iluzija.

upravljanje z elektronsko pošto in priponkami, ter avtomatično sinhronizacijo koledarja in stikov. www.mobitel.si/e-posta

Sony Ericsson P990i

Nokia E50

Sony Ericsson M600i

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

V troje je lepše

Aleš Kocjan

V zadnjem času se čedalje več internetnih ponudnikov odloča, da bo uporabnikom na trgu ponudilo še kaj drugega kot samo internet. Tako je mogoče že pri vseh večjih ponudnikih naročiti t. i. trojčka, ki poleg interneta vključuje IP telefonijo in IP televizijo. Internetni protokol očitno ponuja veliko več, kot smo sprva domnevali.

Eden prvih ponudnikov interneta, ki je svojim uporabnikom ponudil vse tri storitve, je bil Telekomov Siol, ki je to ponudil že maja leta 2005. Glede na to, da ima Siol pri tovrstni ponudbi največ »kilometrince«, ima pričakovano tudi precej izdelano ponudbo. Tako lahko pri njem izbirate med različnimi paketi in jih prilagodite svojim potrebam. Če potrebujete samo internet, lahko izbirate med paketoma Pizzicato in Solo, pri čemer je treba vedeti, da je Pizzicato bolj namenjen tistim, ki ne potrebujejo velikih hitrosti, Solo pa tistim, ki za svoje delo potrebujejo hitre prenose. Če potrebujete internet in IP telefonijo, imate na voljo paket Duo, ki vključuje oboje, če pa bi radi poleg tega imeli še IP televizijo, izberete tako imenovani Trio. Kot pokaže primerjava, je prav Trio cenovno zelo ugoden, saj poleg osnovnih stvari, kot so internet, telefonija in televizija, ponuja še vrsto drugih storitev. Tako pri internetu dodatno dobite še 4 poštno predale v skupni velikosti 100 MB s po dvema psevdonimoma na vsak predal, dobite tudi zaščito pred nezaželeno e-pošto (za osnovni poštni predal), varnostni paket, možnost uporabe 4 klicnih dostopov, možnost statičnega IP naslova, storitev Neo WLAN, gostovanja v omrežjih WiFi in aplikacijo Spletnik za urejanje lastnega spletnega mesta.

Precej ugodnosti paket Trio ponuja tudi pri telefoniji in televiziji. Tako so vsi telefonski klici v omrežje Siol brezplačni. Prav tako je brezplačnih prvih 120 minut klicev v omrežje Telekoma Slovenije. Zelo ugodne so, kot pravijo v podjetju, tudi cene klicev v mednarodna omrežja. Pri televiziji, ki glede na ceno paketa Duo stane le 10 evrov, pa poleg več kot 100 programov dodatno dobite še elektronski programski vodnik, možnost igranja iger na televiziji, po novem pa tudi video na zahtevo in možnost snemanja televizijskih oddaj.

Kot pravi Siolova tiskovna predstavnica Helena Čerin, se povpraševanje uporabnikov po tovrstnih paketih čedalje bolj povečuje, saj se zanj odloči že vsak četrti. Razlog za slednje Čerinova vidi v precej majhni cenovni razliki med paketoma Duo in Trio ter v tem, da gre pri vsem skupaj za tehnologijo prihodnosti, ki je precej

svetlejša, kot so jo nekateri napovedovali. »Ta tehnologija dokazuje, da internetni protokol ponuja bistveno več možnosti razvoja interaktivnosti z občinstvom pa tudi kakovost prenosa podatkov ter avdio- in videovsebin, kot so mislili sprva,« pravi Čerinova. Prav zaradi tega se po njenih besedah v pri Siolu trudijo, da bi to tehnologijo čimbolj izkoristili. »Internetni protokol je razvojno izrazito dinamična panoga, ki vsak dan prinese nekaj novega. Temu razvoju poskušamo čimbolj tesno slediti, uporabnikom interneta pa čim najhitreje omogočiti uporabo tehnoloških novosti. Pred kratkim smo tako Siol TV obogatili z dvema storitvama, ki bosta pomembno spremenili izkustvo gledanja televizije, to sta video na zahtevo in možnost snemanja TV-oddaj, v prihodnjem obdobju pa bomo dali velik poudarek tudi drugim širokopasovnim storitvam in vsebinam,« je načrte opisala Čerinova.

KONKURENČNO Podjetje T-2, ki je na slovenskem trgu uporabnikom kot drugo ponudilo možnost naročila vseh treh tehnologij hkrati, posebnega paketa, v katerem bi uporabnikom ponudilo vse te storitve, nima, kar pa seveda ne pomeni, da uporabnik vseh

Internetni protokol je razvojno izrazito dinamična panoga, ki vsak dan prinese nekaj novega.

treh storitev ne more naročiti skupaj. Pri tem imajo v podjetju, ki je bilo sploh prva resna zasebna konkurenca na slovenskem trgu, bogato izbiro. Tako je mogoče pri internetu izbirati med celo palato hitrosti – od 1 MB prenosa na sekundo pa vse do 40 MB. Pri tem se lahko odločite za skupno razvezan dostop (slednje pomeni, da uporabnik obdrži telefonski priključek Telekoma Slovenije), ki je nekoliko cenejši, ali pa polno razvezan dostop, ki je nekoliko dražji. Vse to dobite po privlačnih cenah. Tako naročnina za hitrosti do 1 MB na sekundo pri skupnem razveznem dostopu znaša vsega 14 evrov na mesec, pri polno razveznem dostopu 20 evrov. Za najvišjo hitrost, to je 40 MB na sekundo, boste odšteli 114 evrov pri skupno razveznem dostopu, pri polno razveznem pa sedem evrov več.

Pri telefonskih storitvah podjetje podobno kot druga podjetja ponuja brezplačne klice znotraj svojega omrežja in poceni klice v druga omrežja. Minuta klica v stacionarno omrežje Telekoma tako stane 1,25 centa, minuta klica na Mobil 19 centov, na Simobil pa 23 centov. Mesečna naročnina znaša 4 evre, naročnik pa ob priklopu dobi brezplačen vrvični telefonski aparat.

Na področju televizije, za katero podjetje razvija lastno omrežje, podjetje uporabnikom za vsega 12 evrov mesečne naročnine ponuja 145 standardnih programov in 6 dodatnih brezplačnih programov HDTV, kar pomeni, da gre za programe visoke ločljivosti. Pri tem v podjetju kot izrazito prednost svoje ponudbe označujejo to, da pod-

Helena Čerin (Siol): Zanimanje za trojček se povečuje.

INTERNETNI PROTOKOL

jetje uporabniku vso potrebno opremo (enako velja tudi za internet in telefonijo) da v brezplačen najem za čas, ko ima naročeno televizijo (ali katero od drugih storitev), pri čemer podjetje v zameno za to ne zahteva časovne vezave naročniškega razmerja.

VOLJA DO TELEVIZIJE Kot tretje na slovenskem trgu je možnost naročila trojčka ponudilo podjetje Voljatel. Podjetje, ki so ga nekateri v preteklosti najbolj poznali po možnosti brezplačnega dostopa na internet (pri tem je uporabnik plačal le stroške telefonskega klica), je trojčka uporabnikom ponudilo pod imenom Volja TV. Paket podobno kot vsi drugi tovrstni paketi ponuja neomejeno deskanje po spletu, telefoniranje in gledanje internetne televizije. Pri internetu lahko uporabnik izbira med različnimi hitrostmi, ki se gibljejo od 1 MB do 10 MB na sekundo. Poleg tega Voljatel ponuja še statičen IP-naslov, 6 poštnih predalov z za marsikoga zelo pomembnim neomejenim prostorom, 2 psevdonima na poštni predal, 50 MB spletnega prostora za postavitve lastne spletne strani, brezplačno antivirusno zaščito brezplačnih sporočil SMS in brezplačno digitalno potrdilo.

Pri IP telefoniji podjetje vsakemu uporabniku, vse to seveda v okviru paketa Volja TV, poleg nizkih cen klicev in brezplačnih klicev znotraj omrežja Voljatel ponuja 120 brezplačnih minut mesečno na klice v omrežje Telekom Slovenije, vsaka nadaljnja minuta v isto omrežje pa je za 23 odstotkov cenejša kot pri Telekomu Slovenije.

Kot pravijo v podjetju, je priključitev trojčka – tega v osnovnem paketu ponujajo že za 36,5 evra, v najhitrejšem pa za 51 evrov – mogoča v vseh tistih mestih, kjer je Voljatel že zgradil svoje lastno omrežje, to so Ljubljana, Maribor, Celje, Murska Sobota, Trbovlje, Novo mesto, Kranj, Nova Gorica, Postojna in Koper, in v vseh tistih krajih, kjer Telekom Slovenije zagotavlja storitev ADSL 2+. Pri

tem poudarjajo, da vsem naročnikom, ki odpovedo stari telefonski priključek in želijo kljub temu obdržati obstoječo stacionarno telefonsko številko, omogočajo tudi to možnost.

Sicer pa so, kot pravi njihova tiskovna predstavnica Nina Gaspari, z zanimanjem uporabnikov za paket trojček izjemno zadovoljni, saj se zanj zanima že dobra tretjina uporabnikov t. i. xDSL storitev.

NOVINEC NA TRGU Čisto sveže na področju ponudbe trojčkov je podjetje Telemach, ki je bilo do zdaj znano predvsem po ponujanju kabelske televizije. Telemach je možnost naročila trojčkov svojim uporabnikom začel ponujati prav z dnem, ko je izšla tale priloga. V okviru te ponudbe podjetje uporabnikom ponuja televizijo, ki vključuje 60 najbolj gledanih televizijskih programov v analogni

T-2 da uporabnikom ob sklenitvi naročniškega razmerja v najem vso potrebno opremo. Brez časovne vezave.

obliki (najbolj priljubljeni so prevedeni v slovenščino), internetne pakete s prenosi od 1 MB na sekundo do 24 MB na sekundo in telefonijo z mesečno naročnino. Če se odločite in vzamete vse tri storitve, je mesečna naročnina 41,04 evra, če se odločite za posamezne storitve, pa stane televizija 16,27 evra, internet (osnovna hitrost) 20,82 evra, telefonija pa 3,95 evra. Kot pravijo v podjetju, je mogoče trojčka naročiti povsod po Sloveniji razen v Novem mestu in Gornji Radgoni, kjer jih bodo začeli ponujati nekoliko pozneje.

INTERNETNI PROTOKOL

Zanimivo pri tem je, da cena za trojčke ni povsod po Sloveniji enaka. Tako je v Ljubljani zanj treba odšteti polno ceno (41,04 evra), v drugih krajih pa je cena nižja. Kot pravijo, je cena odvisna od števila programov, ki jih ponujajo. V Ljubljani jih ponujajo največ, zato je cena najvišja.

AMIS: TROJČEK KONEC MESECA No, edini večji ponudnik interneta, ki svojim uporabnikom še ni ponudil možnosti naročila trojčka, je Amis, vendar v podjetju vseeno ne držijo križem rok. Kot so nam dejali, nameravajo možnost naročila trojčka uvesti konec tega meseca. Takrat naj bi uporabnikom z uvedbo IP televizije omogočili celovito ponudbo Triple Play. Sicer pa Amis uporabnikom že zdaj ponuja bogato izbiro s področja interneta in telefonije. Med ponudbo interneta tako najdemo številne možnosti priključkov – od standardnega klicnega dostopa, kabelskega interneta do ADSL. Najzanimivejši je seveda slednji, kjer lahko uporabnik izbira med standardnim in študentskim paketom. Mesečna naročnina za najpočasnejšo povezavo prek Amisovega omrežja (1 MB na sekundo) pri standardnem paketu znaša 16,27 evra, naročnina za najhitrejšo (20 MB na sekundo) pa 45,9 evra. Najpočasnejša povezava v študentskem paketu (2 MB na sekundo) stane 19,61 evra mesečno, najhitrejša (20 MB na sekundo) pa 35,47 evra. Pri tem da podjetje vsakemu naročniku interneta na voljo brezplačno uporabo svojega varovalnega sistema, ki vključuje protivirusni program, starševski nadzor, samodejne nadgradnje, požarni zid in t. i. antispyware.

Posebno ugodnost ima podjetje za tiste, ki poleg interneta naročijo še telefonijo. V tem primeru namreč mesečna naročnina za obe storitvi znaša 22,91 evra, pri čemer imajo uporabniki najrazličnejše dodatne ugodnosti – brezplačno klicanje v omrežje Amis, brezplačen prenos obstoječe telefonske številke ter znatno cenejše klice v druga domača in tuja stacionarna ter mobilna telefonska

Amis bo trojčka ponudil do konca meseca.

omrežja. Poleg tega paket vključuje t. i. Happy Hours, v okviru katerih so klici v omrežje nacionalnega operaterja med 20. in 7. uro brezplačni.

Amis bo uporabnikom trojčka ponudil konec tega meseca.

Če povzamemo, lahko ugotovimo, da v Sloveniji praktično ni več resnega ponudnika, ki ne bi svojim uporabnikom poleg interneta ponudil še telefonije in televizije, kar pomeni, da širokopasovne internetne povezave dokončno postajajo tehnologija prihodnosti. Pa saj smo ves čas vedeli, da bo tako. **D**

Telemach je začel trojčka ponujati prav danes.

Pisma so še zmeraj zakon

Vida Kocjan

Elektronsko poslovanje, elektronska pošta in pošiljanje osebnih sporočil prek mobilnih telefonov so le dopolnilo k tradicionalni pošti, kakršno poznamo že stoletja.

Na področju elektronskega poslovanja in s tem povezanih sporočil prek elektronske pošte v zadnjem desetletju doživljamo pravi razcvet. Marsikdo si poslovanja brez računalnika in uporabe elektronske pošte ne zna več predstavljati. Pri tem bi človek pomislil, da se je število poštnih storitev na področju pisemskih pošiljk v zadnjih letih drastično zmanjšalo, vendar ni tako.

ŠTEVILO PISEM NE UPADA Ko smo pristojne pri Pošti Slovenije vprašali, ali v zadnjih letih opažajo kakršne koli spremembe na področju pisemskih pošiljk, nam je Megi Jarc iz službe za stike z javnostmi posredovala podatke, da večjih sprememb ni. In Pošti še pravijo, da elektronska pošta in drugi načini komuniciranja za zdaj nimajo večjega vpliva na upad pisemskih storitev, kar pomeni, da si ljudje med seboj še vedno pošiljamo standardna pisma, navadna pisma in dopisnice. Iz primerjave (podatke objavljamo posebej) poslanih pošiljk je tudi razvidno, da je bilo na primer leta 2006 poslanih za dobra 2 odstotka več pošiljk kot v letu 2000. Pri tem je zanimivo, da je šlo skozi roke poštnih uslužbencev in seveda tudi poštarjev dobrih 305 milijonov tovrstnih pošiljk, kar pomeni

Leta 2006 je bilo poslanih za dobra 2 odstotka več poštnih pošiljk kot v letu 2000.

skoraj milijon pošiljk dnevno, če odštejemo nedelje in praznike. Vsak državljan Republike Slovenije je prejel ali poslal 152 standardnih pisem, navadnih pisem ali dopisnic. Skoraj vsak drugi dan v letu torej. V tem številu so zajeti tudi podatki v izmenjavi tovrstnih pošiljk v skupnem mednarodnem prometu. Podatki so zelo zanimivi in kažejo, da sporočila prek mobilnih telefonov in elektronske pošte ne odtehtajo fizičnega sprejemanja ali oddajanja raznih pošiljk. Za primerjavo dodajmo še podatek, da je bilo med zadnjimi božično-novoletnimi prazniki po pošti poslanih kar 34,8 milijona pisemskih čestitk.

POVPREČNO 8 SPOROČIL DNEVNO Kako pa je sicer s poslovanjem prek elektronske pošte? Zanimivo je, da nekateri zbirajo podatke o poslovanju prek elektronskih naslovov, drugi pa ne. Eden prodornejših ponudnikov internetnih storitev v zadnjem času Amis iz Maribora na primer takšnih podatkov ne zbira. Na naše vprašanje o tem nam je Anja Aristovnik iz službe za stike z javnostjo pri Amisu sporočila naslednje: »Zahvaljujemo se vam, da ste se na nas obrnili z vprašanjem o e-poslovanju, vendar žal ne razpolagamo s podatkom, koliko elektronskih sporočil si v povprečju izmenjajo uporabniki.« Nasprotno pa imajo pri Arnesu, Akademski raziskovalni mreži Slovenije, ki je neprofitni javni zavod in upravlja napredno računalniško omrežje, v katerega se povezujejo slovenske izobraževalne in raziskovalne organizacije,

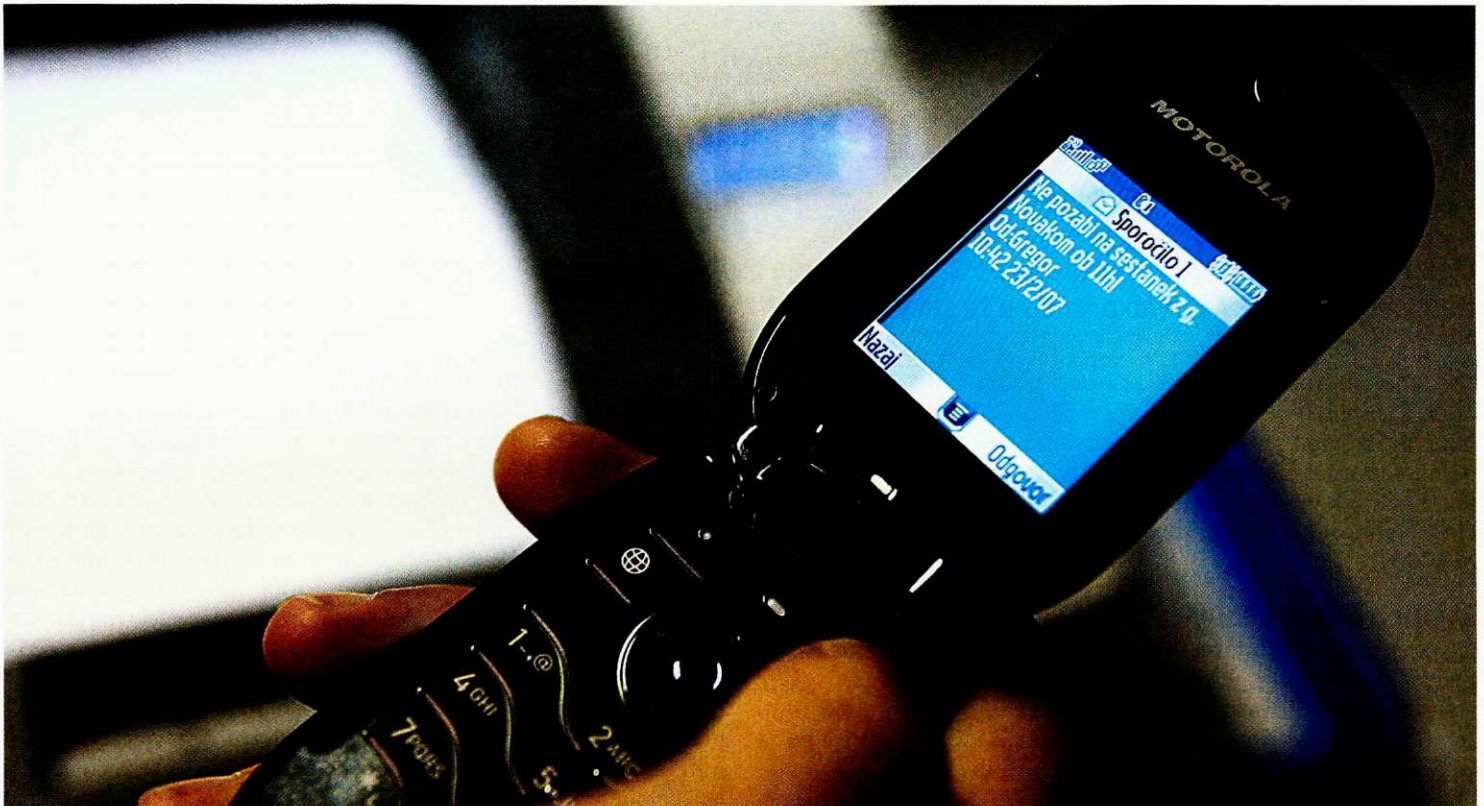
vse te podatke skrbno zbrane. Dodajmo, da je v Arnes povezanih 1.115 izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih organizacij, javni zavod pa je tudi del panevropskega izobraževalnega in raziskovalnega omrežja GEANT2, v katerega je povezanih 26 nacionalnih in raziskovalnih omrežij. Tako so nam sporočili, da so si v letu 2006 njihovi uporabniki izmenjali povprečno nekaj več kot 10 milijonov sporočil na mesec (10,050.928). Glede na to, da je prek njihovega spletnega portala imelo lani osebni dostop nekaj več kot 40 tisoč uporabnikov, ki lahko uporabljajo tudi Arnesovo elektronsko pošto, pomeni, da je vsak uporabnik prejel ali poslal v povprečju 251 elektronskih sporočil mesečno oziroma 8 dnevno. In če se nekoliko pomudimo še ob t. i. računalniških virusih, je zanimiv tudi podatek, da je sistem Arnes lani zavrnil v povprečju več kot 20 milijonov neželenih sporočil mesečno (20,366.614). Sistem je v lanskem letu našel mesečno povprečno nekaj več kot 97 tisoč sporočil, okuženih z virusi (97.263).

V POSLOVANJU NEKOLIKO DRUGAČE Sicer pa je elektronsko poslovanje zanimivo tudi za poslovne uporabnike. O spremembah na tem področju smo vprašali Davčni urad Republike Slovenije (DURS). Dejali so, da uporaba portala eDavki iz leta v leto narašča tako med podjetji kot tudi med fizičnimi osebami. Zaprti portal (registrirani uporabniki) eDavki pa danes uporablja 45.170 fizičnih oseb (od približno 1.275.000 zavezancev), 24.630 pravnih oseb in 16.557 fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost. Še nekaj podatkov: konec leta 2004 je ta portal uporabljalo 19.170 fizičnih oseb, 3.168 pravnih oseb in 1.437 fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost. Do

Poštar vedno zvoni dvakrat.

ELEKTRONSKA POŠTA

Sporočila prek mobilnih telefonov so dopolnilo k poštnemu poslovanju.

konca leta 2005 se je število uporabnikov portala eDavki precej povečalo. Število fizičnih oseb je naraslo na 30.656, število pravnih oseb na 19.563 in število fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, na 12.032. Konec leta 2006 je bilo število uporabnikov med fizičnimi osebami 44.337, med pravnimi osebami 23.368, med fizičnimi osebami, ki opravljajo dejavnost, pa 15.395.

DOHODNINA In kako je s fizičnimi osebami? Pri tem je zanimivo predvsem oddajanje obrazcev za dohodninsko napoved. Napovedi za odmero davka občani oddajajo s priporočenimi poštnimi pošiljkami, nekateri jih oddajo osebno na davčnih uradih, nekaj pa je tudi takih, ki se odločijo za oddajo prek spletnega portala. Vendar je teh malo. Ob tem je DURS letos pripravil tudi oddajo kontrolnih podatkov za odmero dohodnine 2006 za izplačevalce dohodov, to je podjetij in samostojnih podjetnikov. Ti so imeli letos (do 31. januarja, ko je potekel zakonski rok) dodatno možnost oddaje podatkov prek odprtega portala (brez registracije). Kar 55.689 od skupno 63.300 vseh izplačevalcev dohodkov je te podatke oddalo po elektronski poti. Tako je kontrolne podatke za odmero dohodnine za leto 2006 prek portala eDavki oddalo okoli 95 odstotkov vseh izplačevalcev, ki so DURS posredovali kontrolne podatke. Povejmo še, da bodo ti podatki podlaga, po kateri bodo na davčnem uradu pripravili obrazec za odmero dohodnine za vsakega posameznika

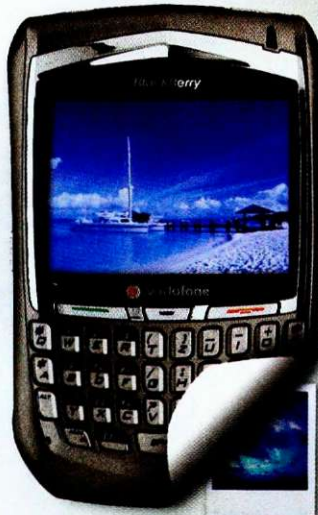
v letu 2006, te pa bomo v pregled prejeli vsi davkoplačevalci, vanje vpisali olajšave, jih podpisali in vrnili na DURS. V tem je letošnja sprememba pri oddajanju obrazcev za odmero dohodnine.

ZA KONEC Na koncu lahko zapišemo, da se elektronsko poslovanje uveljavlja pri tako imenovanih poslovnih uporabnikih. Ti poleg komuniciranja z davčnimi uradi elektronske storitve uporabljajo tudi pri bančnem poslovanju. Kar pa se tiče fizičnih oseb, so dnevne pisemske pošiljke še vedno »zakon«. Nekaj tudi zaradi tega, ker slovenska sodišča še vedno poslušajo tako, da pisemske pošiljke vročajo osebno. Tudi v javni upravi se večinoma stvari opravijo z osebnim vročanjem, čeprav se na tem področju v zadnjih letih to nekoliko spreminja. Tudi v pravosodju pripravljajo spremembe, saj naj bi bilo že kmalu mogoče sodna pisanja pošiljati in prejemati po elektronski pošti. Vendar so tu omejitve, saj mora biti prejemnik za sprejemanje in pošiljanje tovrstnih elektronskih sporočil ustrezno prijavljen oziroma registriran, da ne bi prihajalo do poneverb, ki imajo lahko za uporabnike škodljive posledice. Kar pa se tiče komuniciranja med fizičnimi in pravnimi osebami, se verjetno ne bomo preveč zmotili, če bomo rekli, da so elektronska sporočila le dopolnilo rednega poštnega poslovanja, razna sporočila sms in elektronska pošta pa olajšanje komuniciranja in poslovanja. **D**

Fizični podatki o prenosu poštnih pošiljk po posameznih letih

Število storitev v tisoč kosih	LETO						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Standardna pisma, navadna pisma in dopisnice	299.148,8	303.320,4	303.447,1	309.600,4	318.154,0	304.012,1	305.184,3

V tabeli so zajeti podatki o sprejemu standardnih in navadnih pisem ter dopisnic v notranjem in mednarodnem prometu ter o prispetju teh pošiljk iz mednarodnega prometa. Vir: Pošta Slovenije

Odkrijte, kaj vse zmorete! Z BlackBerry® iz Vodafona!

Vse v enem. Telefon, elektronska pošta, internet, SMS in MMS sporočila in osebni planer. **BlackBerry™ 8700v s storitvijo BlackBerry® iz Vodafona** zmore vse to in še več. Z varno in napredno mail-push tehnologijo zagotavlja dosledno in samodejno ažuriranje podatkov v elektronskem predalu in prenos elektronske pošte brez predhodnega obnavljanja vsebine.

BlackBerry® iz Vodafona je zaščitena blagovna znamka. Aparat ni na voljo s slovenskimi meniji. Vse dodatne informacije so vam na voljo na www.simobil.si. Si.mobil d.d., Šmartinska 134b, SI-1000 Ljubljana | www.simobil.si

Ujemi svet

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

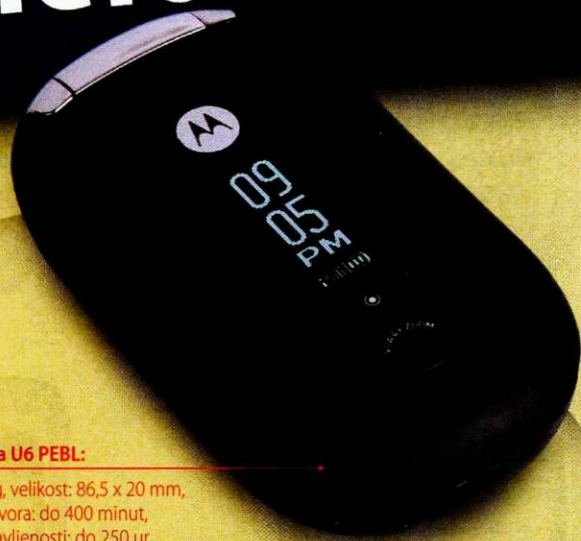
Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ vsak mesec podarja 5 aparatov GSM Motorola U6 PEBL.

Vsi dosedanji naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 5 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra traja do 31. marca 2007.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.

2. Naročniki do 1. 9. 2006.

Motorola U6 PEBL:

teža: 110g, velikost: 86,5 x 20 mm,
čas pogovora: do 400 minut,
čas pripravljenosti: do 250 ur,
5MB vgrajenega spomina,
koledar, GPRS, WAP

MMS¹

MP3²

VGA

Slika je simbolična.

tednik
DEMOKRACIJA

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

mesečno* 4 x letno
(9 % popusta) 2 x letno
(10 % popusta) 1 x letno
(20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

Podpisani/a se zavežem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,30 € (551 SIT). Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana